

Uchwała Nr VII/90/2015

Rady Gminy w Kołczygłowach

z dnia 5 sierpnia 2015 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kołczygłowy na lata 2015 – 2020.

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 594 z późn. zm.), art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.) na wniosek Wójta Gminy Kołczygłowy, Rada Gminy uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kołczygłowy na lata 2015 – 2020 stanowiącą załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kołczygłowy.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCA
RADY GMINY

Klaudia Brywczyńska
mgr Klaudia Brywczyńska

Załącznik do Uchwały Nr VII/90/2015

Rady Gminy w Kołczygłowach z dnia 5 sierpnia 2015r.

Strategia
Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Kołczygłowy
na lata 2015-2020

2015

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA.....	4
1. STRUKTURA STRATEGII	4
2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII	6
II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA.....	22
1. POŁOŻENIE I POWIERZCHNIA GMINY	22
2. DEMOGRAFIA.....	22
3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	23
4. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	25
5. GOSPODARKA	26
6. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE	28
7. EDUKACJA I KULTURA	30
8. OCHRONA ZDROWIA.....	32
9. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA.....	35
10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	38
11. POMOC SPOŁECZNA	40
12. SEKTOR POZARZĄDOWY	51
13. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO.....	53
14. BEZROBOCIE	60
15. BEZDOMNOŚĆ	64
16. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE.....	65
17. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI.....	70
18. SYTUACJA DZIECKA.....	77
19. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH	81
20. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	83
21. ANALIZA SWOT	86
22. PODSUMOWANIE DIAGNOZY	94
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA.....	96
1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	96
2. RAMY FINANSOWE	113
3. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI.....	113
4. PROGRAMY I PROJEKTY	114
IV. UWAGI KOŃCOWE	116

WSTĘP

Zarządzanie strategiczne oparte na opracowywaniu, wdrażaniu i kontroli realizacji planów strategicznych, umożliwia dostosowanie funkcjonowania jednostek terytorialnych do zmian zachodzących w otoczeniu. W zakresie polityki społecznej na poziomie zarządzania lokalnego (gminnego) podstawową rolę wśród tego typu planów pełni strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej, określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować skutki szeroko rozumianych kwestii społecznych. Dokument stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej.

Strategia jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad nim uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, policji i sądownictwa, przedstawiciele organizacji pozarządowych, kościoła, mieszkańcy gminy oraz eksperci.

Dokument ma charakter kilkuletni; został przygotowany na lata 2015-2020. Jest zgodny z założeniami odnoszących się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym i umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. STRUKTURA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kołczygłowy składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wprowadzającej, diagnostyczno-analitycznej i programowej.

Część wprowadzająca zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i strategiczno-programowych) tworzenia dokumentu.

Część diagnostyczno-analityczna zawiera informacje ogólne dotyczące gminy oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie, która została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (analiza SWOT), a także analizie ankiet, skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych oraz reprezentantów środowiska lokalnego (liderzy lokalni, mieszkańcy). Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach:

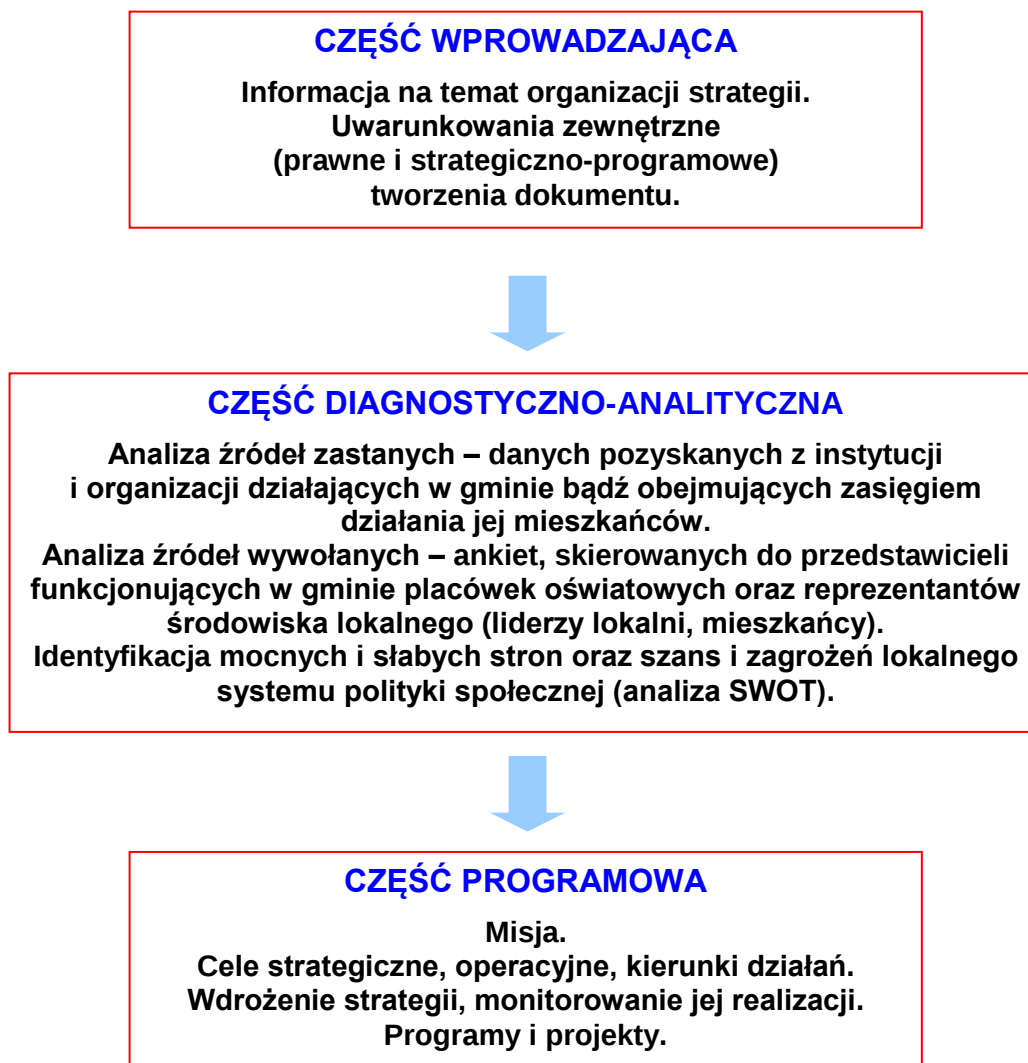
- Demografia;
- Infrastruktura techniczna;
- Komunikacja i transport;
- Gospodarka;
- Zasoby i warunki mieszkaniowe;
- Edukacja i kultura;
- Ochrona zdrowia;
- Sport, rekreacja i turystyka;
- Bezpieczeństwo publiczne;
- Pomoc społeczna;
- Sektor pozarządowy;
- Bezrobocie;
- Bezdomność;
- Problemy uzależnień i przemocy w rodzinie;
- Problemy równości płci;
- Sytuacja dziecka;
- Sytuacja osób starszych;
- Sytuacja osób niepełnosprawnych;

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata. Są one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. W części programowej są również wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania i czas realizacji wyznaczonych w dokumencie działań. Ponadto przedstawione są ramy finansowe strategii, prognoza zmian oraz informacja na temat sposobu wdrożenia dokumentu oraz prowadzenia

monitoringu jego realizacji. Dla realnej oceny stopnia wdrożenia dokumentu jest przygotowany wykaz wskaźników monitoringowych.

Poniższy diagram prezentuje strukturę Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kołczygłowy.

Diagram 1. Struktura dokumentu strategii

2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

2.1. PODSTAWY PRAWNE

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 163), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 594 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 332),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1456 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1228 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 124 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 674, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 z późn. zm.),

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 966 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1118),
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1457),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2011 r., Nr 231, poz. 1375),
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1059 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2014 r., poz. 567).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2.2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i miejskim. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

2.2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę

rozwoju i pozostanie na niej. Strategia, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Dokument zawiera również kilka nadrzędnych celów Unii Europejskiej do 2020 roku:

- zwiększenie stopy zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata z obecnych 69% do co najmniej 75%,
- osiągnięcie poziomu inwestycji w działalności badawczo-rozwojowej równego 3% PKB, przede wszystkim poprzez poprawę warunków inwestowania w B+R przez sektor prywatny i opracowanie nowego wskaźnika umożliwiającego śledzenie procesów innowacji,
- ograniczenie emisji dwutlenku węgla co najmniej o 20% w porównaniu z poziomem z 1990 r. lub, jeśli pozwolą na to warunki, o 30%,
- zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii do 20% oraz zwiększenie efektywności wykorzystania energii o 20%,
- ograniczenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną do 10% z obecnych 15% oraz zwiększenie odsetka osób w wieku 30-34 lata posiadających wyższe wykształcenie z 31% do co najmniej 40%,
- ograniczenie liczby Europejczyków żyjących poniżej krajowej granicy ubóstwa o 25% poprzez wydobycie z ubóstwa 20 mln osób.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich. Projekt „**Unia innowacji**” ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii. Z kolei projekt „**Młodzież w drodze**” służy poprawie wyników systemów kształcenia oraz podniesieniu atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej, a projekt „**Europejska agenda cyfrowa**” zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.

Projekt „**Europa efektywnie korzystająca z zasobów**” ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji

węgla w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej, natomiast projekt **„Polityka przemysłowa w erze globalizacji”** służy poprawie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspieraniu rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurowania na rynkach światowych.

Celem projektu **„Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”** jest modernizacja rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, co powinno podnieść współczynnik aktywności zawodowej i lepiej dopasować do siebie popyt i podaż na rynku pracy, a projekt **„Europejski program walki z ubóstwem”** zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2015-2020

Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) na lata 2015-2020 określają priorytety Unii Europejskiej na najbliższe lata, stanowiąc ramy zarówno polityczne, jak i budżetowe (odpowiadając na pytanie, „w jakich obszarach UE powinna inwestować mniej lub więcej w przyszłości”).

Na wniosek Komisji Europejskiej objęto Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny oraz Fundusz Spójności wspólnymi ramami strategicznymi, które obejmują również Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejski Fundusz Morski i Rybacki. Na podstawie przyjętych założeń w okresie programowania 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny zapewni finansowanie działań strukturalnych na rzecz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w ramach czterech głównych obszarów inwestycji: zatrudnienia, edukacji, włączenia społecznego i usprawniania administracji publicznej. Natomiast Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji posłuży do finansowania pomocy na rzecz pracowników zwolnionych w następstwie poważnej zmiany strukturalnej oraz łagodzenia skutków, jakie dla rolników pociągają nowe umowy handlowe.

W dziedzinie wzrostu zatrudnienia i spójności wprowadzono nowy instrument, jakim jest zarządzany centralnie program **„Łącząc Europę”**, który ma na celu finansowanie priorytetowych przedsięwzięć infrastrukturalnych w dziedzinie energii, transportu oraz

technologii informacyjno-komunikacyjnych, których realizacja leży w interesie całej Unii Europejskiej.

Nowy program „**Zdrowie na rzecz wzrostu**” będzie ukierunkowany na działania o wyraźnej unijnej wartości dodanej, zgodnie z celami Strategii „Europa 2020”. Głównym celem programu jest współpraca z państwami członkowskimi UE w celu ochrony obywateli przed transgranicznymi zagrożeniami zdrowotnymi, osiągnięcia większej stabilności usług opieki zdrowotnej oraz poprawy stanu zdrowia społeczeństwa, przy jednoczesnym zachęcaniu do innowacji w dziedzinie ochrony zdrowia.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

W ramach kilkunastu obszarów życia społecznego wyznaczonych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej sformułowano następujące priorytety:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim,
- upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego,
- ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych,
- ograniczenie bezrobocia długookresowego,

- zmniejszenie bezrobocia młodzieży,
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy – ALMP,
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego,
- wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności,
- powszechne ubezpieczenie zdrowotne,
- kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego,
- wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
- dostęp do pracowników socjalnych,
- rozwój pomocy środowiskowej – zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej,
- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną,
- realizacja NSIS przez samorządy terytorialne,
- dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

W nowej perspektywie finansowej 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny będzie współfinansował krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2015-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku. Program powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój będzie również wspierać innowacje społeczne oraz współpracę ponadnarodową w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”. Program jest ukierunkowany na następujące obszary:

- realizację działań skierowanych do młodych, bezrobotnych osób w wieku od 15. do 24. roku życia i poprawę ich sytuacji na rynku pracy w ramach **„Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”** i **„Gwarancji dla młodzieży”**,
- wdrożenie reform systemów i struktur w wybranych obszarach polityk publicznych, kluczowych z punktu widzenia Strategii „Europa 2020” i krajowych programów reform,
- wspieranie jakości, skuteczności i otwartości szkolnictwa wyższego jako instrumentu budowy gospodarki opartej o wiedzę,

- poszukiwanie nietypowych, innowacyjnych, stosowanych w innych krajach metod rozwiązywania problemów społecznych,
- realizację programów w zakresie mobilności ponadnarodowej.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój wraz z 16 współfinansowanymi z Europejskiego Funduszu Społecznego regionalnymi programami operacyjnymi stanowi spójną całość, obejmującą interwencje w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji oraz dobrego rządzenia. Przy tym PO WER obejmuje 32% przyznanych Polsce środków Europejskiego Funduszu Społecznego, natomiast dla 16 regionalnych programów operacyjnych przeznaczono łącznie 68% tych środków.

2.2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego do 2020 roku

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego na lata 2005-2020 została skonstruowana wokół trzech priorytetów: I. Konkurencyjność, II. Spójność, III. Dostępność.

W ramach priorytetów II i III do kwestii społecznych odnoszą się trzy cele strategiczne, którym przyporządkowano następujące kierunki działań:

Cel strategiczny 2 – Silne, zdrowe i zintegrowane społeczeństwo

- 1) budowa partnerstwa regionalnego na rzecz realizacji aktywnej polityki społecznej;
- 2) wspieranie działań na rzecz reintegracji wszystkich grup zagrożonych wykluczeniem;
- 3) ograniczanie patologii społecznych, m.in. poprzez inicjowanie i wspieranie programów profilaktycznych oraz terapeutycznych;
- 4) kompleksowe wspieranie funkcjonowania rodziny, w tym tworzenie rozwiązań służących godzeniu pracy zawodowej z wychowywaniem dzieci oraz rozwijanie innych usług społecznych na rzecz rodziny;
- 5) wspieranie różnorodnych form aktywności, m.in. w odniesieniu do osób w wieku poprodukcyjnym i niepełnosprawnych;
- 6) poprawa jakości i dostępności usług w zakresie ochrony zdrowia;
- 7) rozwój profilaktyki prozdrowotnej;
- 8) wspieranie przedsięwzięć służących promocji zdrowia i proekologicznemu stylowi życia;
- 9) poprawa bezpieczeństwa publicznego;
- 10) wspieranie efektywnego funkcjonowania zintegrowanego regionalnego systemu ratownictwa.

Cel strategiczny 3 – Rozwój społeczeństwa obywatelskiego

- 1) aktywizacja, wzmacnianie potencjału i stymulowanie powstawania sieciowych struktur organizacji pozarządowych;
- 2) tworzenie warunków dla rozwoju dialogu społecznego między wszystkimi partnerami zaangażowanymi w rozwój społeczno-gospodarczy regionu;
- 3) umacnianie partnerstwa organizacji pozarządowych i samorządu terytorialnego dla skutecznej realizacji zadań publicznych, a także wspieranie wzrostu zaangażowania obywatelskiego w życiu publicznym;
- 4) promocja postaw obywatelskich i działalności prospołecznej;
- 5) wspieranie działań służących umacnianiu różnorodności i tożsamości regionalnej, utrwalanie dziedzictwa Kaszub, Kociewia, Powiśla i Żuław oraz innych części regionu, pielęgnacja i rozwój języka kaszubskiego i lokalnych dialektów, a także pielęgnowanie tradycji morskich i historycznych, w tym solidarnościowych;
- 6) wspieranie rozwoju kultury i poprawa dostępności mieszkańców regionu do oferty kulturalnej.

Cel strategiczny 4 – Kształtowanie procesów społecznych i przestrzennych dla poprawy jakości życia

- 1) rewitalizacja obszarów regresu społeczno-gospodarczego, zdegradowanych obszarów miejskich, przemysłowych i powojennych, osiedli popegeerowskich, obszarów cennych kulturowo oraz obszarów zdegradowanych przyrodniczo;
- 2) wspieranie kompleksowej odnowy wsi pomorskiej;
- 3) racjonalizacja procesów suburbanizacji w otoczeniu metropolii i subregionalnych ośrodków rozwojowych;
- 4) wspieranie tworzenia optymalnych warunków zaspokajania potrzeb mieszkaniowych, m.in. dla poprawy mobilności przestrzennej mieszkańców.

Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020

Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 (RPO WP) jest jednym z narzędzi realizacji Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego do 2020 roku. Tematyczny zakres oraz logika interwencji RPO WP są zdeterminowane zapisami sześciu Regionalnych Programów Strategicznych (w zakresie rozwoju gospodarczego, aktywności zawodowej i społecznej, transportu, energetyki i środowiska, aktywności kulturalnej i turystycznej, ochrony zdrowia) stanowiącymi uszczegółowienie SRWP.

Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 skupia się na 10 celach tematycznych i 30 priorytetach inwestycyjnych. Zaliczono do nich:

1. Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji

- wzmacnianie infrastruktury badań i innowacji i podnoszenie zdolności do tworzenia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności o znaczeniu europejskim;
- promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, budowanie sieci współpracy (...), wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów i zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji w dziedzinie kluczowych technologii,

2. Zwiększenie dostępu do TIK, ich wykorzystania i jakości

- wzmacnianie zastosowania technologii komunikacyjno-informacyjnych dla e-administracji, e-learningu, e-integracji, e-kultury i e-zdrowia;

3. Zwiększanie konkurencyjności MŚP

- promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz wspieranie tworzenia nowych firm;
- opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu internacjonalizacji;
- wspieranie tworzenia i rozszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług;
- wspieranie zdolności MŚP do udziału w procesach wzrostu i innowacji;

4. Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej we wszystkich sektorach

- promowanie produkcji i dystrybucji odnawialnych źródeł energii;
- wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym;
- promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich typów obszarów, w szczególności na obszarach miejskich, w tym wspieranie zrównoważonego transportu miejskiego oraz podejmowania odpowiednich działań adaptacyjnych i mitygujących;

5. Promowanie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem

- promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi;

6. Ochrona środowiska i promowanie efektywnego gospodarowania zasobami

- zaspokojenie znaczących potrzeb w zakresie inwestycji w sektorze gospodarki odpadami tak, aby wypełnić zobowiązania wynikające z prawa unijnego;
- zaspokojenie znaczących potrzeb w zakresie inwestycji w sektorze gospodarki wodnej tak, aby wypełnić zobowiązania wynikające z prawa unijnego;
- ochrona promocja i rozwój dziedzictwa kulturowego i naturalnego;
- ochrona i przywrócenie bioróżnorodności, ochrona i rekultywacja gleby oraz promowanie systemów ochrony ekosystemów, w tym programu NATURA 2000 oraz zielonej infrastruktury;

7. Promowanie transportu zorganizowanego z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju i usuwanie niedoborów przepustowości w najważniejszych infrastrukturach sieciowych

- zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T;
- rozwój i rehabilitacja kompleksowego, nowoczesnego i interoperacyjnego systemu transportu kolejowego;

8. Promowanie zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników

- wspieranie rozwoju przyjaznego dla zatrudnienia poprzez rozwój potencjałów endogenicznych jako elementu strategii terytorialnej dla obszarów ze specyficznymi potrzebami, łącznie z przekształceniem upadających regionów przemysłowych oraz działaniami na rzecz zwiększenia dostępności i rozwoju zasobów naturalnych i kulturowych;
- zapewnianie dostępu do zatrudnienia osobom poszukującym pracy i nieaktywnym zawodowo, w tym podejmowanie lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników;
- samozatrudnienie, przedsiębiorczość oraz tworzenie nowych miejsc pracy;
- równouprawnienie płci oraz godzenie życia zawodowego i prywatnego;
- adaptacja pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian;
- aktywne i zdrowe starzenie się;

9. Promowanie włączenia społecznego i walka z ubóstwem

- inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia oraz przejścia z usług instytucjonalnych do usług na poziomie społeczności lokalnych;

- wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich;
- aktywna integracja, w szczególności w celu poprawy zatrudnialności;
- wspieranie gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych;

10. Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie

- ograniczenie przedwczesnego kończenia nauki szkolnej oraz zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości edukacji elementarnej, kształcenia podstawowego i ponadpodstawowego;
- poprawa jakości, skuteczności i dostępności szkolnictwa wyższego oraz kształcenia na poziomie równoważnym w celu zwiększenia udziału i poziomu osiągnięć;
- inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020

Ze względu na swój dalekosiężny charakter strategia budowana na poziomie lokalnym musi uwzględniać i brać pod uwagę przesłanki zawarte w dokumentach strategicznych podmiotów, z którymi gmina współpracuje na zasadzie partnerstwa. Jednym z nich jest samorząd województwa pomorskiego. „Strategia Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020” pozwala zaplanować działania województwa z zakresu polityki społecznej w taki sposób, aby przeciwdziałać najistotniejszym zagrożeniom społecznym przy aktywnym udziale samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych. Zagrożenia takie, jak negatywne skutki ubóstwa i zjawisko wykluczenia społecznego, to wyzwania nie tylko dla Pomorza, ale również dla społeczeństwa współczesnej Europy.

Zadaniem samorządu województwa jest nie tylko rozwiązywanie problemów społecznych. To przede wszystkim organizowanie wsparcia i pomocy osobom potrzebującym w miejscu ich zamieszkania, a więc przy udziale jednostek organizacyjnych samorządów lokalnych. Województwo poprzez działalność Regionalnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej pełni rolę wspierającą, aktywizującą, koordynującą i inicjującą nowe rozwiązania, zmierzające tym samym do wyrównywania poziomu życia mieszkańców Pomorza. Strategia określa główne działania samorządu województwa zgodnie z przypisanymi województwu zadaniami z zakresu pomocy społecznej.

W trakcie prac nad Strategią dokonano diagnozy stanu społecznego województwa, przeprowadzono analizę SWOT, sformułowano misję („Wysoka jakość życia mieszkańców

wykazujących się dużą aktywnością społeczną i zawodową, realizowaną w atrakcyjnej przestrzeni oferującej w razie potrzeby odpowiednie wsparcie”) oraz wyznaczono następujące cele strategiczne i operacyjne, a także kierunki działań:

1. Właściwie funkcjonująca rodzina.

1.1. Ograniczenie wykluczenia społecznego osób i rodzin:

1.1.1. wspieranie działań w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej na rzecz poprawy sytuacji życiowej rodzin i osób dotkniętych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, wykluczeniem mieszkaniowym i ubóstwem;

1.1.2. doskonalenie systemu monitoringu zjawiska ubóstwa oraz sytuacji osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze, rodziny zastępcze i zakłady karne;

1.1.3. wdrożenie systemu integracji działań instytucji rynku pracy z instytucjami pomocy i integracji społecznej.

1.2. Efektywny system wspierania rodziny i dziecka:

1.2.1. rozwój spersonalizowanych i zintegrowanych usług społecznych przeznaczonych w szczególności dla dzieci i młodzieży oraz rodzin zagrożonych dysfunkcją;

1.2.2. rozwój infrastruktury wspierającej działania na rzecz dzieci i młodzieży;

1.2.3. wzmacnianie lokalnych środowiskowych form aktywizacji społecznej dzieci i młodzieży (profilaktyka wykluczenia społecznego).

1.3. Zmniejszona skala występowania zjawiska przemocy w rodzinie:

1.3.1. przeciwdziałanie występowaniu zjawiska przemocy;

1.3.2. zwiększenie skuteczności podejmowanych interwencji;

1.3.3. ograniczenie skutków przemocy w rodzinie.

1.4. Skuteczna profilaktyka i zminimalizowane negatywne skutki uzależnień w rodzinie i poza nią:

1.4.1. wspieranie działań na rzecz profilaktyki uzależnień oraz kształtowania postaw i umiejętności społecznych ważnych dla zdrowia i trzeźwości w środowisku rodzinnym i szkolnym;

1.4.2. zwiększanie skuteczności i dostępności specjalistycznego wsparcia dla rodzin borykających się z problemem uzależnienia;

1.4.3. intensyfikacja działań ograniczających degradację psychofizyczną osób uzależnionych.

2. Integrująca rola polityki społecznej.

2.1. Skuteczny i efektywny system pomocy i integracji społecznej:

- 2.1.1. promowanie i wprowadzanie innowacyjnych rozwiązań w zakresie pracy z klientem pomocy społecznej;
- 2.1.2. rozwój interdyscyplinarnej współpracy jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z instytucjami rynku pracy, zdrowia, edukacji i kultury;
- 2.1.3. profesjonalizacja i ustawiczne zwiększanie kompetencji oraz poprawa wizerunku kadr pomocy i integracji społecznej.
- 2.2. Silny sektor ekonomii społecznej:
 - 2.2.1. wspieranie działań na rzecz rozwoju ekonomii społecznej w regionie;
 - 2.2.2. standaryzacja usług otoczenia i podmiotów ekonomii społecznej w regionie;
 - 2.2.3. inicjowanie partnerskiej współpracy międzysektorowej na rzecz ekonomii społecznej.
- 2.3. Organizacje pozarządowe jako partner w realizacji zadań publicznych:
 - 2.3.1. wsparcie procesu przejmowania usług dla mieszkańców przez organizacje pozarządowe;
 - 2.3.2. tworzenie warunków do rozwoju dialogu społecznego między wszystkimi partnerami zaangażowanymi w rozwój społeczno-gospodarczy regionu;
 - 2.3.3. wspieranie i rozwój wolontariatu.
- 3. Aktywni seniorzy.
 - 3.1. Wysoka aktywność społeczna i zawodowa seniorów:
 - 3.1.1. wspieranie lokalnych działań w zakresie aktywności społeczno-zawodowej i włączenia społecznego osób starszych;
 - 3.1.2. rozwój lokalnej samopomocy i wolontariatu osób starszych.
 - 3.2. Sprawnie funkcjonujący system wsparcia seniorów:
 - 3.2.1. rozwój dziennych form wspierania seniorów;
 - 3.2.2. standaryzacja usług opiekuńczych;
 - 3.2.3. wspieranie osób i rodzin zajmujących się seniorami w ich środowisku domowym;
 - 3.2.4. promowanie innowacyjnych metod pracy z seniorami.
- 4. Włączenie społeczne osób niepełnosprawnych.
 - 4.1. Lepsze warunki i jakość życia osób niepełnosprawnych:
 - 4.1.1. rozwój monitoringu stanu, potrzeb i zasobów środowiska osób niepełnosprawnych w województwie pomorskim;
 - 4.1.2. inicjowanie międzysektorowej współpracy przy budowie systemu rehabilitacji leczniczej;
 - 4.1.3. aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych;

- 4.1.4. szeroki i otwarty na innowacje system rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych;
- 4.1.5. rozwój psychiatrii środowiskowej.
- 4.2. Efektywne lokalne systemy profilaktyki i pomocy osobom niepełnosprawnym:
 - 4.2.1. promocja bezpiecznego i zdrowego stylu życia wśród osób niepełnosprawnych i ich rodzin;
 - 4.2.2. budowanie spójnych lokalnych systemów pomocy osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom;
 - 4.2.3. likwidacja barier architektonicznych utrudniających osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w lokalnym życiu społecznym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Powiatu Bytowskiego na lata 2014-2020

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Powiatu Bytowskiego na lata 2014-2020 jest wieloletnim dokumentem programowym, który ma istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa społecznego i socjalnego, w szczególności grupom zagrożonym wykluczeniem społecznym. Wskazuje na kluczowe trudności społeczne, z jakimi borykają się mieszkańcy powiatu i na ich potrzeby. Jest dokumentem, który wytycza kierunki działań na rzecz niwelowania zjawisk społecznie niepożądanych, a także zajmuje się tworzeniem mechanizmów wzmacniających efektywność dokonywanych zmian.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych przedstawia charakterystykę sytuacji społecznej powiatu bytowskiego oraz prognozę zmian problemów społecznych zidentyfikowanych w części diagnostycznej, która posłużyła za podstawę do zdefiniowania konkretnych celów strategicznych i kierunków działań niezbędnych do zredukowania niekorzystnych zjawisk społecznych występujących na terenie powiatu bytowskiego.

Przeprowadzona diagnoza społeczna, a także prognoza zmian w zakresie objętym strategią, pozwoliły na określenie misji powiatu bytowskiego w zakresie polityki społecznej, którą jest: „Zapewnienie stabilnego środowiska rodzinnego oraz bezpiecznego domu dzieciom zagrożonym trwałym zerwaniem więzi rodzinnych oraz kompleksowa pomoc osobom niepełnosprawnym w przezwyciężaniu ich trudnej sytuacji życiowej.”

W oparciu o dokonaną analizę SWOT oraz zadania powiatu w zakresie pomocy społecznej, wytypowano 5 obszarów priorytetowych:

I. Rodzina i zagrożenia.

II. Piecza zastępcza.

III. Osoby bezrobotne.

IV. Osoby niepełnosprawne.

V. Osoby starsze i chore.

Dla każdego z ww. obszarów wyznaczono cele strategiczne oraz cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań, które ułatwią realizację celu głównego.

Cel strategiczny 1 – Wspieranie rodziny w wypełnianiu jej roli i przeciwdziałanie zagrożeniom.

1.1. Przeciwdziałanie uzależnieniom członków rodziny.

1.2. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

1.3. Objęcie specjalistyczną pomocą ofiary i sprawców przemocy w rodzinie.

1.4. Zapewnienie odpowiedniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej rodzinom dotkniętym patologiami społecznymi.

1.5. Wsparcie dla rodzin wielodzietnych i zastępczych.

Cel strategiczny 2 – Stworzenie odpowiednich warunków do życia i rozwoju dzieciom i młodzieży pozbawionej opieki rodzin biologicznych.

2.1. Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej.

2.2. Wsparcie rodzin zastępczych w wypełnianiu podstawowych funkcji.

2.3. Wspieranie procesu usamodzielniania się wychowanków zastępczych form opieki.

2.4. Zwiększanie szans powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

Cel strategiczny 3 – Wzrost poziomu zatrudnienia oraz łagodzenie skutków bezrobocia na terenie powiatu bytowskiego.

3.1. Rozwój poradnictwa pracy, pośrednictwa i doradztwa zawodowego.

3.2. Realizowanie przez PUP w Bytowie projektów na rzecz przeciwdziałania bezrobociu.

3.3. Stworzenie warunków do dostosowania kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych do potrzeb rynku pracy i zdobywania doświadczenia zawodowego.

3.4. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości oraz wsparcie procesu samozatrudnienia wśród bezrobotnych powiatu.

Cel strategiczny 4 – Poprawa warunków społecznego funkcjonowania osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin w społeczności lokalnej.

- 4.1. Zapewnienie wsparcia psychologicznego i społecznego osobom niepełnosprawnym, w tym z zaburzeniami psychicznymi.
- 4.2. Zapewnienie specjalistycznego wsparcia rodzinom osób niepełnosprawnych.
- 4.3. Likwidacja barier funkcjonalnych i mentalnych.
- 4.4. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.
- 4.5. Zwiększenie dostępności do opieki zdrowotnej, zwłaszcza rehabilitacji.

Cel strategiczny 5 – Zapewnienie wsparcia dla osób starszych i ich aktywizacja.

- 5.1. Rozwój sieci ośrodków wsparcia dla seniorów i osób chorych oraz wspieranie ich działalności.
- 5.2. Zwiększenie udziału seniorów i osób chorych w życiu społecznym Powiatu.
- 5.3. Dostosowanie systemu opieki zdrowotnej do potrzeb osób starszych i chorych.
- 5.4. Rozwój wolontariatu i ruchu samopomocowego wśród seniorów.
- 5.5. Rozwój wolontariatu na rzecz pomocy seniorom i osobom chorym.

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA

1. POŁOŻENIE I POWIERZCHNIA GMINY

Gmina Kołczygłowy to gmina wiejska, położona w zachodniej części województwa pomorskiego, w północnej części powiatu bytowskiego. Siedziba władz gminy, miejscowość Kołczygłowy, leży w odległości ok. 30 km od Słupska i ok. 20 km od Bytowa – siedziby powiatu. Gmina obejmuje powierzchnię 173,34 km². Pod względem fizycznogeograficznym położona jest na terenach Pojezierza Bytowskiego.

Gmina Kołczygłowy jest jedną z dziesięciu jednostek samorządu terytorialnego wchodzącego w skład powiatu bytowskiego. Od północy gmina graniczy z gminą Dębica Kaszubska, od wschodu z gminą Borzytuchom, od południowego wschodu z gminą Tuchomie, a od zachodu z gminami Miastko i Trzebielino.

W skład gminy Kołczygłowy wchodzi szesnaście sołectw: Barkocin, Barnowiec, Barnowo, Darżkowo, Gałąźnia Wielka, Gałąźnia Mała, Jezierze, Kołczygłowy, Kołczygłówki, Łubno, Łobzowo, Podgórze, Radusz, Wądół, Wierszyno oraz Witanowo.

2. DEMOGRAFIA

Z końcem 2014 roku gmina Kołczygłowy liczyła 4.346 mieszkańców, w tym 2.180 kobiet, które stanowiły 50,16% ogółu ludności (na 100 kobiet przypadało 99 mężczyzn). Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła 25 osób na km². Szczegółowe dane na temat struktury wiekowej ludności gminy oraz jej zmian w latach 2012-2014 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	2.346	2.321	2.341
liczba osób w wieku produkcyjnym	1.487	1.479	1.495
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	465	493	510
ogółem	4.298	4.293	4.346

Dane Urzędu Gminy Kołczygłowy.

W latach 2012-2014 zarówno liczba dzieci i młodzieży, jak i liczba osób w wieku produkcyjnym ulegała wahaniom, a liczba osób starszych systematycznie rosła.

Sytuacja demograficzna kształtowana jest przez takie wskaźniki, jak przyrost naturalny (będący różnicą między liczbą urodzeń żywych i zgonów) oraz saldo migracji, która odbywa się zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zagranicznym. Dane szczegółowe w tym zakresie odnoszące się do gminy przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 2. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba urodzeń żywych	51	49	64
liczba zgonów	41	43	34
przyrost naturalny	10	6	30

Dane Urzędu Gminy Kołczygłowy.

W roku 2014 liczba urodzeń żywych wynosiła 64 i zwiększyła się w stosunku do lat poprzednich (51 w 2012 r. i 49 w 2013 r.). W całym analizowanym okresie liczba zgonów była niższa od liczby urodzeń. Przyrost naturalny był stale dodatni, ale ulegał wahaniom (10 w 2012 r., 6 w 2013 r., 30 w 2014 r.).

Tabela 3. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2011-2013

	2011	2012	2013
saldo migracji w ruchu wewnętrznym	-18	-36	-15
saldo migracji w ruchu zagranicznym	-2	1	-4
saldo migracji ogółem	-20	-35	-19

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2011-2013 saldo migracji było ujemne i ulegało wahaniom (odpowiednio: -20, -35, -19). Migracja ludności do i z gminy odbywała się głównie w ruchu wewnętrznym.

Biorąc pod uwagę powyższe dane i próbując dokonać prognozy ludności gminy na najbliższe lata, należy zwrócić uwagę na ulegającą wahaniom liczbę dzieci i młodzieży oraz stale zwiększającą się liczbę osób starszych. W przyszłości ta ostatnia grupa będzie zasilana przez liczne obecnie grono osób w wieku produkcyjnym, które zakończą aktywność zawodową.

3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Poziom rozwoju infrastruktury technicznej w gminie Kołczygłowy jest zróżnicowany. Dobrze rozwinięta jest sieć drogowa i wodociągowa, zaopatrująca w wodę ponad 96% mieszkańców gminy. Na niewielkich terenach nieobjętych siecią wodociągowa ludność zaopatruje się w wodę z własnych ujęć, tj. studni kopanych. Gmina nie jest wyposażona

w sieć gazową, natomiast około 90% mieszkańców korzysta z gazu butlowego. Dalszych inwestycji wymaga sieć kanalizacyjna, z której korzysta tylko ok. 80% ludności gminy.

Sieć kanalizacji sanitarnej eksploatowana jest w oparciu o trzy mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków zlokalizowane w miejscowościach: Wierszyno, Gałąźnia Wielka i Łubno oraz 8 przepompowni ścieków. Gospodarka ściekowa na terenie gminy Kołczygłowy obejmuje głównie zakres zagospodarowania ścieków komunalnych. Nie występują trudności ze ściekami przemysłowymi, dla których mogłyby wystąpić przekroczenia dopuszczalnych ładunków. W związku z tym, iż sieć kanalizacyjna nie obejmuje całej gminy, istnieją na terenach gospodarstw rolnych nieobjętych zbiorczym systemem kanalizacyjnym przydomowe oczyszczalnie ścieków. Od 2013 roku na terenie oczyszczalni ścieków w miejscowości Wierszyno działa Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). W punkcie tym można nieodpłatnie zostawić wybrane frakcje odpadów.

Dane szczegółowe na temat sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i drogowej oraz gospodarki odpadami w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Infrastruktura techniczna w gminie w 2014 roku

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	89,63
liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej	4.190
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	45,92
liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	3.485
sieć gazowa	
długość czynnej sieci gazowej (w m)	–
liczba ludności korzystającej z sieci gazowej	–
sieć drogowa	
długość dróg publicznych w gminie ogółem (w km)	132,9
w tym długość dróg gminnych (w km)	68,9
gospodarka odpadami	
liczba oczyszczalni ścieków	3
liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków	3.485

Dane Urzędu Gminy Kołczygłowy.

W uzupełnieniu danych dotyczących infrastruktury technicznej warto przedstawić informacje na temat najważniejszych inwestycji, jakie w analizowanym okresie zrealizowano w gminie. Inwestycje te, poza sferą techniczną, przeprowadzono w obszarze kultury, zdrowia, sportu i rekreacji. Do najważniejszych inwestycji zrealizowanych w gminie Kołczygłowy w latach 2012-2014 należą:

- budowa ośrodka zdrowia w Kołczygłowach – 2013 r.,
- budowa i remont miejsc rekreacyjno-sportowych w Gałąźni Wielkiej – 2013 r.,
- budowa i remont infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w gminie Kołczygłowy,
- budowa chodnika wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 209 w miejscowościach Jezierze i Kołczygłowy,
- budowa chodnika w Wądole i Wierszynie – 2013 r.,
- budowa chodnika w Kołczygłowach – 2014-2015 r.,
- budowa i oznakowanie szlaku rowerowego „Pętla Północy” wraz ze stacją rowerową w gminie Kołczygłowy – Jezierze, Wierszyno, Darżkowo, Gałąźnia Mała, Górki, Barnowo, Radusz, Kołczygłowy,
- przebudowa budynku ośrodka zdrowia w miejscowości Łubno – 2011 r.,
- remont świetlicy – sali widowiskowej w miejscowości Kołczygłowy – 2014 r.

4. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Sieć drogową gminy Kołczygłowy tworzy 55 dróg gminnych, 1 droga wojewódzka – nr 209 – Warszkowo – Suchorze – Bytów oraz 10 dróg powiatowych:

- 176G Z Dębica Kaszubska – Podwilczyn,
- 1705G Z Trzebielino – Kołczygłowy,
- 1198G Z Motarzyno – Kołczygłowy,
- 1749G L Górki – Barnowo,
- 1199G L Niemczewo – Gałąźnia Wielka,
- 1200G L Gałąźnia Wielka – DW nr 210,
- 1766G Z Barnowo – Kramarzyny,
- 1714G Z Dretyń – Łubno,
- 1722G L Barkocin – Miłobądz,
- 1724G Z Łubno – Tuchomie.

Przez teren gminy nie przebiega natomiast żadna droga krajowa. Gmina nie posiada też połączeń kolejowych. Usługi komunikacyjne w gminie świadczy PKS Bytów.

Dobre połączenia komunikacyjne w gminie mają mieszkańcy miejscowości: Kołczygłowy, Jezierze i Barnowo. Z trudnościami komunikacyjnymi zmagają się natomiast mieszkańcy miejscowości: Kołczygłówki, Wierszyno, Gałąźnia Mała, Gałąźnia Wielka, Górki, Radusz, Barnowiec, Łubno, Barkocin, Miłobądz, Laski, Łobzowo, Przyborze, Wądół, Witanowo oraz Podgórze.

5. GOSPODARKA

Gmina Kołczygłowy jest gminą o charakterze rolniczo-leśnym. Ponad 55% powierzchni gminy zajmują lasy i grunty leśne. Ponad 36% jej powierzchni zajmują użytki rolne. Obszar łąk i pastwisk stanowi ogółem 6,2% powierzchni gminy, sady obejmują zaledwie 0,9% jej obszaru. W strukturze użytków rolnych przeważają grunty orne, co potwierdzają dane przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 5. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki

powierzchnia użytków rolnych ogółem		6.285 ha
w tym:	grunty orne	5.046 ha
	sady	16 ha
	łąki i pastwiska	1.078 ha
powierzchnia lasów i gruntów leśnych		9.588 ha
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków		1.129 ha

Dane Urzędu Gminy Kołczygłowy.

Określone warunki przyrodniczo-gospodarcze oraz położenie geograficzno-ekonomiczne złożyło się na gminną gospodarkę składającą się głównie z rolnictwa i leśnictwa. Warunki klimatyczne i glebowe sprawiają, że głównie uprawia się tu żyto, owies i ziemniaki. Na terenie gminy Kołczygłowy przeważają gleby typu bielicowego oraz gleby brunatne i płowe. Znaczna część uprawianych w gminie gruntów zalicza się do niskich klas bonitacyjnych (głównie III i IV klasa). Ok. 60% gruntów zalicza się do klasy IVb. Zasadniczo są to gleby zbliżone właściwościami do gleb klasy IVa, jednak są bardziej od nich wadliwe, albo zbyt suche, albo zbyt wilgotne.

Na terenie gminy wstępują też czwartorzędowe złoża kruszyw naturalnych, głównie piasku nadającego się do celów budowlanych oraz złoża torfu ściółkowego przeznaczonego do celów rolniczych.

W latach 2011-2013 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie zwiększała się nieznacznie z roku na rok (248 w 2011 r., 251 w 2012 r., 252 w 2013 r.). Przeważająca liczba podmiotów gospodarczych w gminie funkcjonowała w sektorze prywatnym, głównie były to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Podmioty gospodarcze działały głównie w takich sekcjach, jak: handel i naprawy (49), budownictwo (46), przetwórstwo przemysłowe (37) rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (28) oraz transport i gospodarka magazynowa (15). Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych w gminie przedstawiają poniższe tabele:

Tabela 6. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2011-2013

	2011	2012	2013
liczba podmiotów w sektorze publicznym	13	13	13
liczba podmiotów w sektorze prywatnym	235	238	239
liczba podmiotów ogółem	248	251	252

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 7. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) na koniec 2013 roku

sekcja	liczba podmiotów
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	28
przetwórstwo przemysłowe	37
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją transport i gospodarka magazynowa	1
budownictwo	46
handel hurtowy, detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	49
transport i gospodarka magazynowa	15
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	3
informacja i komunikacja	2
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	4
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	9
działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	3
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	8
edukacja	7
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	10
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8
pozostała działalność	16

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

6. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

Zasoby i warunki mieszkaniowe ludności determinują w znacznym stopniu jakość jej bytowania. Niejednokrotnie określają również granice możliwości realizowania własnych aspiracji życiowych. W latach 2012-2014 liczba budynków mieszkalnych w gminie Kołczygłowy zwiększyła się (z 745 w 2012 r. do 780 w 2014 r.). W analizowanym okresie wzrosła liczba mieszkań (z 1.094 w 2012 r. do 1.135 w 2014 r.). Analogicznie wzrosła liczba izb mieszkalnych (z 4.673 w 2012 r. do 4.834 w 2014 r.) i łączna powierzchnia użytkowa mieszkań (z 89.314 m² w 2012 r. do 90.402 m² w 2014 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba budynków mieszkalnych w gminie	745	750	780
liczba mieszkań	1.094	1.100	1.135
liczba izb	4.673	4.707	4.834
powierzchnia użytkowa mieszkań (w m ²)	89.314	89.970	90.402

Dane Głównego Urzędu Statystycznego i Urzędu Gminy Kołczygłowy.

W latach 2012-2014 zmniejszyła się liczba mieszkań komunalnych (z 15 w 2012 r. do 13 w 2014 r.), a tym samym ich ogólna powierzchnia (z 998 m² w 2012 r. do 887 m² w 2014 r.) i liczba izb w tych mieszkaniach (z 42 w 2012 r. do 35 w 2014 r.). Zmniejszyła się również liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych (z 39 w 2012 r. do 24 w 2014 r.). W analizowanym okresie w zasobach gminy nie było mieszkań socjalnych. Szczegółowe dane na temat mieszkań komunalnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Zasoby mieszkaniowe będące w posiadaniu gminy w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba mieszkań komunalnych	15	15	13
liczba izb w mieszkaniach komunalnych	42	42	35
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (w m ²)	998	998	887
łączna liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych	39	39	24

Dane Urzędu Gminy Kołczygłowy.

W latach 2012-2014 oddano w gminie do użytkowania łącznie 11 nowych mieszkań, przy tym liczba oddawanych w ciągu roku do użytkowania nowych mieszkań wzrosła z 3 w 2012 r. do 30 w 2014 r. Zwiększyła się tym samym liczba nowych izb mieszkalnych

oddawanych w ciągu roku do użytkowania (14 w 2012 r., 46 w 2013 r., 127 w 2014 r.) oraz łączna powierzchnia użytkowa oddawanych mieszkań (347 m² w 2012 r., 909 m² w 2013 r., 432 w 2014 r.). W 2013 r. oddano w gminie do użytkowania 4 nowe budynki niemieszkalne o łącznej powierzchni użytkowej 364 m², w 2014 r. oddano do użytkowania 3 budynki niemieszkalne o łącznej powierzchni użytkowej 273 m². Poniższa tabela prezentuje dane na temat oddanych do użytkowania nowych mieszkań i budynków niemieszkalnych.

Tabela 10. Nowo oddane mieszkania i budynki niemieszkalne w gminie w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba nowych mieszkań oddanych do użytkowania	3	8	30
liczba nowych izb oddanych do użytkowania	14	46	127
powierzchnia użytkowa oddanych mieszkań (w m ²)	347	909	432
liczba nowych budynków niemieszkalnych oddanych do użytkowania	0	4	3
powierzchnia użytkowa budynków niemieszkalnych oddanych do użytkowania (w m ²)	0	364	273

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. Jest to forma pomocy świadczona przez gminę, a realizowana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Szczegółowe informacje w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 11. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek	11	14	15
liczba przyznanych dodatków	53	133	146
wartość przyznanych dodatków	5.226,89 zł	15.226,18 zł	23.447,07 zł

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołczygłowach.

W latach 2012-2014 liczba rodzin w gminie, którym decyzją administracyjną przyznano dodatek mieszkaniowy, rosła (z 11 w 2012 r. do 15 w 2014 r.). Zwiększyła się również dość znacznie liczba przyznanych dodatków (z 53 w 2012 r. do 146 w 2014 r.) i wysokość kwot przeznaczonych na ten cel (z 5.226,89 zł w 2012 r. do 23.447,07 zł w 2014 r.).

7. EDUKACJA I KULTURA

Edukacja, rozumiana jako wychowanie, wykształcenie, nauka oraz zdobywanie wiedzy, umiejętności i kształcenie, pełni zasadniczą rolę w rozwoju człowieka. Jako proces trwający od dzieciństwa jest sposobem na podniesienie jakości zasobów ludzkich, a tym samym poziomu konkurencyjności gospodarki i przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego.

Głównym problemem edukacji jest nierówny dostęp do niej przez całe życie, efektem czego są zróżnicowane szanse życiowe poszczególnych grup ludności, np. młodzieży mieszkającej na wsi i w mieście, dziewcząt i chłopców, dorosłych bez wykształcenia i z wykształceniem.

W roku szkolnym 2013/2014 w gminie Kołczygłowy funkcjonowało 7 placówek oświatowo-wychowawczych, w tym 1 przedszkole oraz 2 zespoły szkół (obejmujące 2 szkoły podstawowe i 2 gimnazja). Dane szczegółowe na temat ww. placówek, a także liczby dzieci i uczniów do nich uczęszczających oraz nauczycieli w nich pracujących przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Placówki oświatowo-wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2013/2014

nazwa i adres placówki	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
Gminne Przedszkole w Kołczygłowach, ul. Słupska 54, 77-140 Kołczygłowy	120	19
Zespół Szkół w Kołczygłowach – Szkoła Podstawowa, ul. Szkolna 10, 77-140 Kołczygłowy	309	39
Zespół Szkół w Łubnie – Szkoła Podstawowa, Łubno 22, 77-140 Kołczygłowy		
Zespół Szkół w Kołczygłowach – Gimnazjum, ul. Szkolna 10, 77-140 Kołczygłowy	161	19
Zespół Szkół w Łubnie – Gimnazjum, Łubno 22, 77-140 Kołczygłowy		

Dane Urzędu Gminy Kołczygłowy.

Korzystanie z dóbr kultury wpływa na jakość życia ludności i świadczy o poziomie rozwoju społecznego. Funkcję organizatora kultury w Kołczygłowach pełni Gminny Ośrodek Kultury, który realizuje zadania w dziedzinie wychowania, edukacji i upowszechniania kultury. Podstawowym zadaniem GOK-u jest zaspokajanie potrzeb i aspiracji kulturalnych społeczeństwa poprzez: tworzenie i upowszechnienie różnych dziedzin kultury i sztuki profesjonalnej i amatorskiej, inicjowanie określonych zadań z zakresu kultury, udzielanie

pomocy programowej i organizacyjnej społecznemu ruchowi kulturalno-oświatowemu, organizowanie czynnego uczestnictwa mieszkańców wsi w różnorodnych formach działalności kulturalno-wychowawczej, rozrywkowej oraz wspomaganie organizacji, stowarzyszeń i instytucji upowszechniających kulturę. Prowadząc działalność kulturalną, GOK realizuje podstawowy cel, jakim jest umożliwienie jak najszerszej grupie społeczeństwa udziału we współtworzeniu życia kulturalnego.

Do zadań GOK-u należy w szczególności: wypracowanie programu działalności kulturalno-wychowawczej, inspirowanie i opieka nad działalnością zespołów folklorystycznych, muzycznych, tanecznych i teatralnych, organizowanie imprez kulturalno-oświatowych i rozrywkowych dla mieszkańców, utrwalanie tradycji regionalnych, gminnych, organizowanie różnorodnych form pracy z dziećmi i młodzieżą, organizowanie różnorodności form zespołowego uczestnictwa w kulturze, organizowanie obchodów z okazji ważnych dat dla historii i regionu w formie przeglądów, konkursów, wystaw, festiwali i innych imprez kulturalno-oświatowych.

Przy realizacji zadań statutowych GOK współpracuje z: placówkami oświaty i wychowania oraz opieki społecznej działającymi na terenie gminy, Gminną Biblioteką Publiczną w Kołczygłowach, klubami sportowymi działającymi na terenie gminy oraz uczniowskimi klubami sportowymi działającymi w placówkach oświatowych, jednostkami Ochotniczych Straży Pożarnych, środkami masowego przekazu, policją, instytucjami kultury położonymi poza granicami gminy oraz innymi organizacjami społecznymi, stowarzyszeniami, fundacjami, a także instytucjami kościelnymi.

Gminny Ośrodek Kultury prowadzi i koordynuje działalność w zakresie organizowania imprez kulturalnych i sportowych w gminie oraz opracowuje gminny kalendarz imprez kulturalnych i sportowych na każdy rok. W 2014 roku GOK zatrudniał 5 pracowników.

W budynku GOK-u mieszczą się także Świetlica wsparcia dziennego i Gminna Biblioteka Publiczna, która jest gminną jednostką organizacyjną kultury działającą w obrębie krajowej sieci bibliotecznej. Biblioteka zatrudnia 1 pracownika. W ramach swojej działalności statutowej służy zaspokajaniu i rozwijaniu potrzeb czytelniczych społeczeństwa oraz upowszechnianiu wiedzy i rozwoju kultury.

Do szczególnego zakresu działania Biblioteki należy: gromadzenie, opracowywanie materiałów bibliotecznych ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących własnego regionu, udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu, wypożyczanie do domu, organizowanie czytelnictwa i udostępnianie materiałów bibliotecznych ludziom

niepełnosprawnym, prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej, popularyzacja książek i czytelnictwa, współdziałanie z bibliotekami innych sieci (szkolna), instytucjami upowszechniania kultury (GOK) w rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczeństwa oraz doskonalenie form i metod pracy bibliotecznej. Biblioteka może też podejmować inne działania wynikające z potrzeb środowiska lokalnego.

Dane szczegółowe na temat funkcjonujących w gminie placówek kultury przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Placówki kultury w gminie w 2014 roku

nazwa placówki	adres
Gminny Ośrodek Kultury	ul. Szkolna 1, 77-140 Kołczygłowy
Gminna Biblioteka Publiczna	ul. Szkolna 1, 77-140 Kołczygłowy
Świetlica wsparcia dziennego	ul. Szkolna 1, 77-140 Kołczygłowy

Dane Urzędu Gminy Kołczygłowy.

W gminie organizowane są liczne, cieszące się popularnością wśród ludności gminy festyny i imprezy, m.in.: Dni Kołczygłów, Dożynki Gminne, Dzień Strażaka, Święta majowe, Dzień Dziecka, Kaszubski Festiwal Modelarski, Kołczygłowski Spływ Pradolina Słupi, „Diabelskie skrzypce” – przegląd zespołów ludowych w Łubnie, Mikołajki dla dzieci, Spotkania Oplatkowe dla Seniorów.

W 2007 r. utworzono kultywujący tradycje kaszubskie poprzez śpiew i taniec zespół o nazwie „Zeloné òczka” (z kasz. Zielone oczy). Początkowa działalność zespołu związana była z zespołem ludowym działającym przy Szkole Filialnej w Gałąźni Wielkiej pod nazwą „Szãtopérze z Gałąźni Wiôldzi”, założonym w 2000 roku. Zespół „Zeloné òczka” występował na wielu przeglądach, imprezach gminnych i szkolnych. Uświetniał też swoją obecnością uroczystości w Niemczech, w ramach współpracy polsko-niemieckiej gmin Kołczygłowy i Rethem. Zespół liczy 16 członków oraz 4 muzyków, którymi są uczniowie z Zespołu Szkół w Kołczygłowach. Dzięki temu, że często jest zapraszany na występy na całym Pomorzu, zespół jest wspaniałą wizytówką szkoły i gminy.

8. OCHRONA ZDROWIA

Styl życia i zachowania zdrowotne wpływają w największym stopniu na stan zdrowia ludności. Do czynników zagrażających zdrowiu należą przede wszystkim: mała aktywność fizyczna, nieprawidłowości w sposobie żywienia, palenie tytoniu, nadmierne spożycie

alkoholu, używanie narkotyków, zły stan środowiska naturalnego, niewłaściwe warunki bezpieczeństwa pracy, wypadki drogowe oraz brak powszechnej profilaktyki.

W gminie Kołczygłowy funkcjonują 2 zakłady opieki zdrowotnej (w tym jeden niepubliczny). Na terenie gminy funkcjonuje również jedna apteka. Dane szczegółowe na temat zakładów opieki zdrowotnej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Zakłady opieki zdrowotnej, prywatne praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2014 r.

nazwa placówki	adres
Ośrodek Zdrowia w Kołczygłowych	ul. Szkolna 3A, 77-140 Kołczygłowy
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ESKULAP-ŁUBNO”	Łubno 12, 77-140 Kołczygłowy oraz filia w Kołczygłowych
Apteka	ul. Słupska 24, 77-140 Kołczygłowy

Dane Urzędu Gminy Kołczygłowy.

Dla poznania sytuacji zdrowotnej mieszkańców gminy ważna jest analiza danych będących w posiadaniu zakładów opieki zdrowotnej działających na jej terenie.

W poniższych tabelach przedstawiono, jako reprezentatywne dla gminy, dane za 2013 rok uzyskane z Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „ESKULAP-ŁUBNO” w Łubnie oraz jego filii w Kołczygłowych.

Tabela 15. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat z gminy w 2013 roku

rodzaj schorzenia	liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
niedokrwistość	1
choroby tarczycy	2
cukrzyca	2
padaczka	3
dziecięce porażenie mózgowe	3
choroba nadciśnieniowa	3
alergia – dychawica oskrzelowa	18
zniekształcenia kręgosłupa	1
wady rozwojowe układu krążenia	1

Dane NZOZ „ESKULAP-ŁUBNO” w Łubnie oraz jego filii w Kołczygłowych.

Tabela 16. Schorzenia ludności gminy w wieku 19 lat i więcej w 2013 roku

rodzaj schorzenia	liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
nowotwory	26
choroby tarczycy	32
cukrzyca	133

niedokrwistość		15
choroby obwodowego układu nerwowego		33
choroby układu krążenia		894
w tym	choroba nadciśnieniowa	706
	choroby naczyń mózgowych	6
	niedokrwienność serca (w tym przebyty zawał serca)	86
przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa		81
przewlekłe choroby układu trawiennego		154
choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej		238

Dane NZOZ „ESKULAP-ŁUBNO” w Łubnie oraz jego filii w Kołczygłowych.

W 2013 roku pod opieką Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „ESKULAP-ŁUBNO” w Łubnie oraz jego filii w Kołczygłowych było 904 dzieci i młodzieży oraz 3.130 osób dorosłych z gminy.

W 2013 roku u największej liczby osób w wieku przedprodukcyjnym stwierdzono alergię-dychawicę oskrzelową (18 osób) oraz chorobę nadciśnieniową, padaczkę i dziecięce porażenie mózgowie (po 3 osoby). Dorośli z kolei najczęściej zmagali się z chorobami układu krążenia (897 osób), chorobami układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (238 osób) oraz przewlekłymi chorobami układu trawiennego (154 osoby).

Ważną rolę w utrzymaniu dobrego stanu zdrowia pełni profilaktyka. Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat dzieci do lat 3 objętych opieką profilaktyczną oraz dzieci i młodzieży do lat 19 objętych profilaktycznymi badaniami lekarskimi.

Tabela 17. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z gminy w 2013 roku

forma profilaktyki	liczba dzieci i młodzieży
porady profilaktyczne lekarza rodzinnego po raz pierwszy (dzieci do lat 3)	106
porady profilaktyczne lekarza rodzinnego następny raz (dzieci do lat 3)	906
wizyty profilaktyczne pielęgniarek i położnych po raz pierwszy (dzieci do 1. roku życia)	106
wizyty profilaktyczne pielęgniarek i położnych następny raz (dzieci do lat 3)	555
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 podlegający badaniu)	1.039
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 zbadani zgodnie z programem badań profilaktycznych)	612

Dane NZOZ „ESKULAP-ŁUBNO” w Łubnie oraz jego filii w Kołczygłowych.

W 2013 roku poradami profilaktycznymi lekarza rodzinnego Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „ESKULAP-ŁUBNO” w Łubnie oraz jego filii w Kołczygłowych po raz pierwszy i po raz następny zostało objętych odpowiednio 106 i 906 dzieci do lat 3.

Wizytami profilaktycznymi pielęgniarek i położnych objęto po raz pierwszy 106 dzieci, a następny raz 555 dzieci. Profilaktycznymi badaniami lekarskimi objęto natomiast 1.039 dzieci i młodzieży, w tym 612 osób zbadano zgodnie z programem badań profilaktycznych.

9. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Propagowany w dzisiejszych czasach zdrowy styl życia obejmuje m.in. właściwe odżywianie, aktywny wypoczynek oraz uprawianie różnorodnych dyscyplin sportowych. Sport wpływa bowiem nie tylko na kondycję zdrowotną człowieka, ale również jego cechy charakteru, postawę, relacje z innymi ludźmi, umiejętność współpracy i asertywność.

Na terenie gminy działa 5 klubów sportowych, w tym 2 uczniowskie kluby sportowe, których działalność organizuje czas wolny oraz wspiera rozwój młodzieży uzdolnionej sportowo, oraz 3 gminne kluby sportowe, które mają na celu popularyzację, wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu wśród społeczności lokalnej. Poniższa tabela prezentuje informacje na temat klubów sportowych funkcjonujących w gminie.

Tabela 18. Kluby sportowe w gminie w 2014 roku

lp.	nazwa	adres
1.	Uczniowski Klub Sportowy „Orzeł” Kołczygłowy	ul. Szkolna 10, 77-140 Kołczygłowy
2.	Uczniowski Klub Sportowy „Hermes” Łubno	Łubno 22, 77-140 Kołczygłowy
3.	Klub Sportowy „GKS” Kołczygłowy	ul. Szkolna 1, 77-140 Kołczygłowy
4.	Klub Sportowy „Dolina-Speranda” Gałężnia Wielka	Gałężnia Wielka 19, 77-140 Kołczygłowy
5.	Klub Siatkarsko-Kajakarski „KSK” Kołczygłowy	ul. Słupska 33A, 77-140 Kołczygłowy

Dane Urzędu Gminy Kołczygłowy.

Obszary, w których realizowane są działania obejmujące kulturę fizyczną, to wychowanie fizyczne, rekreacja i turystyka, rehabilitacja ruchowa oraz sport. Zaplecze sportowo-rekreacyjne gminy tworzą boiska sportowe oraz sale gimnastyczne:

- boisko wielofunkcyjne w Kołczygłowach wybudowane w ramach programu „Moje Boisko – ORLIK 2012”,
- boisko w Kołczygłowach,
- boisko w Gałężni Wielkiej,
- boisko w Kołczygłówkach,
- boisko w Wierszynie,
- boisko w Barnowie,

- boisko w Wądole,
- boisko w Łobzowie,
- Boisko w Jezierzu,
- boisko w Górkach,
- sala gimnastyczna przy Gimnazjum w Kołczygłowach,
- sala gimnastyczna przy Gimnazjum w Łubnie.

W Gminie Kołczygłowy istnieje wiele miejsc wypoczynku: dla dzieci, dla rodziców jak i dla całych rodzin. Ciche i spokojne otoczenie stanowi idealną przestrzeń relaksu:

- place zabaw dla najmłodszych znajdują się w: Barnowie, Łubnie, Kołczygłowach (koło przedszkola), Raduszu, Jezierzu i Kołczygłówkach,
- miejsca relaksu dla wszystkich – place i altanki – miejsca rekreacji wypoczynkowej znajdują się w: Kołczygłowach, Łobzowie, Łubnie.

Na terenie gminy organizowane są imprezy sportowo-rekreacyjne oraz turnieje, m.in.: Mistrzostwa Powiatu Bytowskiego w Piłce Siatkowej, Gminna Amatorska Liga Piłki Siatkowej, impreza pn. „Cała Polska Biega”, Święta majowe (z nowymi formami aktywności turystycznej – geocaching, questing, ekoturystyka, helioterapia, sylwaturystyka, nordic walking), Grand Prix Gminy Kołczygłowy w Siatkówce Plażowej, Kołczygłowski spływ Pradolina Słupi.

Sprzyjające warunki przyrodnicze powodują, że na terenie gminy wyznaczono wiele szlaków turystycznych: rowerowe, piesze i kajakowe:

- Szlak turystyczny PTTK (pieszy – żółty) „Dolina Słupi”: Ustka – Słupsk – Dębica Kaszubska – Krzynia – Konradowo – Gałąźnia Mała – Gałęziowo – Bytów. W granicach gminy biegnie niewielki jego odcinek: obrzeże zbiornika Konradowo – Gałąźnia Mała – wzdłuż kanału Słupi w kierunku Jeziora Głębokiego. Szlak stanowi jednocześnie fragment regionalnej trasy rowerowej „Najstarsze elektrownie wodne w Europie”;
- Szlak turystyczny PTTK (pieszy – zielony) „Krajobrazów młodoglacjalnych”: Miastko – Wiatrołom – Barnowiec – Kołczygłowy – Barnowo – Kartkowo – Łupawsko – Czarna Dąbrówka – Lębork – Łeba. W granicach gminy od okolic osady Laski przez Barnowiec – Kołczygłowy – Barnowo – Jezioro Godzierz – leśniczówka Zatoki. Krajobraz młodoglacjalny, czyli ukształtowany przez cofający się lądolód, to najlepsza charakterystyka tego szlaku – morenowe wzgórza, rynnowe doliny, piaszczyste sandry i jeziora – są idealnym miejscem wypoczynku i relaksu dla każdej rodziny. Szlak omija Kołczygłowy od południa, przez Barnowo kieruje się na wschód, wzdłuż starego koryta Słupi;

- Fragment Papieskiego Szlaku Krajobrazowego Słupia z Gałąźni Małej do zapory w Konradowie (przystań kajakowa z parkingiem nad Słupią w Gałąźni Małej);
- Ścieżka przyrodnicza „Gałąźnia Mała” (piesza – długość 4 km) – jeden z najcenniejszych i najbardziej malowniczych rejonów parku krajobrazowego;
- Trasa rowerowa z Konradowa południowym obrzeżem Zbiornika Konradowskiego, przez Świelubie – Gałąźnię Małą – Jezioro Godzierz – Krosnowo;
- W Kołczygłowach bierze początek tzw. tematyczny Szlak Kaszubski, prowadzący dalej przez Borzytuchom – Bytów – Studzienice – Lipnicę – Konarzyny – Człuchów – Chojnice – Kościerzynę do Kartuz;
- Ścieżka dydaktyczno-spacerowa wokół Jeziora Granicznego, położona w obrębie geodezyjnym Łobzowo. Na ścieżce znajduje się mała infrastruktura turystyczna typu: wiaty, ławki, stoły, a także tablice dydaktyczne i informacyjne;
- Ścieżka turystyczno-edukacyjna „Między Starymi Bukami” o długości 1,25 km przebiegająca przez Park Krajobrazowy „Dolina Słupi”. W ramach ścieżki opisano i oznaczono zostały pomniki przyrody, stworzono nową infrastrukturę, wyposażoną w elementy małej architektury; na ścieżce odbywają się różnego rodzaju zajęcia ruchowe, rekreacyjne i kulturalne dla dzieci, młodzieży i dorosłych, organizowane m.in. przez GOK, Zespół Szkół w Kołczygłowach i organizacje pozarządowe gminy.

Jedną z atrakcji turystycznych gminy są przejażdżki rowerowe wzdłuż szlaków turystycznych czy spływy kajakowe rzeką Słupią. Spływy organizowane są cyklicznie dla mieszkańców i turystów. Trasa spływu ma swój początek w Gałąźni Małej, przez Krzynię, do leśniczówki Leśny Dwór.

Gmina Kołczygłowy położona jest na obszarze Pojezierza Bytowskiego. Zobaczyć tu można piękne formy terenu, powstałe w wyniku erozji rzecznej. Przez gminę przepływa rzeka Słupia, wraz z jej lewobrzeżnymi dopływami: Kamienicą, Rybicą i Brodkiem. Na uwagę zasługuje urokliwy strumień Huczek. Utworzone na rzece Słupi turystyczne szlaki kajakowe cieszą się ogromną popularnością. Na początku XX wieku utworzono na Słupi dwa jeziora retencyjne – Konradowo i Krzynia oraz pięć elektrowni wodnych. W gminie jest kilka jezior, m.in. Zaporowe Konradowo, Godziez Duża, Godziez Mała i Graniczne. Powierzchnia Jeziora Granicznego liczy około 19 ha, a maksymalna głębokość wynosi 7 m.

Częściowo na terenie gminy położony jest Park Krajobrazowy „Dolina Słupi”, utworzony w 1981 r. w celu ochrony szczególnie cennych walorów krajobrazowych Doliny Słupi i okolicznych wzgórz morenowych. Teren Parku obejmuje ponad 40% powierzchni gminy. Występuje tu 27 gatunków ryb, najczęściej spotykany jest pstrąg potokowy. Na

obszarze parku stwierdzono 5 gatunków gadów, są to: padalec zwyczajny, żmija zygzakowata, zaskroniec zwyczajny, jaszczurka zwinka i jaszczurka żyworodna. W parku występuje 154 gatunków ptaków, z których aż 140 podlega całkowitej ochronie. Płazy znakomicie wkomponowały się w wilgotny klimat parku – stwierdzono 11 gatunków, z czego wszystkie podlegają ścisłej ochronie. W parku żyje także 46 gatunków ssaków, spośród których 18 podlega ochronie całkowitej, 6 ochronie częściowej. Można spotkać m.in.: sarny, jelenie, tchórze, łasice, norki, bobry, dziki, borsuki. Na terenie Parku Krajobrazowego ustanowiono 58 pomników przyrody. W lasach, które stanowią 72% powierzchni Parku, dominuje sosna zwyczajna. Runo leśne jest bogate w grzyby i jagody.

W gminie nie brak zabytków architektury, do których zaliczają się:

- elektrownia wodna z 1913 r. w Gałąźni Małej,
- kościół z XIX wieku w Kołczygłowach, w którym Otto von Bismarck brał ślub z Johanną von Puttkamer,
- kościół p.w. Świętego Antoniego w Łubnie,
- neoromański kościół w Gałąźni Małej,
- Gorzelnia w Wierszynie z przełomu XIX i XX w.,
- barokowy dworek w Barnowie,
- neoklasycystyczny dworek w Barnowcu.

Baza noclegowa w gminie obejmuje dwa gospodarstwa agroturystyczne w Darżkowie i Wierszynie. Położenie gospodarstw agroturystycznych wśród lasów i zbiorników wodnych Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi” sprzyja pieszym wędrówkom, rajdom rowerowym, łowieniu ryb, zbieraniu grzybów. Szczegółowe dane na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19. Gospodarstwa agroturystyczne świadczące usługi noclegowe w gminie w 2014 roku

lp.	nazwa i adres gospodarstwa	oferta
1.	„Siedlisko nad Topolami”, Darżkowo 6, 77-140 Kołczygłowy	5 pokoi (2-, 4-, 5-osobowe)
2.	„Wierszyno Młyn”, Wierszyno 39, 77-140 Kołczygłowy	2 wyposażone domki

Dane Urzędu Gminy Kołczygłowy.

10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwu publicznemu zagraża przestępczość, która jest zjawiskiem dynamicznym i, podobnie jak społeczeństwo, podlega rozwojowi. Choć stanowi margines życia społecznego, poprzez swą intensywność i częstotliwość może mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciskać dotkliwe piętno na jej

funkcjonowaniu. Według danych Posterunku Policji w Kołczygłowach w 2014 roku na terenie gminy odnotowano 49 przestępstw. Wśród nich dominowały kradzieże mienia (10 czynów, w tym jeden popełniony przez nieletniego sprawcę), przestępstwa polegające na prowadzeniu pojazdu w stanie nietrzeźwości (10), złamanie zakazu sądowego (7), a także uszkodzenia mienia, znęcanie się fizyczne i psychiczne nad osobą i niealimentacja (po 4 przypadki). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. Wybrane kategorie przestępstw popełnionych w gminie w 2014 roku

odnotowane przestępstwa	liczba przestępstw
kradzież mienia	10
kradzież z włamaniem	2
uszkodzenie mienia	4
znęcanie się fizyczne i psychiczne nad osobą	4
pobicie	2
naruszenie pracownika na niebezpieczeństwo utraty życia	1
prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości	10
niealimentacja	4
złamanie zakazu sądowego	7
ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii	1
naruszenie miru domowego	1
naruszenie prawa budowlanego	1
kłusownictwo	2

Dane Posterunku Policji w Kołczygłowach.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001 roku o kuratorach sądowych, kurator sądowy jest organem wykonawczym sądu i realizuje zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu. Działania pomocowe realizowane przez kuratorów wynikają ze wskazań sądu opartych na art. 100 Kodeksu rodzinnego. Pomoc ta ma charakter niematerialny i dotyczy umożliwienia właściwego wykonywania władzy rodzicielskiej.

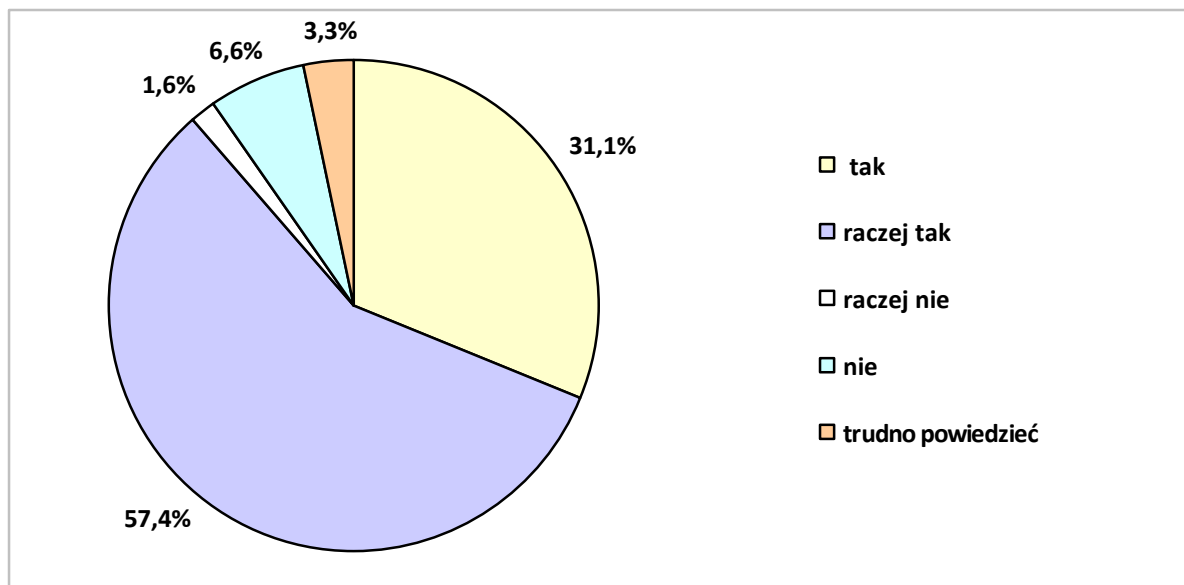
Według danych Prezesa Sądu Rejonowego w Łęborku na koniec 2014 r. kuratorzy prowadzili w stosunku do mieszkańców gminy Kołczygłowy:

- dozory wobec 6 osób dorosłych w 6 sprawach,
- nadzory w odniesieniu do 2 osób dorosłych i 4 dzieci w 4 sprawach.

Dla dokonania diagnozy stanu bezpieczeństwa publicznego w gminie istotne jest również poznanie opinii mieszkańców gminy na temat ich subiektywnego poczucia bezpieczeństwa. Opinie te zostały zebrane w ramach przeprowadzonego na potrzeby

opracowania niniejszej Strategii badania ankietowego. W ankiecie znalazło się pytanie „Czy czuje się Pan(-i) bezpiecznie w miejscu zamieszkania?”, przy czym badaniem objęto zarówno losowo wybranych mieszkańców gminy, jak i osoby mające wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (przedstawiciele władz gminy, placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, pomocy społecznej, służby zdrowia). W sumie uzyskano 61 anonimowych odpowiedzi, których rozkład prezentuje poniższy wykres.

Wykres 1. Czy czuje się Pan(-i) bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (w sumie 88,5%) stwierdziła, że czuje się w miejscu zamieszkania raczej bezpiecznie (57,4%) lub bezpiecznie (31,1%). Odminną opinię wyraziło łącznie 8,2% badanych. Zdania w tej sprawie nie miało 3,3% respondentów.

11. POMOC SPOŁECZNA

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadania pomocy społecznej w gminie Kołczygłowy wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołczygłowach. Jednostka ta realizuje również zadania wynikające z innych, aniżeli ustawa o pomocy społecznej, aktów prawnych. Należą do nich

w szczególności: ustawa o świadczeniach rodzinnych i ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, ustawa o powszechnym ubezpieczeniu społecznym oraz ustawa o ochronie zdrowia psychicznego, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, ustawa o systemie oświaty, ustawa o dodatkach mieszkaniowych. Z końcem 2014 roku kadre GOPS-u stanowiło 8 osób, w tym: kierownik, 2 pracowników socjalnych oraz 5 pozostałych pracowników. Na koniec 2014 roku kierownik i 2 pracowników socjalnych posiadało wykształcenie wyższe kierunkowe, a jeden pracownik wykształcenie średnie kierunkowe. Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w ośrodku, oraz potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają kolejne tabele.

Tabela 21. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2014 roku

rodzaj stanowiska	liczba pracowników	o ilu pracowników powinno być więcej?
kadra kierownicza	1	–
pracownicy socjalni	2	1
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	–	–
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	–	–
pozostali pracownicy	5	–

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołczygłowach.

Zgodnie z zapisem ustawy o pomocy społecznej każdy ośrodek ma obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników. W 2014 roku wymóg ten w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kołczygłowach nie był spełniony, gdyż na 1 pracownika socjalnego przypadało 2.173 mieszkańców. Powinno być o jednego pracownika socjalnego więcej i taką propozycję zgłoszono w zakresie rozwoju zasobów kadrowych GOPS-u. Ponieważ od dnia 1.01.2015 r. zatrudniono pracownika socjalnego, obecnie stan zatrudnienia pracowników socjalnych wynosi 3 osoby i jest to zgodne z ustawą o pomocy społecznej.

Tabela 22. Wykształcenie kadry GOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2014 roku

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie		liczba osób	
		kadra kierownicza	pracownicy socjalni
wykształcenie	wyższe kierunkowe	1	2
	wyższe niekierunkowe	–	–
	średnie kierunkowe	–	1

	średnie niekierunkowe		–	–
	zawodowe i niższe		–	–
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	–	–
		w trakcie realizacji	–	–
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–	–
		w trakcie realizacji	–	–
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej			–	
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownik socjalny			–	
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny			–	

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołczygłowach.

Prawo do wsparcia udzielanego przez GOPS mają osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. I tak np. w odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które w analizowanym okresie było początkowo ustalone na poziomie 477 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 351 zł na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych, które przysługiwały, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekraczał 504 zł, a gdy członkiem rodziny było dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekraczał 583 zł.

Od października 2012 roku zmieniło się kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń z pomocy społecznej, które zostało ustalone na poziomie 542 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 456 zł na osobę w rodzinie. Podwyższone zostało również kryterium dochodowe stosowane przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych, które przysługują, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 539 zł, a gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekracza 623 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługiwały z kolei, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekraczał kwoty 725 zł.

W wykonywaniu zadań GOPS współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy, innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, służbą zdrowia, policją,

kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych przez GOPS na realizację zadań w latach 2012-2014.

Tabela 23. Środki finansowe wydatkowane przez GOPS na pomoc mieszkańcom gminy

wielkość wydatków	2012	2013	2014
ogółem	1.695.598 zł	1.796.773 zł	1.696.091 zł
w tym na świadczenia pomocy społecznej	242.010 zł	318.396 zł	294.616 zł
w tym na świadczenia rodzinne	1.453.588 zł	1.478.377 zł	1.401.475 zł
na zadania własne gminy	77.127 zł	79.669 zł	70.711 zł
na zadania zlecone gminie	1.618.471 zł	1.717.104 zł	1.625.380 zł

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołczygłowach.

W latach 2012-2014 wysokość środków finansowych przeznaczonych przez GOPS na pomoc mieszkańcom gminy ulegała wahaniom (1.695.598 zł w 2012 r., 1.796.773 zł w 2013 r., 1.696.091 zł w 2014 r.). Dominującą pozycję stanowiły kwoty wydatkowane na wykonanie zadań zleconych gminie, wśród których przeważały środki przekazane na realizację świadczeń rodzinnych, przede wszystkim w postaci zasiłków rodzinnych. W ramach wykonywania zadań własnych gminy największe kwoty przeznaczono natomiast na udzielanie świadczeń pomocy społecznej, głównie w formie zasiłków stałych i okresowych oraz zasiłków celowych i w naturze. Kolejna tabela przedstawia dane o liczbie mieszkańców gminy objętych przez GOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2012-2014.

Tabela 24. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	288	279	248
liczba rodzin	162	158	146
liczba osób w rodzinach	568	549	477
udział liczby osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ogóle ludności gminy	13,22%	12,79%	10,98%

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołczygłowach.

Liczba osób objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2012-2014 spadała z roku na rok (568 osób w rodzinach w 2012 r., 549 osób w rodzinach w 2013 r., 477 osób w rodzinach w 2014 r.). Tym samym zmniejszał się również udział beneficjentów systemu w ogóle ludności gminy (z 13,22% w 2012 r. przez 12,79% w 2013 r. do 10,98% w 2014 r.).

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnych tabelach informacje na temat struktury wiekowej oraz aktywności zawodowej odbiorców pomocy społecznej w gminie w 2014 roku.

Tabela 25. Struktura wiekowa odbiorców pomocy społecznej w gminie w 2014 roku

wiek	liczba osób
0-16 lat	–
17-21 lat	6
22-30 lat	30
31-40 lat	28
41-50 lat	35
51-60 lat	27
61-70 lat	4
71 lat i więcej	–

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołczygłowach.

Tabela 26. Struktura beneficjentów pomocy społecznej w gminie ze względu na aktywność zawodową w 2014 roku

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób powyżej 18. roku życia według decyzji administracyjnych
pracuje	28
pracuje dorywczo	8
nie pracuje	–
studiuje/uczy się	–
na rencie	9
na emeryturze	10
na zasiłku dla bezrobotnych	12
bezrobotny bez prawa do zasiłku	63

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołczygłowach.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez GOPS pomocą społeczną w 2014 roku wykazała, że największe grupy stanowiły osoby w wieku 41-50 lat (35 osób), osoby w wieku 22-30 lat (30 osób) oraz osoby w wieku 31-40 lat (28 osób).

Jeśli chodzi o podział beneficjentów pomocy społecznej w gminie według aktywności zawodowej, najliczniejsze grupy w 2014 roku stanowiły osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku (63 osoby), osoby pracujące (28 osób), osoby na zasiłku dla bezrobotnych (12 osób) oraz osoby na emeryturze (10 osób).

Analizując powyższe dane, można pokusić się o stwierdzenie, iż najliczniejszą grupę wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia GOPS-u w 2014 roku stanowiły

charakteryzujące się niskim poziomem dochodów rodziny ubogie i dotknięte bezrobociem. Diagnozę tę potwierdzają dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie, które za lata 2012-2014 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 27. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2012-2014

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
ubóstwo	116	124	110	415	446	371
bezdomność	0	0	1	0	0	1
potrzeba ochrony macierzyństwa	16	14	12	111	96	84
bezrobocie	105	113	95	382	420	352
niepełnosprawność	59	70	68	200	231	219
długotrwała lub ciężka choroba	36	35	31	89	99	83
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	33	15	17	140	59	56
w tym rodziny niepełne	14	12	17	47	43	56
w tym rodziny wielodzietne	1	1	0	7	7	0
alkoholizm	3	2	2	7	9	8
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	1	5	0	1	10
zdarzenie losowe	0	1	1	0	2	3

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołczygłowach.

W latach 2012-2014 zdecydowanie najczęstszymi przyczynami przyznawania pomocy społecznej w gminie były ubóstwo i bezrobocie. W analizowanym okresie wahaniami ulegała liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia GOPS-u zarówno z powodu ubóstwa (415 w 2012 r., 446 w 2013 r., 371 w 2014 r.), jak i bezrobocia (382 w 2012 r., 420 w 2013 r., 352 w 2014 r.). Ważną przyczyną udzielania pomocy była również niepełnosprawność. Liczba osób w rodzinach objętych wsparciem GOPS-u z tej przyczyny także ulegała wahaniami (200 w 2012 r., 231 w 2013 r., 219 w 2014 r.). Istotne przyczyny świadczenia pomocy społecznej w gminie stanowiły także problemy potrzeby ochrony macierzyństwa – liczba osób w rodzinach objętych wsparciem GOPS-u z tego powodu spadała (111 w 2012 r., 96 w 2013 r., 84 w 2014 r.) oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby – liczba osób w rodzinach objętych wsparciem GOPS-u z tego powodu wahała się (89 w 2012 r., 99 w 2013 r., 83 w 2014 r.). Kolejnymi przyczynami przyznawania pomocy społecznej w gminie były bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego oraz alkoholizm. W mniejszym stopniu mieszkańcy gminy korzystali z pomocy społecznej z takich

przyczyn, jak zdarzenie losowe i bezdomność. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie przez GOPS wpływały na formę udzielanego wsparcia. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2012-2014 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 28. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2012-2014

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
pieniężna	121	136	130	113	124	146	371	402	355
rzeczowa	168	144	119	94	81	65	417	364	285
praca socjalna	X	X	X	19	26	7	65	81	19
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	0	0	0	0	0	0
schronienie	0	0	1	0	0	1	0	0	1
usługi opiekuńcze	6	4	5	6	4	5	6	6	7
skierowanie do domu pomocy społecznej	0	0	0	X	X	X	X	X	X
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	0	0	0	X	X	X	X	X	X

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołczygłowach.

W latach 2012-2014 najczęściej udzielaną mieszkańcom gminy formą wsparcia była pomoc finansowa, głównie w postaci zasiłków stałych i okresowych oraz zasiłków celowych i w naturze. Duże znaczenie miała także pomoc rzeczowa udzielana przede wszystkim w postaci posiłku. Ważną formą wsparcia beneficjentów była również praca socjalna. Polegała ona m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej. Do realizowanych form wsparcia zaliczały się kontrakty socjalne, których w analizowanym okresie podpisano 47 (18 w roku 2012, 21 w roku 2013, 8 w roku 2014).

Wśród form pomocy świadczonej przez Ośrodek znalazły się również: usługi opiekuńcze i udzielenie schronienia. Osoby, które nie mogą samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych i które tym samym wymagają całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, są kierowane przez GOPS do domów pomocy społecznej. W latach

2012-2014 do DPS-u nie skierowano ani jednej osoby z gminy. W analizowanym okresie gmina nie pokrywała też kosztów pobytu w DPS-ie żadnej osobie.

W ramach realizowanych zadań GOPS przyznawał także świadczenia rodzinne, do których należą: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku, świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego i świadczenia pielęgnacyjnego oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 29. Wielkość wydatków na świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
wielkość wydatków na świadczenia rodzinne	1.453.588 zł	1.459.124 zł	1.394.004 zł

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołczygłowach.

W latach 2012-2014 wielkość wydatków przeznaczonych przez GOPS na realizację świadczeń rodzinnych ulegała wahaniom (1.453.588 zł w 2012 r., 1.459.124 zł w 2013 r., 1.394.004 zł w 2014 r.).

Tabela 30. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w 2014 r.

rodzaj świadczenia	liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	liczba przyznanych świadczeń	wartość przyznanych świadczeń
zasiłek rodzinny	475	5.692	567.558 zł
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	28	28	28.000 zł
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	7	79	308.854 zł
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	12	138	26.580 zł
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	0	0	0
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	37	444	33.600 zł
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	356	356	35.600 zł
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	89	885	49.090 zł
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	85	1.016	81.280 zł
zasiłek pielęgnacyjny	141	1.692	258.876 zł
świadczenie pielęgnacyjne	28	326	237.566 zł
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	45	45	45.000 zł
razem	1.303	10.701	1.394.004 zł

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołczygłowach.

Najczęściej GOPS wypłacał zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Istotne formy wsparcia stanowiły również: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne oraz dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, a także podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania oraz rozpoczęcia roku szkolnego. Za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne GOPS opłacił w latach 2012-2014 następującą liczbę składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe: w 2012 r. 369 (na kwotę 51.945 zł), w 2013 r. 591 (83.075 zł), a w 2014 r. 209 (41.402 zł) oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne – w 2012 r. 391 (na kwotę 18.236 zł), w 2013 r. 273 (13.685 zł) i w 2014 r. 197 (12.841 zł).

Świadczenia alimentacyjne stanowiły kolejną formę wsparcia udzielaną w latach 2012-2014 przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołczygłowach mieszkańcom gminy. Ta pomoc finansowa, świadczona zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, była przyznawana dziecku wychowywanemu w rodzinie niepełnej, w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, oraz dzieciom wychowywanym przez osoby pozostające w związkach małżeńskich, przeprowadzających separację lub rozwód. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 31. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie alimentacyjne	42	48	45
liczba przyznanych świadczeń alimentacyjnych	499	576	530
wielkość wydatków na świadczenia alimentacyjne	179.552 zł	206.838 zł	191.974 zł

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołczygłowach.

Liczba osób, którym w latach 2012-2014 GOPS decyzją przyznał świadczenie alimentacyjne, ulegała wahaniom (42 w 2012 r., 48 w 2013 r., 45 w 2013 r.), tym samym wahała się liczba wypłaconych świadczeń (499 w 2012 r., 576 w 2013 r., 530 w 2014 r.). Zmieniała się również wysokość kwot wydatkowanych na ten cel (179.552 zł w 2012 r., 206.838 zł w 2013 r., 191.974 zł w 2014 r.).

W ramach realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” GOPS finansuje dożywianie dzieci w stołówkach szkolnych oraz doposaża wydawanie posiłków. Z dożywiania w szkołach od klasy „0” do ukończenia gimnazjum skorzystało w 2014 r. 113 dzieci, koszt posiłków wyniósł 47.252 zł. Na pomoc w postaci zasiłków celowych na zakup żywności z tego samego programu przyznano 275 świadczeń na kwotę 69.150 zł. Całkowity

koszt realizacji programu w 2012 r. wyniósł 104.332 zł, w 2013 r. – 102.430 zł, a w 2014 r. – 116.402 zł.

W ramach pomocy materialnej dla uczniów w 2014 r. wypłacono 270 stypendiów dla 183 uczniów z 98 rodzin na łączną kwotę 129.365 zł.

Poza powyżej przedstawionymi formami wsparcia w analizowanym okresie GOPS pośredniczył w organizacji i w dofinansowaniu wypoczynku letniego dla dzieci. W 2014 r. za pośrednictwem Ośrodka na kolonie letnie wyjechało 4 dzieci pochodzących z rodzin ubogich o niskich dochodach.

Ponadto wydawano wnioski i opinie do innych instytucji w sprawie rodzin potrzebujących pomocy, zawierano kontrakty socjalne z klientami pomocy społecznej, sprawowano nadzór w rodzinach zgłaszanych przez Sąd Rejonowy w Bytowie – sporządzono wywiady środowiskowe i karty rodzin dla potrzeb takich instytucji jak: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Sądy i Komornicy Sądowi, Policja, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodki Pomocy Społecznej.

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. Do tych, które obok Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej funkcjonują w gminie Kołczygłowy, należą m.in. 2 świetlice, które realizują swoje zadania wśród dzieci do nich uczęszczających przez prowadzenie działalności socjoterapeutycznej, wychowawczej i profilaktycznej.

Tabela 32. Świetlice w gminie w roku szkolnym 2013/2014

nazwa jednostki	adres	liczba dzieci z gminy objętych wsparciem w roku szkolnym 2013/2014
Świetlica środowiskowa „Dłoń” z programem socjoterapeutycznym	Łubno 18, 77-140 Kołczygłowy	50
Świetlica wsparcia dziennego	ul. Szkolna 1, 77-140 Kołczygłowy	39

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołczygłowach.

W uzupełnieniu powyższych danych warto odnotować, że Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Miastku i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie, jako jednostki powiatowe, obejmują zasięgiem działania również mieszkańców gminy Kołczygłowy.

W roku szkolnym 2013/2014 w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Miastku przebadano i udzielono pomocy 158 dzieciom z gminy, w tym 121 dzieciom na terenie szkoły w Kołczygłowach.

Poradnia wydała: 89 opinii po badaniu psychologiczno-pedagogicznym, 14 orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego oraz 2 opinie o wczesnym wspomaganiu rozwoju dziecka,

a także przeprowadziła: 14 rozmów i terapii indywidualnych z psychologiem, 6 terapii logopedycznych na terenie Poradni oraz 33 badania predyspozycji zawodowych.

Na terenie szkoły odbyły się spotkania i rozmowy dzieci z psychologiem, a także warsztaty „Nowoczesna edukacja najmłodszych – wymiana doświadczeń” oraz szkolenie Rady Pedagogicznej, w którym wzięło udział 48 nauczycieli. Pedagodzy i psycholodzy Poradni udzielili 85 konsultacji nauczycielom i 39 porad i konsultacji rodzicom. W Gminnym Przedszkolu w Kołczygłowach przeprowadzono przesiewowe badania logopedyczne i psychologiczne dzieci oraz odbyło się spotkanie z rodzicami na temat „Gotowości szkolnej”, w którym wzięło udział 20 rodziców.

Poniższa tabela przedstawia wybrane dane dotyczące działalności prowadzonej w latach 2012-2014 przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie w odniesieniu do mieszkańców gminy Kołczygłowy.

Tabela 33. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	–	–	–
liczba dzieci z gminy adoptowanych	–	–	–
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	1	1	–
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	1	–	1
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	5	6	4
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	1	1	1
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	3	4	4
liczba usamodzielnianych dzieci z gminy	1	–	1

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie.

W latach 2012-2014 ani jedno dziecko z gminy nie zostało zgłoszone do adopcji, ani też nie zostało adoptowane, natomiast w rodzinach zastępczych umieszczono w 2012 i 2013 po jednym dziecku.

W analizowanym okresie w rodzinach zastępczych przebywało odpowiednio: 5, 6 i 4 dzieci z gminy. W latach 2012-2014 liczba rodzin zastępczych, które obejmowały opieką dzieci z gminy, utrzymywała się na zbliżonym poziomie – odpowiednio: 3, 4 i 4.

W 2012 i w 2014 roku w placówkach opiekuńczo-wychowawczych umieszczono po 1 wychowanku. W latach 2012-2014 w tego typu placówkach przebywało każdego roku 1 dziecko z gminy. Warto dodać, iż w roku 2012 oraz 2014 usamodzielniono po

1 pochodzącym z gminy wychowanku rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych.

W 2014 roku mieszkańcy gminy Kołczygłowy korzystali również z oferty innych jednostek wsparcia działających poza gminą. Wykaz tych jednostek wraz z informacją na temat mieszkańców gminy objętych przez nie wsparciem przedstawia poniższa tabela.

Tabela 34. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2014 roku

nazwa i adres instytucji	liczba osób z gminy objętych wsparciem w 2014 r.
Dom dla Dzieci w Gostkowie, Gostkowo 59b, 77-100 Bytów	1
Zakład Opiekuńczo-Lecznicy, ul. Generała J. Wybickiego 30, 77-200 Miastko	1
Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, ul. Miła 26, 77-100 Bytów	9
Powiatowy Urząd Pracy ul. Wojska Polskiego 6, 77-100 Bytów	352

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołczygłowach.

12. SEKTOR POZARZĄDOWY

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmacnianiu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości.

Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

W 2014 roku w gminie Kołczygłowy funkcjonowało 15 organizacji pozarządowych. Samorząd gminy, w oparciu o akt prawa miejscowego (Program współpracy gminy Kołczygłowy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie), podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę zlecania organizacjom realizacji zadań własnych gminy, dofinansowania działalności statutowej organizacji, wsparcia lokalowego oraz doradztwa i konsultacji.

Kolejna tabela przedstawia dane szczegółowe na temat sektora pozarządowego funkcjonującego w gminie.

Tabela 35. Organizacje pozarządowe w gminie w 2014 roku

Lp.	Nazwa i adres organizacji	charakterystyka działania	kategoria klienta
1.	Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich Gałąźnia Wielka, Gałąźnia Wielka 2A, 77-140 Kołczygłowy	Działalność na rzecz wsi i jej mieszkańców, w szczególności kobiet i dzieci – spotkania.	Mieszkańcy wsi Gałąźnia Wielka, w szczególności kobiety i dzieci.
2.	Stowarzyszenie Kobiet „Raduszanki” Radusz, Radusz, 77-140 Kołczygłowy	Działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn.	Kobiety i mężczyźni.
3.	Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich Kołczygłówki, Kołczygłówki 8, 77-140 Kołczygłowy	Działalność na rzecz wsi i jej mieszkańców, w szczególności kobiet i dzieci – spotkania.	Mieszkańcy wsi Kołczygłówki, w szczególności kobiety i dzieci.
4.	Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Wsi, Ochrony Środowiska i Wędkarstwa „Natura” Łubno, Łubno 18, 77-140 Kołczygłowy	Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych.	Społeczność lokalna.
5.	Stowarzyszenie Mieszkańców Wsi Jezierze, Jezierze 18, 77-140 Kołczygłowy	Między innymi integracja społeczności wiejskiej wokół inicjatyw służących wielostronnemu rozwojowi społecznemu, kulturalnemu i gospodarczemu miejscowości Jezierze i okolic. Wspieranie działalności służących rozwojowi infrastruktury m. Jezierze i okolic z zachowaniem wymogów ochrony środowiska i poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.	Społeczność lokalna wsi Jezierze.
6.	Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Kołczygłowy, ul. Szkolna 1, 77-140 Kołczygłowy	Działalność publiczna na rzecz poprawy warunków życia społeczności gminy Kołczygłowy oraz rozwoju gminy.	Społeczność lokalna wsi Kołczygłowy.
7.	Stowarzyszenie Rozwoju Obszarów Jeziora Granicznego „EKO-NATURA”, ul. Szkolna 1, 77-140 Kołczygłowy	Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych.	Społeczność lokalna.
8.	Koło Wędkarskie „SUM”, ul. Cicha 4, 77-140 Kołczygłowy	Integracja lokalnej społeczności oraz środowiska wędkarskiego.	Społeczność lokalna.
9.	Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych „Piętaszek”, Jezierze 2, 77-140 Kołczygłowy	Wszechstronna terapia dzieci i młodzieży niepełnosprawnej. Integracja społeczna osób niepełnosprawnych z otoczeniem. Poradnictwo i wsparcie dla rodzin i przyjaciół osób niepełnosprawnych.	Dzieci i młodzież niepełnosprawna
10.	Uczniowski Klub Sportowy „Orzeł” Kołczygłowy,	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu wśród młodzieży szkolnej.	Dzieci i młodzież

	ul. Szkolna 10, 77-140 Kołczygłowy		szkolna.
11.	Uczniowski Klub Sportowy „Hermes” Łubno, Łubno 22, 77-140 Kołczygłowy	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu wśród młodzieży szkolnej.	Dzieci i młodzież szkolna.
12.	Klub Sportowy „GKS” Kołczygłowy, ul. Szkolna 1, 77-140 Kołczygłowy	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu.	Społeczność lokalna.
13.	Klub Sportowy „Dolina-Speranda” Gałąźnia Wielka, Gałąźnia Wielka 19, 77-140 Kołczygłowy	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu.	Społeczność lokalna.
14.	Klub Siatkarsko-Kajakarski „KSK” Kołczygłowy, ul. Słupska 33A, 77-140 Kołczygłowy	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu.	Społeczność lokalna.
15.	Stowarzyszenie Rozwoju Inicjatyw Lokalnych Wierszyno, Wierszyno 26A, 77-140 Kołczygłowy	Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych.	Społeczność lokalna.

Dane Urzędu Gminy Kołczygłowy.

W 2014 roku w gminie Kołczygłowy funkcjonowała jedna parafia Kościoła rzymskokatolickiego – Parafia p.w. Chrystusa Króla – mieszcząca się przy ul. Słupskiej 16 w Kołczygłowach

13. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Ważnym elementem każdego postępowania diagnostycznego są badania, których celem jest poznanie opinii środowiska lokalnego na temat przedmiotu diagnozy.

W ramach diagnozy problemów społecznych gminy Kołczygłowy badania takie zostały przeprowadzone przy zastosowaniu anonimowej ankiety rozesłanej do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m.in. wójta, radnych, pracowników Urzędu Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli placówek oświatowo-wychowawczych, pomocy społecznej, służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych, kościoła) oraz mieszkańców gminy.

Do analizy przedłożono w sumie 61 wypełnionych anonimowo ankiet, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji społecznej w gminie.

Atuty gminy

W pierwszej kolejności zapytano przedstawicieli środowiska lokalnego o największe atuty gminy. Wskazując je, respondenci zwrócili szczególną uwagę na dobre położenie geograficzne gminy między Słupskiem i Bytowem, w atrakcyjnym krajobrazowo i turystycznie miejscu.

Mieszkańcy wspominali o dobrze rozwiniętej sieci placówek oświatowych, kulturalnych i dobrym dostępie do obiektów sportowo-rekreacyjnych.

Duże znaczenie przywiązywali również do unikalnych walorów przyrodniczych (obszar Natura 2000, Park Krajobrazowy Dolina Słupi) i czystości lokalnego środowiska. W odczuciu respondentów walory te stanowią doskonałą bazę do rozwoju agroturystyki. Atrakcyjność turystyczną gminy podnoszą również obiekty historyczne (kościół, pałace).

Ankietowani mieszkańcy gminy docenili dobre wykorzystywanie środków unijnych, co umożliwia inwestycje w infrastrukturę oraz dbałość o czystość i estetykę gminy. Zwrócili również uwagę na powstawanie nowych zakładów pracy i program wyrównywania szans osób bezrobotnych poprzez ofertę szkoleń.

Słabe strony gminy

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowani identyfikowali słabe strony gminy. Najczęściej wymienianą słabością był brak miejsc pracy i wynikający z tego wysoki poziom bezrobocia, prowadzący do ubożenia społeczeństwa. W tym kontekście respondenci zwracali uwagę na niewielką liczbę lokalnych pracodawców mogących dać zatrudnienie mieszkańcom gminy oraz brak przemysłu o istotnym znaczeniu i potencjale.

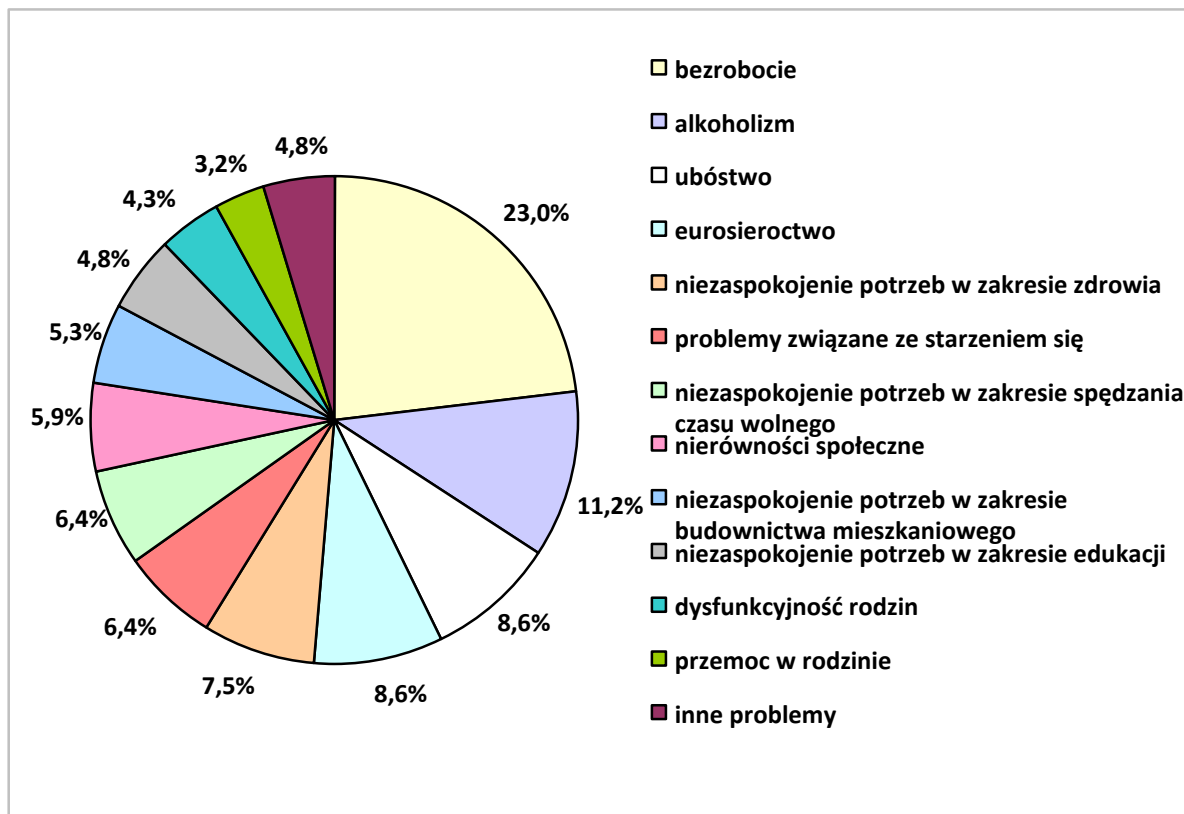
Za dotkliwy problem badani uznali także słabe połączenia komunikacyjne z okolicznymi miejscowościami. Według mieszkańców poważnymi bolączkami gminy są również: wciąż zły stan infrastruktury gminnej (drogi, brak oświetlenia i chodników, niedostateczne skanalizowanie niektórych miejscowości) i niewystarczająca liczba lokali komunalnych i socjalnych.

Kolejnym problemem, na który ankietowani zwrócili uwagę, były deficyty lokalnej służby zdrowia, w tym kontekście najczęściej wskazywano na niewystarczającą liczbę lekarzy specjalistów. Często wymienianymi słabościami były także: brak żłobka i przedszkola w południowej części gminy oraz brak świetlicy. Badani wskazywali także na niski poziom nauczania w lokalnych placówkach oraz słaby dostęp do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

Analizując słabe strony gminy, respondenci wspominali także o niewystarczającej działalności GOK-u, słabej promocji gminy i niewykorzystywaniu atutów turystycznych oraz braku wsparcia dla lokalnych przedsiębiorców. Niektórzy stwierdzili, że problemem jest również nierównomierny rozkład środków finansowych na poszczególne sołectwa i występujące patologie społeczne.

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

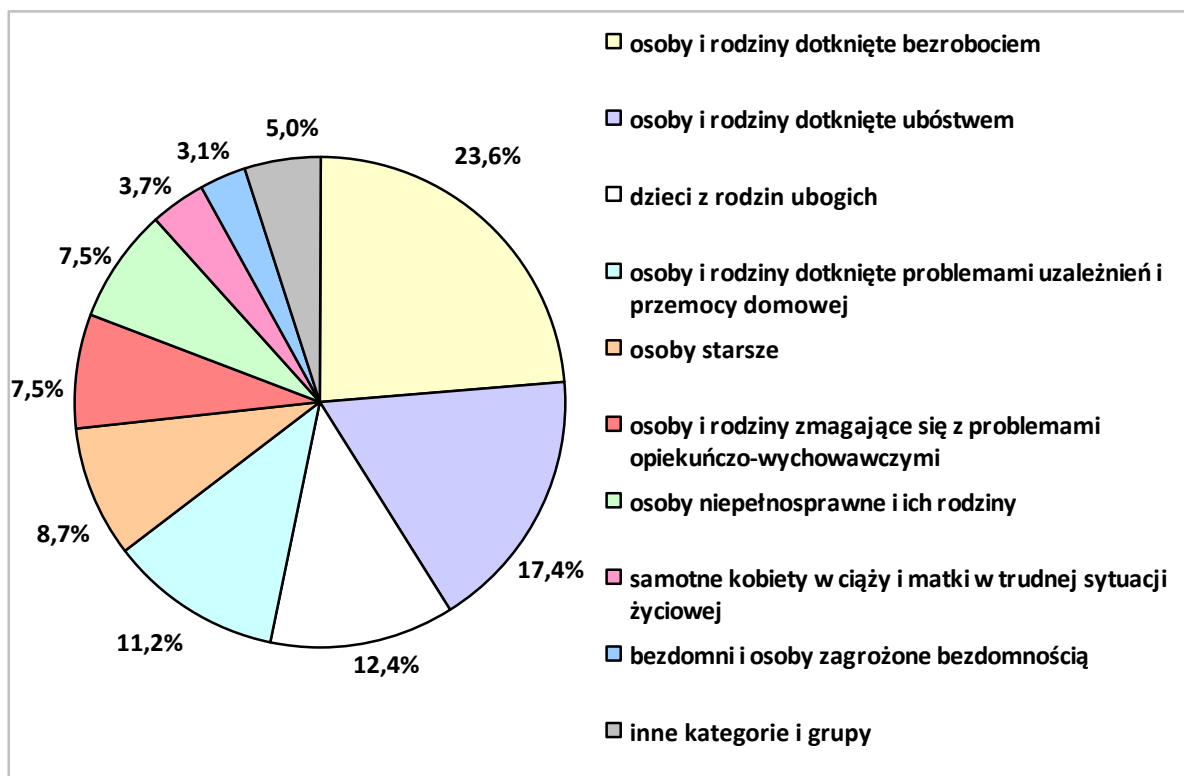
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Do problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy, respondenci zaliczyli: bezrobocie (23,0%), alkoholizm (11,2%) oraz ubóstwo i eurosieroctwo (po 8,6%).

Szczególną uwagę zwrócili również na niezaspokojenie potrzeb w zakresie zdrowia (7,5%), problemy związane ze starzeniem się i niezaspokojenie potrzeb w zakresie spędzania czasu wolnego (po 6,4%) oraz nierówności społeczne (5,9%). W dalszej kolejności wymienili: niezaspokojenie potrzeb w zakresie budownictwa mieszkaniowego (5,3%) i edukacji (4,8%), dysfunkcyjność rodzin (4,3%) oraz przemoc w rodzinie (3,2%).

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowali podali kategorie osób i grup, które najbardziej odczuwają skutki problemów społecznych występujących w gminie. Rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Kategorie osób i grup najbardziej odczuwających skutki problemów społecznych występujących w gminie

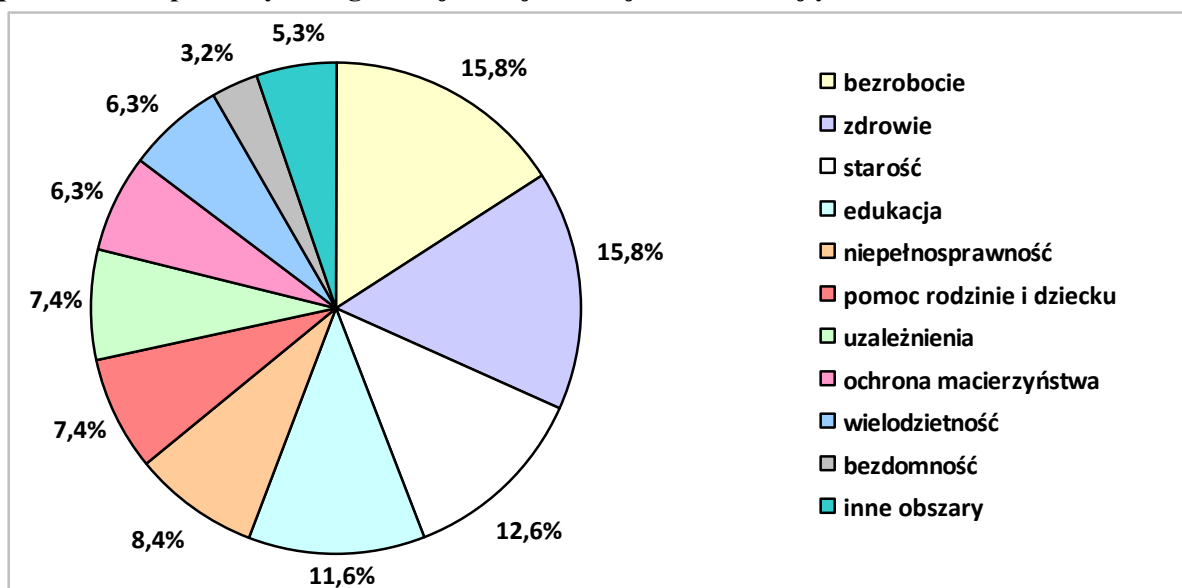

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych (23,6%) stwierdziło, że grupą, która najbardziej odczuwa skutki problemów społecznych w gminie, są osoby i rodziny dotknięte bezrobociem. Liczne grono wśród ankietowanych stanowili również ci, którzy wskazali osoby i rodziny dotknięte ubóstwem (17,4%), dzieci z rodzin ubogich (12,4%) oraz osoby i rodziny dotknięte problemami uzależnień i przemocy domowej (11,2%). Zdaniem respondentów z następstwami problemów społecznych w gminie zmagają się również osoby starsze (8,7%), osoby i rodziny zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi oraz osoby niepełnosprawne i ich rodziny (po 7,5%), samotne kobiety w ciąży i matki w trudnej sytuacji życiowej (3,7%), a także bezdomni i osoby zagrożone bezdomnością (3,1%).

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie obszarów, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niewystarczająca. Rozkład odpowiedzi przedstawia kolejny wykres.

Wykres 4. Obszary, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowolająca

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najmniej zadowolająca w takich obszarach, jak: bezrobocie i zdrowie (po 15,8%), starość (12,6%), edukacja (11,6%), niepełnosprawność (8,4%), pomoc rodzinie i dziecku oraz uzależnienia (po 7,4%), ochrona macierzyństwa i wielodzietność (po 6,3%) oraz bezdomność (3,2%).

Co zrobić, by poprawić sytuację osób i rodzin w gminie?

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w gminie w celu poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi. Odpowiadając na nie, ankietowani szczególny nacisk położyli na stworzenie nowych miejsc pracy (w tym także dla osób młodych), organizowanie prac interwencyjnych oraz aktywizację osób bezrobotnych przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Bytowie.

Do ważnych kwestii respondenci zaliczyli także potrzebę stałego monitorowania problemów społecznych występujących w gminie oraz skoordynowanego ich rozwiązywania. Za równie ważne uznali przedsięwzięcia służące wsparciu rodzin z problemami (pomoc materialna i niematerialna, dostęp do psychologów, pedagogów i grup wsparcia oraz powołanie asystentów rodzin).

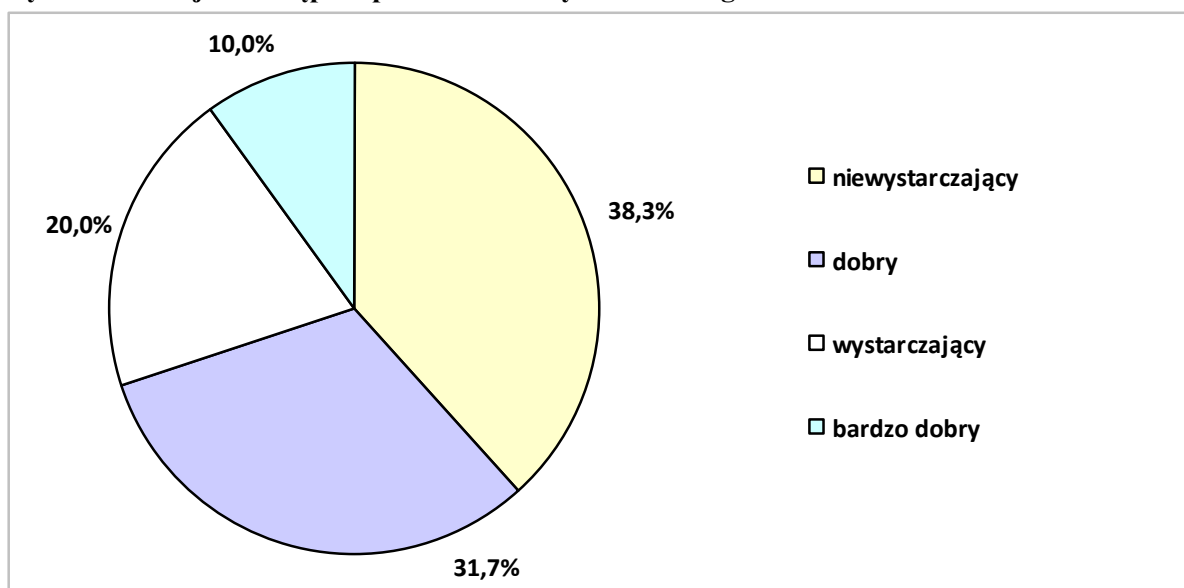
Według ankietowanych istotną kwestią jest też kontynuowanie prowadzonej w gminie działalności profilaktycznej w obszarze uzależnień oraz wyeliminowanie patologii społecznych i przemocy.

Podmioty mogące przyczynić się do zniwelowania problemów społecznych w gminie

Podczas badań ankietowych respondenci identyfikowali także instytucje i organizacje działające w gminie bądź obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, które mogą w największym stopniu przyczynić się do zniwelowania lokalnych problemów społecznych. W pierwszej kolejności zaliczyli do nich: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, policję, placówki oświatowe oraz Gminny Ośrodek Kultury. Ważną rolę do odegrania przypisali również samorządowi gminy, służbie zdrowia, Urzędowi Gminy, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacjom pozarządowym, Zespołowi Interdyscyplinarnemu, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej oraz Powiatowemu Urzędowi Pracy. Zwrócili także uwagę na kościół, Unię Europejską, Domy Pomocy Społecznej i ośrodki wsparcia.

Kolejne kwestie poruszone w ankiecie dotyczyły dostępności w gminie placówek służby zdrowia, oświatowo-wychowawczych, kulturalnych oraz obiektów sportowo-rekreacyjnych. Jednocześnie poproszono badanych o wskazanie deficytów w powyższym zakresie. Rozkład odpowiedzi przedstawiają kolejne wykresy.

Wykres 5. Jaki jest dostęp do placówek służby zdrowia w gminie?

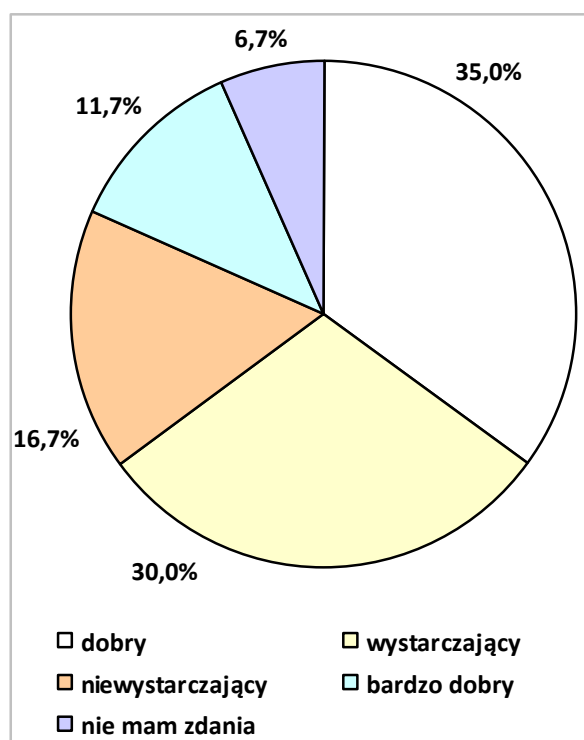

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

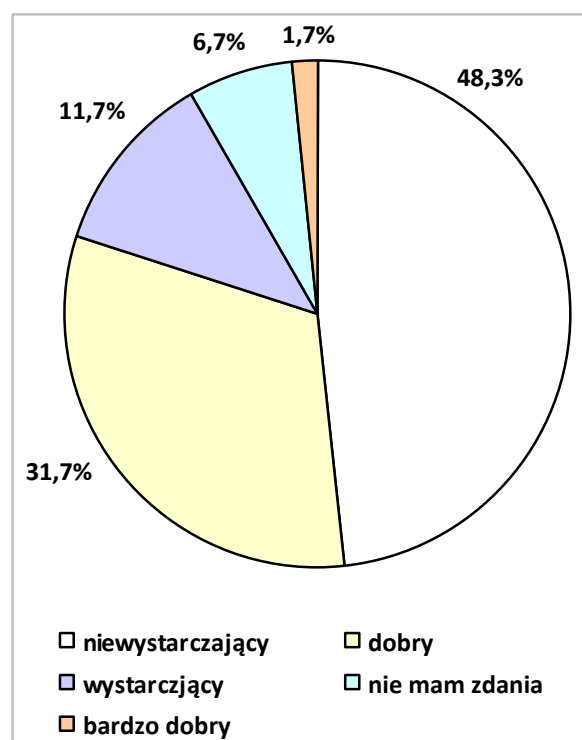
Ponad 60% badanych pozytywnie oceniła dostępność służby zdrowia w gminie. Za dobrą uznało ją 31,7% badanych, jako wystarczającą określiło ją 20% mieszkańców, a bardzo dobrze została oceniona przez 10% ankietowanych. Jednak 38,3% respondentów stwierdziło, że jest ona niewystarczająca.

Do lekarzy, których w gminie brakuje, bądź do których trudno się dostać, ankietowani zaliczali najczęściej: pediatrę, ginekologa, kardiologa, stomatologa, ortopedę, neurologa i dermatologa. W dalszej kolejności wymieniali: okulistę, laryngologa, rehabilitanta, endokrynologa, geriatrę, gastrologa, psychologa, chirurga i chirurga plastycznego. Badani zwrócili także uwagę na brak pielęgniarki środowiskowej.

Wykres 6. Jaki jest dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie?

Wykres 7. Jaki jest dostęp do placówek kulturalnych w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

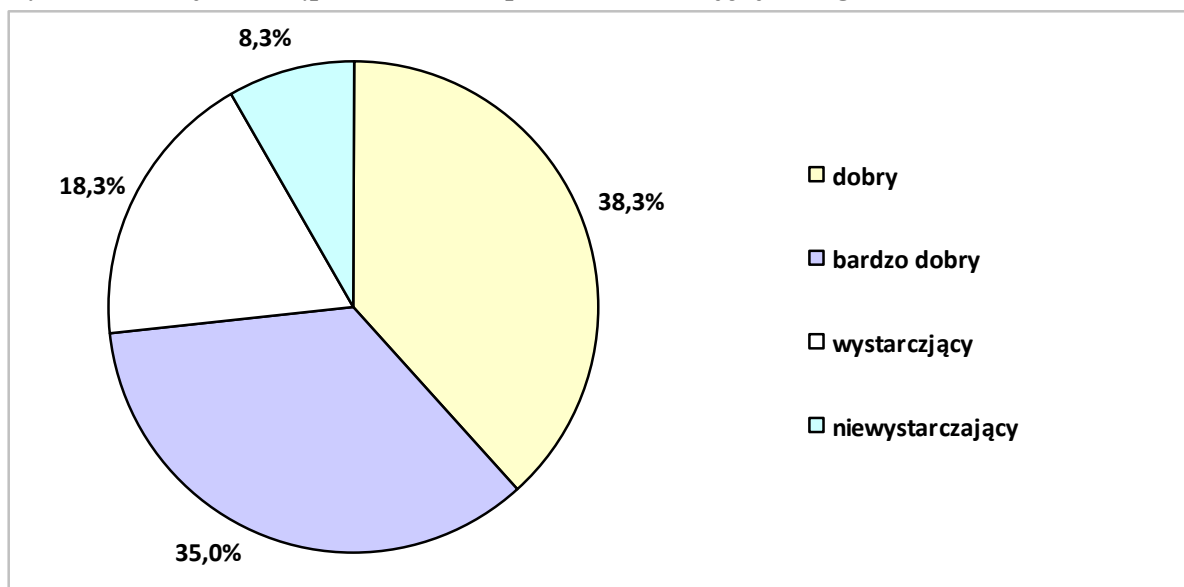
Dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie został dobrze oceniony przez 35,0% respondentów, a 11,7% uznało go za bardzo dobry. Kolejne 30,0% badanych stwierdziło, że jest on wystarczający. Tylko 16,7% ankietowanych przyznało, że dostęp do placówek edukacyjnych jest niewystarczający, a zdania w tej sprawie nie wyraziło 6,7% respondentów.

Znacznie gorzej oceniono dostęp do placówek kulturalnych w gminie. Za niewystarczający uznało go 48,3% ankietowanych. Jako dobry określiło go 31,7% badanych, a 11,7% respondentów stwierdziło, że jest on wystarczający. Tylko 1,7% mieszkańców

bardzo dobrze oceniło dostęp do placówek kulturalnych, a opinii w tej sprawie nie miało 6,7% badanych.

Wskazując placówki oświatowo-wychowawcze oraz kulturalne, których w gminie brakuje, bądź do których dostęp jest ograniczony, badani wymieniali najczęściej: kino, żłobek, poradnię psychologiczną, kółka zainteresowań, schronisko młodzieżowe, klub seniora, placówki dla osób niepełnosprawnych, szkoły ponadgimnazjalne, czytelnię oraz świetlice wiejskie.

Wykres 8. Jaki jest dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość respondentów (łącznie 73,3%) stwierdziła, że dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie jest dobry lub bardzo dobry, a kolejne 18,3% uznało go za wystarczający. Tylko 8,3% badanych uznało go za niewystarczający.

W przypadku infrastruktury sportowo-rekreacyjnej badani najczęściej wymieniali niedostatek takich obiektów, jak: basen, place zabaw w każdej miejscowości gminy, ścieżki rowerowe, siłownie, korty tenisowe, lodowisko, boiska wielofunkcyjne, hale sportowe, skatepark, tor gokartowy, park linowy oraz ścieżki do nordic walking.

14. BEZROBOCIE

Problemy na rynku pracy, objawiające się niedostateczną liczbą miejsc pracy, prowadzą do obniżenia standardu życia ludności. Długotrwałe pozostawanie bez zatrudnienia

ogranicza szanse na podjęcie pracy, przyczynia się do ubożenia ludności, a nawet prowadzi do wykluczenia społecznego.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Bytowie, w latach 2012-2014 liczba osób bezrobotnych w gminie Kołczygłowy ulegała wahaniom – od 405 na koniec 2012 roku poprzez 428 osób na koniec roku następnego do 352 osób na koniec roku 2014.

Wśród pozostających bez pracy większość stanowiły kobiety, których liczba na koniec kolejnych lat wyniosła: 227, 242 i 195. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 36. Bezrobotni w gminie według płci i ich udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba bezrobotnych w gminie	405	428	352
udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	27,2%	28,9%	23,5%
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	227	242	195
udział kobiet w liczbie bezrobotnych	56,0%	56,5%	55,4%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bytowie.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2011-2013 w powiecie bytowskim, województwie pomorskim i w kraju.

Tabela 379. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2011-2013

	2011	2012	2013
stopa bezrobocia w powiecie bytowskim	22,7%	23,6%	23,4%
stopa bezrobocia w województwie pomorskim	12,5%	13,4%	13,2%
stopa bezrobocia w kraju	12,5%	13,4%	13,4%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2011-2013 powiat bytowski charakteryzował się wyższą w stosunku do województwa pomorskiego i kraju, stopą bezrobocia. Zarówno w powiecie, jak i w województwie w 2013 roku odnotowano jej minimalny spadek w porównaniu z rokiem poprzednim, natomiast w kraju stopa bezrobocia utrzymywała się na poziomie roku 2012.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w gminie ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia, a także rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2013 roku przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 38. Bezrobotni w gminie na koniec 2013 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

wiek	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
18-24 lata	113	66	58,4
25-34 lata	109	68	62,4
35-44 lata	73	45	61,6
45-54 lata	79	43	54,4
55-59 lat	42	20	47,6
60-64 lata	12	–	–
czas pozostawania bez pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
do 1 miesiąca	26	8	30,8
1-3 miesiące	68	32	47,1
3-6 miesięcy	70	35	50,0
6-12 miesięcy	80	45	56,3
12-24 miesiące	92	50	54,3
powyżej 24 miesięcy	92	72	78,3
staż pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
bez stażu	56	39	69,6
do 1 roku	57	42	73,7
1-5 lat	125	81	64,8
5-10 lat	63	36	57,1
10-20 lat	70	33	47,1
20-30 lat	41	8	19,5
30 lat i więcej	16	3	18,8
wykształcenie	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
wyższe	20	11	55,0
policealne i średnie zawodowe	86	65	75,6
średnie ogólnokształcące	25	19	76,0
zasadnicze zawodowe	135	62	45,9
gimnazjalne i niższe	162	85	52,5

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bytowie.

Na koniec 2013 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby w wieku 18-24 lata (113 osób) oraz 25-34 lata (109 osób), osoby pozostające bez zatrudnienia od 12 do 24 miesięcy oraz powyżej 24 miesięcy (po 92 osoby), osoby ze stażem

pracy od roku do 5 lat (125 osób) i od 10 do 20 lat (70 osób), a także osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (162 osoby) oraz zasadniczym zawodowym (135 osób).

Liczne grupy wśród będących bez zatrudnienia stanowiły również osoby w wieku 45-54 lata (79 osób), osoby pozostające bez pracy od 6 do 12 miesięcy (80 osób), osoby ze stażem pracy od 5 do 10 lat (63 osoby) oraz osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (86 osób).

Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób w wieku 25-34 lata (62,4%) i 35-44 lata (61,6%), osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy (78,3%) i od 6 do 12 miesięcy (56,3%), osób ze stażem pracy do 1 roku (73,7%) i bez stażu pracy (69,6%) oraz osób z wykształceniem średnim (76,0%) i policealnym i średnim zawodowym (75,6%).

Tabela 39. Bezrobotni w gminie na koniec 2013 roku według wybranych rodzajów działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy

rodzaj działalności ostatniego miejsca pracy	liczba bezrobotnych	liczba ofert pracy
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	61	3
przetwórstwo przemysłowe	125	15
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	0
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	0
budownictwo	29	0
handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	68	1
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	4	0
transport i gospodarka magazynowa	6	0
informacja i komunikacja	1	0
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1	0
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2	0
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4	0
działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	7	8
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	32	49
edukacja	4	3
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	7	0
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1	1
pozostała działalność usługowa	11	0

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bytowie.

Na koniec 2013 roku wśród bezrobotnych w gminie dominowały osoby, dla których ostatnimi miejscami pracy były podmioty gospodarcze prowadzące działalność w takich działach, jak: przetwórstwo przemysłowe (125 osób), handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych (68 osób), rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (61 osób) oraz administracja publiczna i obrona narodowa (32 osoby).

W 2013 roku dostępnych było 80 ofert pracy dla bezrobotnych z gminy – najwięcej z nich dotyczyło możliwości zatrudnienia w: administracji publicznej i obronie narodowej (49), przetwórstwie przemysłowym (15) i działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej (8).

Z powyższych danych wynika, że programami aktywizującymi osoby bezrobotne z gminy należy objąć przede wszystkim osoby z krótkim stażem pracy lub bez stażu pracy, którym powinno się zapewnić możliwość poszerzenia doświadczenia zawodowego lub podjęcia pierwszej pracy. Nie należy również zapominać o osobach mających za sobą kilkanaście lat pracy, którym powinno się zapewnić możliwość przekwalifikowania, aby wzmocnić ich konkurencyjność na rynku pracy. W szczególności dotyczy to tych, którzy przed zwolnieniem z pracy byli zatrudnieni w przetwórstwie przemysłowym, handlu hurtowym i detalicznym; naprawie pojazdów samochodowych, rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie oraz administracji publicznej i obronie narodowej.

Ze względu na to, że problem bezrobocia w gminie w największym stopniu osiągał osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz zasadniczym zawodowym, warto nadal zachęcać młodzież do zdobywania wykształcenia, natomiast w przypadku osób pozostających na rynku pracy bez zatrudnienia, szczególny nacisk należy położyć na doksztalcanie oraz podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych.

15. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Wiąże się ze zmianami demograficznymi i ruchliwością społeczną, z recesją gospodarczą, bezrobociem, ubóstwem, kryzysem polityki mieszkaniowej i wzrostem cen mieszkań oraz dysfunkcjonalnością instytucji opiekuńczo-resocjalizacyjnych i karnych zaniedbujących obowiązki opieki następczej.

Do głównych przyczyn bezdomności o charakterze społecznym i patologicznym należą: likwidacja państwowych zakładów pracy, a wraz z nimi hoteli robotniczych, brak miejsc w szpitalach, zakładach opiekuńczych, domach pomocy społecznej, brak opieki nad

wychowankami domów dziecka kończącymi 18 lat, brak ośrodków dla nosicieli wirusa HIV, zaległości w opłatach czynszowych prowadzące do eksmisji, a także alkoholizm, przestępczość, odrzucenie lub brak opieki ze strony najbliższych, rozwód lub trwały rozpad innych więzi formalnych lub nieformalnych, prostytutka kobiet, przemoc w rodzinie oraz świadomy wybór innego sposobu życia i odrzucenie powszechnie uznawanego systemu wartości.

Osobami bezdomnymi, obok tych, które są nimi z wyboru, najczęściej stają się ludzie w starszym wieku, matki z nieletnimi dziećmi, rodziny pełne nieposiadające środków finansowych na opłacenie mieszkania oraz osoby, które opuściły zakłady karne.

Bezdomność w gminie Kołczygłowy jest jedynie zjawiskiem, nie urasta do rangi problemu społecznego. Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z gminy świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołczygłowach. Przybiera ona głównie formę wsparcia rzeczowego (odzież, posiłek).

Tabela 40. Pomoc społeczna przyznana w gminie z powodu bezdomności w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba rodzin	0	0	1
liczba osób w rodzinach	0	0	1

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołczygłowach.

W latach 2012-2013 GOPS w Kołczygłowach nie przyznawał pomocy z powodu bezdomności, natomiast w 2014 wsparciem została objęta jedna osoba samotna.

16. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie należą do najpoważniejszych problemów społecznych. Zjawiska te powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie.

Do przyczyn popadania w alkoholizm można zaliczyć uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utratę zatrudnienia, natomiast narkomanii sprzyjają powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie oraz fakt, że narkotyki często są traktowane jako ucieczka od codzienności, środek obronny przed trudnościami, sposób na rozładowanie stresu i konfliktów oraz

poszukiwanie nowych wrażeń i doznań. Przemoc w rodzinie jest z kolei patologią mającą w wielu przypadkach swoje źródło w ubóstwie i uzależnieniach. Jej ofiarami są osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Na ogół należą do nich kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Liczba osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dotkniętych, z powodu ich nadużywania, problemem przemocy w rodzinie jest trudna do ustalenia. Dane szacunkowe przedstawione w tym zakresie przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawiera poniższa tabela.

Tabela 41. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		w Polsce	w 100-tys. mieście	w 25-tys. mieście	w 10-tys. gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Dane szacunkowe Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

By skutecznie przeciwdziałać problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminować ich niekorzystny wpływ na społeczeństwo, konieczne jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i ich rozwiązywaniem oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych. Na szczeblu gminnym działania te wyznaczane są w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, a także przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, a ich inicjowanie należy do gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Kolejna tabela przedstawia dane dotyczące środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w gminie Kołczygłowy w latach 2012-2014.

Tabela 42. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie w latach 2012-2014

wielkość wydatków	2012	2013	2014
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	60.957 zł	64.573 zł	62.299 zł
na przeciwdziałanie narkomanii	2.000 zł	2.500 zł	2.984 zł
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	–	312 zł	262 zł
razem	62.957 zł	67.385 zł	65.545 zł

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kołczygłowach.

W latach 2012-2014 środki finansowe wydatkowane w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie ulegały wahaniom (62.957 zł w 2012 r., 67.385 zł w 2013 r., 65.545 zł w 2014 r.).

W analizowanym okresie wahały się także kwoty przeznaczone na walkę z alkoholizmem (60.957 zł w 2012 r., 64.573 zł w 2013 r., 62.299 zł w 2014 r.), natomiast środki wykorzystywane na przeciwdziałanie narkomanii systematycznie wzrastały (2.000 zł w 2012 r., 2.500 zł w 2013 r., 2.984 zł w 2014 r.). Osobne środki mające służyć działaniom ograniczającym przemoc w rodzinie uwzględniono w budżecie dopiero od 2013 r. (312 zł w 2013 r., 262 zł w 2014 r.).

Jak wspomniano powyżej, ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności Komisji w gminie Kołczygłowy oraz lokalnego rynku napojów alkoholowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 43. Lokalny rynek napojów alkoholowych oraz działalność GKRPA w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie	18	18	18
liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	1	1	1
liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	24	23	13
liczba decyzji podjętych w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
liczba pozytywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	8	15	13
liczba negatywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu	1	2	1

liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	1	2	1
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	1	2	1
liczba sprawców przemocy w rodzinie, których GKRPA skierowała na terapię	0	0	0
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa	0	0	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kołczygłowach.

W latach 2012-2014 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie pozostawała na tym samym poziomie (18 w 2012 r., 18 w 2013 r., 18 w 2014 r.). Liczba przeprowadzonych w nich kontroli była niewielka – po 1 w każdym roku. Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych ulegała zmniejszeniu (z 24 w 2012 r. do 13 w 2013 r.). Wahaniom natomiast ulegała liczba pozytywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych (8 w 2012 r., 15 w 2013 r., 13 w 2014 r.). W uzupełnieniu powyższych danych warto dodać, iż w analizowanym okresie nie podjęto żadnej decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz nie było negatywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na ich sprzedaż.

W ramach podejmowanych działań GKRPA przeprowadzała również rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu. W latach 2012-2014 liczba osób nimi objętych była niewielka i ulegała minimalnym wahaniom (1 w 2012 r., 2 w 2013 r., 1 w 2014 r.). W analizowanym okresie taka sama była również liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.

Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w latach 2012-2014 GKRPA kontaktowała się z odpowiednio: 1, 2 i 1 osobami dotkniętymi tym problemem, nie skierowała jednak żadnej osoby na terapię, nie złożyła również w stosunku do sprawców przemocy w rodzinie żadnego zawiadomienia do prokuratury o popełnieniu przestępstwa.

W 2014 r. w szkołach i na zajęciach w świetlicach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemami alkoholowymi realizowano poszczególne cele zawarte w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W ramach profilaktyki problemowej prowadzone były zajęcia sportowe i festyny sportowe. Do realizacji tych zajęć zakupiono sprzęt sportowy, piłki, siatki, koszulki, spodenki, puchary. Głównym celem zajęć była promocja imprez bezalkoholowych

i zdrowego stylu życia oraz prowadzenie aktywnego wypoczynku wolnego od uzależnienia i przemocy. W 2014 r. w poszczególnych sołectwach organizowane były z okazji „Dnia Dziecka” i „Mikołaja” zabawy integracyjne promujące aktywny sposób spędzania czasu wolnego z dala od alkoholu i wszelkiego rodzaju używek, a także festyny profilaktyczne i konkursy z zakresu wiedzy o uzależnieniach. Głównym celem przedstawianych programów i spektakli profilaktycznych było wspieranie abstynencji wśród dzieci i młodzieży szkolnej oraz przygotowanie ich do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem substancji psychoaktywnych oraz innych używek. Dofinansowano także obozy dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych oraz zorganizowano wycieczki dla dzieci uczęszczających do świetlicy w Kołczygłowach i Łubnie.

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, istotną funkcję w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w gminie pełnią inne jednostki i grupy wsparcia. Ich wykaz zawiera poniższa tabela.

Tabela 44. Jednostki i grupy wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych i dotkniętych przemocą w rodzinie w gminie

nazwa jednostki	adres	liczba osób objętych wsparciem w 2014 r.
Punkt Konsultacyjny	ul. Słupska 56, 77-140 Kołczygłowy	
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kołczygłowach	ul. Słupska 56, 77-140 Kołczygłowy	18
Świetlica środowiskowa z programem socjoterapeutycznym „Dłoń”	Łubno 18, 77-140 Kołczygłowy	50
Świetlica wsparcia dziennego	ul. Szkolna 1, 77-140 Kołczygłowy	39

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kołczygłowach.

W 2014 roku odbyło się 10 spotkań działającego przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej Zespołu Interdyscyplinarnego. Założono 10 Niebieskich Kart rozpoczynających wszczęcie procedury i podjęcie działań wobec sprawców przemocy oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Podjęto również działania wobec 10 sprawców przemocy w rodzinie (w tym: 9 mężczyzn, 1 kobieta) oraz wobec ochrony 18 ofiar przemocy w rodzinie (w tym: 10 kobiet, 8 dzieci).

Pomoc osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie świadczy również Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W latach 2012-2014 była ona udzielana rodzinom i osobom w rodzinach, które zmagaly się z alkoholizmem. Liczba

beneficjentów korzystających ze wsparcia GOPS-u z tego powodu ulegała niewielkim wahaniom (odpowiednio: liczba rodzin: 3 w 2012 r., 2 w 2013 r., 2 w 2014 r.; liczba osób w rodzinach: 7 w 2012 r., 9 w 2013 r., 8 w 2014 r.).

17. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI

Polityka równości szans płci jest celowym, systematycznym i świadomym ocenianiem prowadzonych działań z perspektywy wpływu na warunki życia kobiet i mężczyzn, które ma na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć i osiągnięcie równości kobiet i mężczyzn. Problemy oraz doświadczenia kobiet i mężczyzn powinny być integralnym elementem planowania, wdrażania i monitorowania realizowanych programów i projektów, aby nierówność się nie utrwałała, a kobiety i mężczyźni odnosili równe korzyści. Dzięki wdrażaniu zasady równości szans płci w realizowanych przedsięwzięciach, odpowiadają one lepiej na specyficzne potrzeby zarówno kobiet, jak i mężczyzn.

Według Komisji Europejskiej barierami równości płci są:

- segregacja pionowa i pozioma rynku pracy,
- różnice w płacach kobiet i mężczyzn,
- mała dostępność elastycznych form czasu pracy,
- niski udział mężczyzn w wypełnianiu obowiązków rodzinnych,
- niski udział kobiet w podejmowaniu decyzji,
- przemoc ze względu na płeć,
- niewidoczność kwestii płci w ochronie zdrowia,
- niewystarczający system opieki przedszkolnej,
- stereotypy płci we wszystkich obszarach,
- dyskryminacja wielokrotna, szczególnie w odniesieniu do kobiet starszych, imigrujących, niepełnosprawnych, należących do mniejszości etnicznych.

Wprowadzenie w życie zasad polityki równości płci wymaga przeprowadzenia analizy sytuacji kobiet i mężczyzn, która opiera się na przedstawieniu danych ilościowych i jakościowych w podziale na płeć oraz odniesieniu się do występujących barier równości płci.

W latach 2011-2013 struktura ludności gminy Kołczygłowy pod względem płci ulegała zmianom. W analizowanym okresie w gminie było więcej kobiet niż mężczyzn. Odsetek kobiet w liczbie ludności gminy ulegał nieznacznym wahaniom.

Biorąc pod uwagę cały analizowany okres, liczba kobiet w wieku przedprodukcyjnym spadała z roku na rok, liczba kobiet w wieku produkcyjnym ulegała wahaniom, zaś liczba kobiet w wieku poprodukcyjnym rosła. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 45. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
liczba kobiet w gminie	2.147	2.134	2.136
w tym w wieku przedprodukcyjnym	503	487	483
w tym w wieku produkcyjnym	1.288	1.277	1.281
w tym w wieku poprodukcyjnym	356	370	372
udział kobiet w liczbie ludności gminy ogółem	50,2%	50,05%	50,1%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W analizowanym okresie kobiety stanowiły ponad połowę ogólnej liczby osób bezrobotnych w gminie, przy czym ich udział w liczbie osób bezrobotnych był stale wyższy niż udział kobiet w ludności gminy w wieku produkcyjnym, z czego wynika, iż skala bezrobocia wśród kobiet była większa niż wśród mężczyzn. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 46. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym a udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych w gminie w latach 2011-2013

	2011	2012	2013
udział kobiet w liczbie mieszkańców gminy w wieku produkcyjnym	46,3%	46,1%	46,3%
udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych w gminie	56,0%	56,5%	55,4%

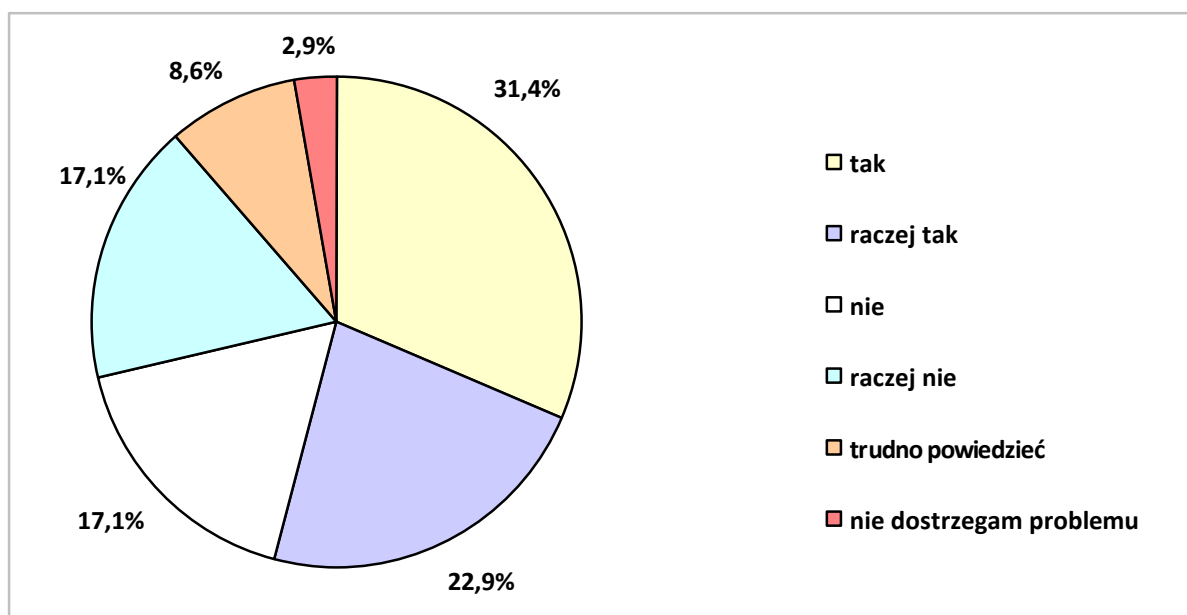
Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Analiza struktury bezrobocia w gminie Kołczygłowy pod względem płci wykazała, że kobiety stanowiły większość wśród osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym – 55,0%, z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym – 75,6%, z wykształceniem średnim ogólnokształcącym – 76,0%, z wykształceniem gimnazjalnym i niższym – 52,5% i jednocześnie większość wśród osób bezrobotnych pozostających bez pracy przez okres 6-12 miesięcy – 56,3%, przez 12-24 miesiące – 54,3%, powyżej 24 miesięcy – 78,3%, a także większość wśród osób bezrobotnych bez stażu pracy – 69,6%, ze stażem do roku – 73,7%, ze stażem od 1-5 lat – 64,8% oraz ze stażem 5-10 lat – 57,1%. Świadczy to o występowaniu nierówności płci w obszarze zatrudnienia.

W ramach diagnozy sytuacji w zakresie równości płci w gminie przeprowadzono badanie przy zastosowaniu anonimowej ankiety, w której pytano o wybrane zagadnienia dotyczące równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć. Do analizy przedłożono 36 ankiet wypełnionych przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i wybranych losowo mieszkańców gminy.

W pierwszym pytaniu poproszono badanych o odpowiedź na pytanie, czy istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn jest dużym problemem społecznym. Łącznie 54,3% ankietowanych uznało, że jest lub raczej jest to duży problem społeczny. Odmiennego zdania było 34,2% respondentów. Skali problemu nie potrafiło określić 8,6% badanych, a 2,9% w ogóle nie dostrzega tego problemu. Rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

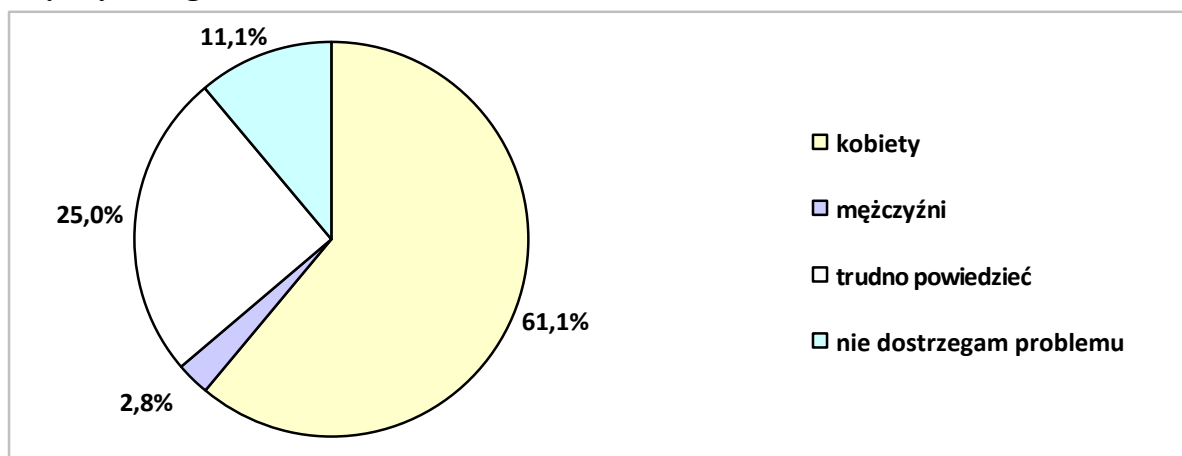
Wykres 9. Czy postrzega Pan(-i) istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn jako problem społeczny?

Dane z badania ankietowego.

Zasada równości szans płci nie jest zasadą dotyczącą tylko kobiet, tworzoną przez kobiety i dyskryminującą mężczyzn, ani też nie ma na celu doprowadzenia do tego, aby kobiety i mężczyźni stali się tacy sami. Ma ona ograniczać dyskryminację zarówno kobiet, jak i mężczyzn, przypisując taką samą wartość społeczną, równe prawa oraz równy dostęp do zasobów (środki finansowe, szanse rozwoju) kobietom i mężczyznom. Z tego względu w następnym pytaniu zapytano respondentów, kto ich zdaniem jest bardziej zagrożony problemem nierówności szans kobiet i mężczyzn. Rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 10. Kto jest bardziej zagrożony jest problemem nierówności szans kobiet i mężczyzn w gminie?

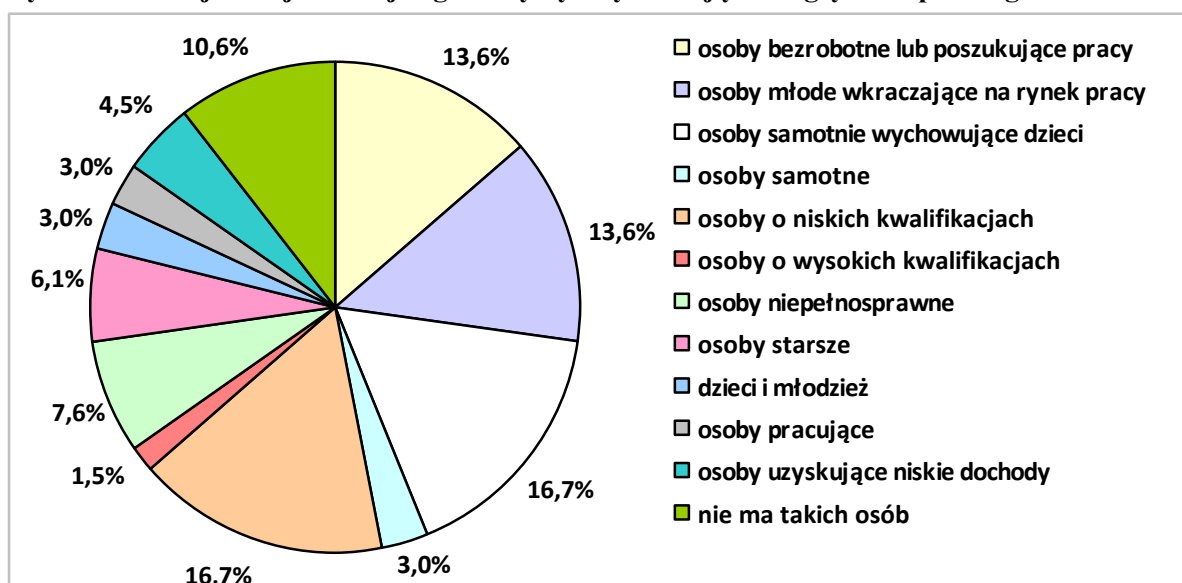

Dane z badania ankietowego.

Większość badanych (61,1%) stwierdziła, że zagrożone problemem nierówności są kobiety, a tylko 2,8% ankietowanych uznało, że są to mężczyźni. Na to pytanie nie potrafiło odpowiedzieć 25% respondentów, natomiast 11,1% badanych nie dostrzega tego problemu.

Odpowiadając na następne pytanie ankiety, respondenci wskazywali grupy osób najbardziej zagrożone w gminie dyskryminacją ze względu na płeć. Najczęściej wskazywano odpowiedzi, że są to osoby samotnie wychowujące dzieci i osoby o niskich kwalifikacjach (po 16,7%), osoby bezrobotne lub poszukujące pracy oraz osoby młode wkraczające na rynek pracy (po 13,6%), a także osoby niepełnosprawne (7,6%). Wymieniono również m.in. osoby starsze oraz osoby uzyskujące niskie dochody. Ponad 10% badanych stwierdziło, że nie zna takich osób. Rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

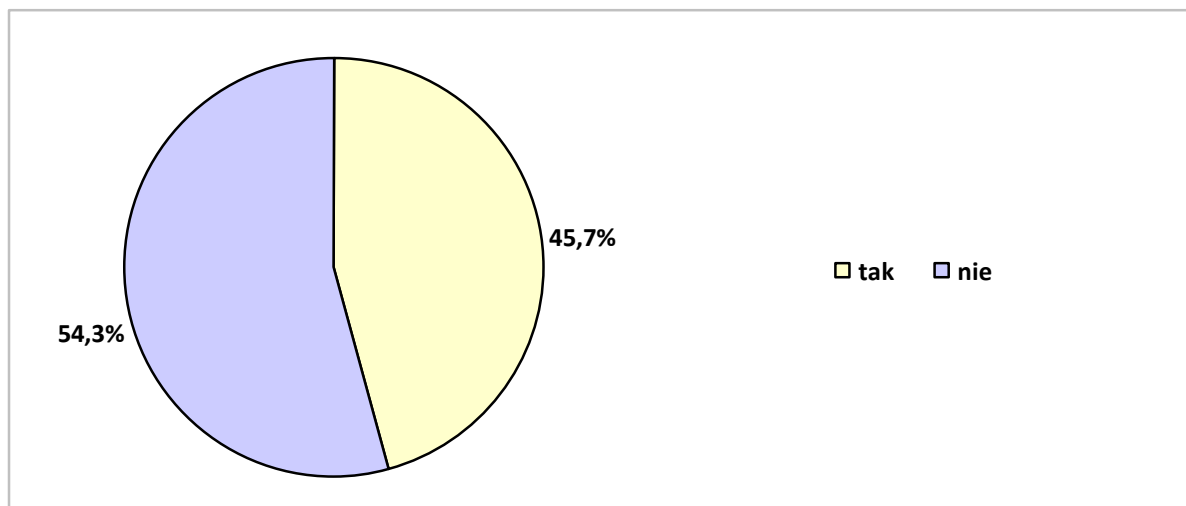
Wykres 11. Kto jest najbardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć w gminie?

Dane z badania ankietowego.

Kolejne pytanie dotyczyło opinii na temat ograniczenia możliwości kariery zawodowej. Ponad połowa respondentów (54,3%) uważa, że płeć nie ogranicza możliwości kariery zawodowej. Natomiast 45,7% badanych jest przekonane, że płeć jednak ogranicza możliwości w tym zakresie. Rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

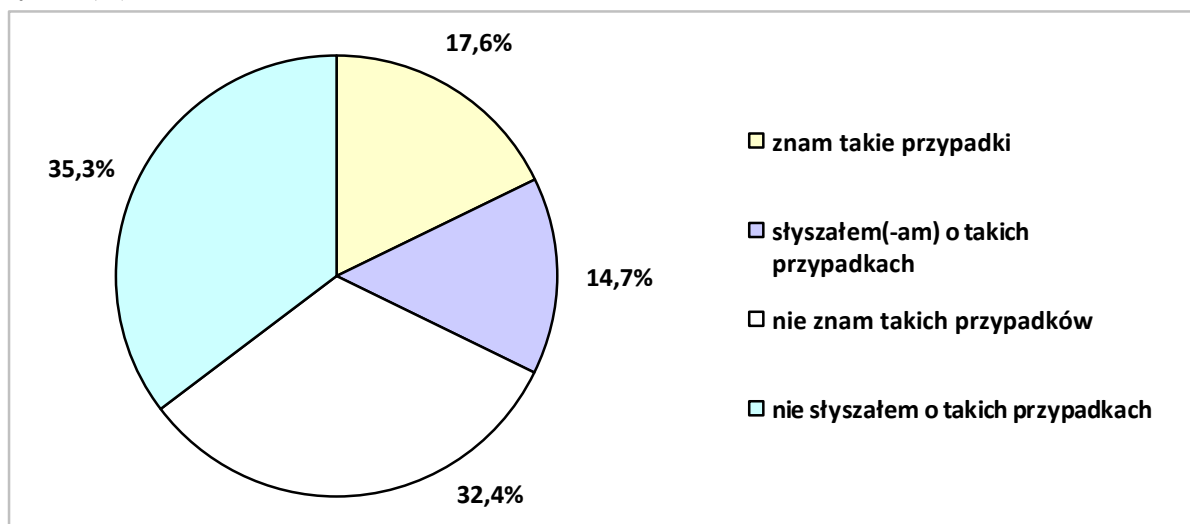
Wykres 12. Czy Pana (-i) zdaniem płeć ogranicza możliwości kariery zawodowej?

Dane z badania ankietowego.

W następnym pytaniu zapytano ankietowanych, czy znają w gminie przypadki dyskryminacji ze względu na płeć, lub czy słyszeli o takich przypadkach. Tylko 17,6% badanych zna takie przypadki, z kolei ponad 32,4% respondentów było odmiennego zdania. O przypadkach dyskryminacji w gminie słyszało 14,7% mieszkańców, natomiast 35,3% odpowiedziało, że o nich nie słyszało. Rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

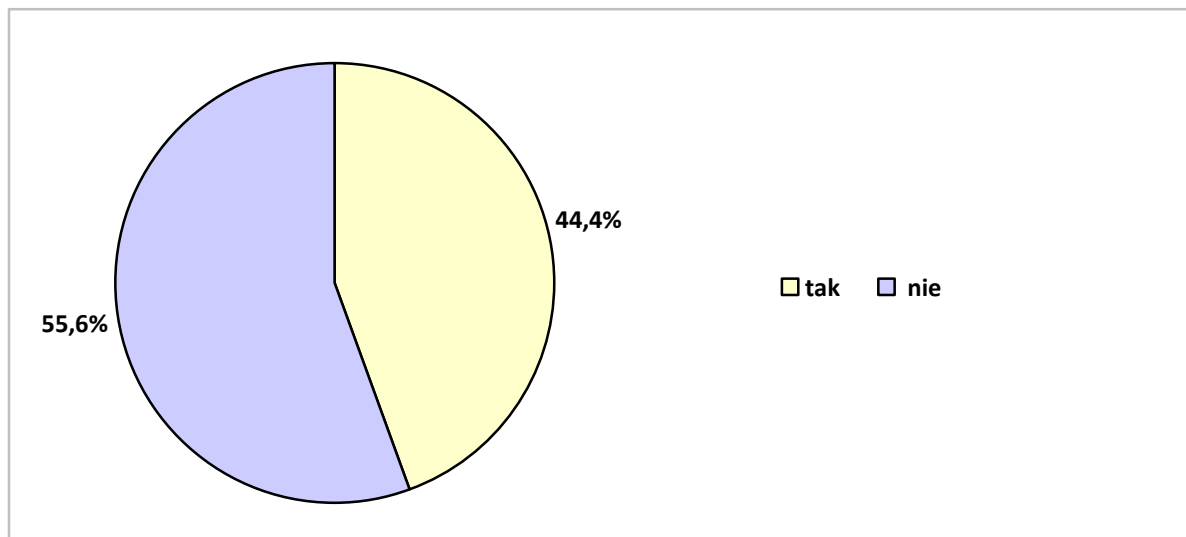
Wykres 13. Czy zna Pan(-i) przypadki dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszał (-a)?

Dane z badania ankietowego.

Ankietowani odpowiadali również na pytanie, czy ich osobiście lub członków ich rodzin dotknęła dyskryminacja ze względu na płeć. Zdecydowana większość (76,5%) odpowiedziała przecząco, natomiast 23,5% badanych zetknęło się z dyskryminacją wśród najbliższych. Rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

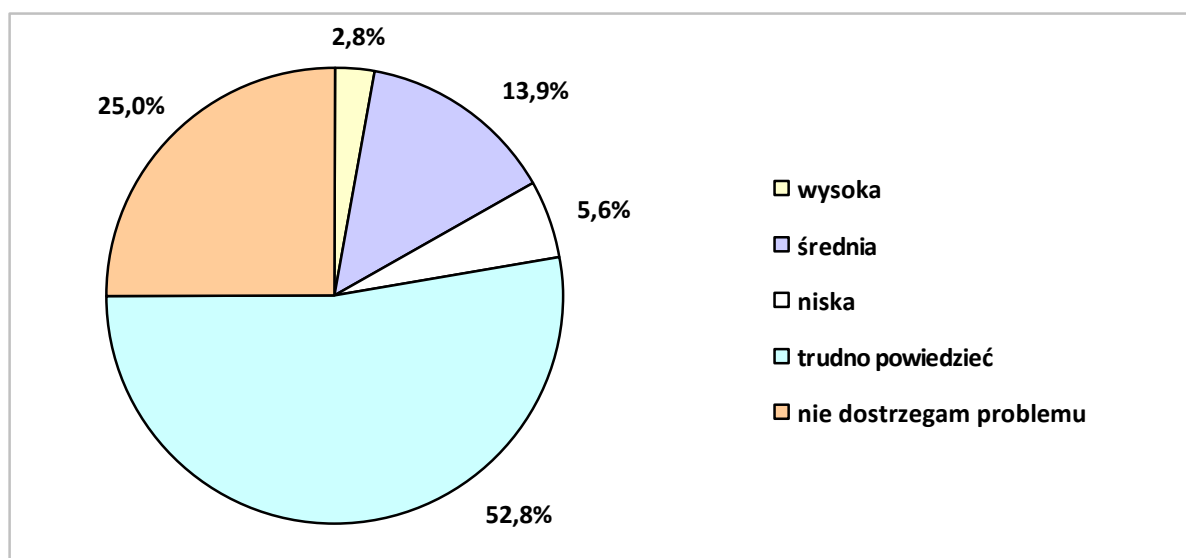
Wykres 14. Czy Pana(-ią) lub członka rodziny dotknęła dyskryminacja ze względu na płeć?

Dane z badania ankietowego.

Kolejne pytanie dotyczyło skali występującej w gminie dyskryminacji ze względu na płeć. Odpowiedzi na to pytanie nie jest w stanie określić prawie 53% ankietowanych, a problemu nie dostrzega 25% badanych. Skalę zjawiska za średnią uważa 13,9% respondentów, natomiast 5,6% pytanych stwierdziło, że jest ona niska. Jedynie 2,8% ankietowanych uznało ją za wysoką.

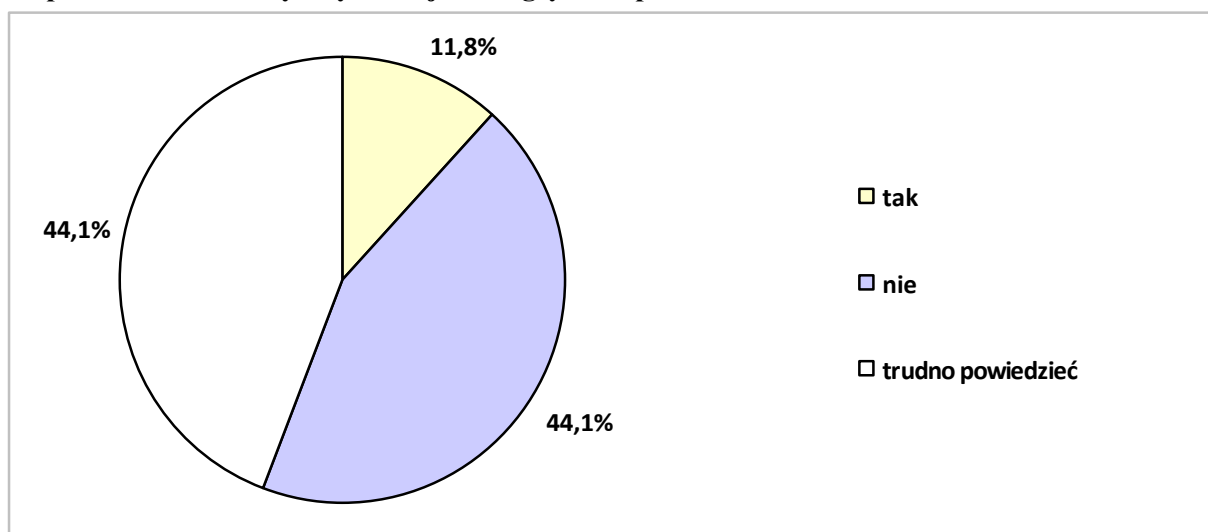
Wykres 15. Jeśli dyskryminacja ze względu na płeć jest problemem w gminie, jaka jest jego skala?

Dane z badania ankietowego.

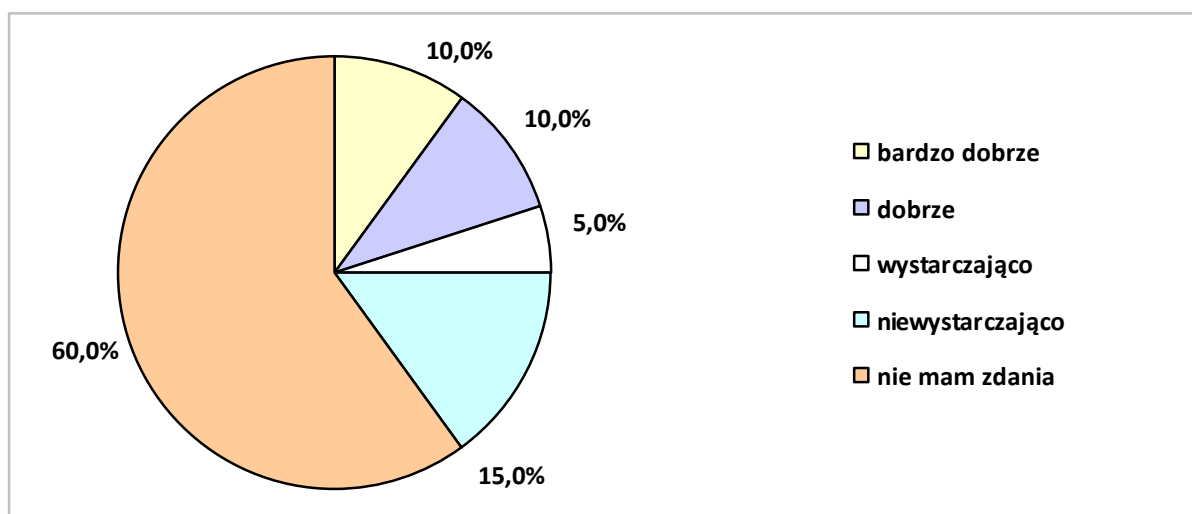
Ankietowani udzielali również odpowiedzi na pytania dotyczące prowadzonych w gminie działań na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć. Z udzielonych odpowiedzi wynika, że takie działania są znikome i trudne do określenia przez mieszkańców gminy, dlatego 44,1% badanych uważa, że w ogóle nie są prowadzone, a taki sam odsetek respondentów nie jest w stanie ich ocenić. Tylko 11,8% ankietowanych stwierdziło, że w gminie prowadzone są działania wyrównujące szanse kobiet i mężczyzn. Rozkład odpowiedzi przedstawiają dwa poniższe wykresy.

Wykres 16. Czy w gminie są prowadzone działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?

Dane z badania ankietowego.

Wykres 17. Jeżeli są prowadzone, to jak Pan(-i) ocenia prowadzone w gminie działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?

Dane z badania ankietowego.

Z przeprowadzonego badania wynika, że problemy dotyczące równości płci w gminie koncentrują się głównie w obszarze zatrudnienia, a znane respondentom przypadki dyskryminacji ze względu na płeć w większości nie są znane mieszkańcom gminy Kołczygłowy. Samorząd gminy prowadzi działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn oraz przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć, ale te działania są znikome i trudne do określenia dla ankietowanych.

Planując działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie równości płci, należy położyć nacisk na przyczynianie się do osłabienia istniejących nierówności w obszarze rynku pracy, a także uwzględnić zagadnienie równości płci w działaniach ukierunkowanych na wspieranie rodzin i wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

18. SYTUACJA DZIECKA

Dziecko wymaga szczególnej opieki i troski. Działalność na jego rzecz powinna polegać przede wszystkim na ochronie jego praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, służby zdrowia i wypoczynku oraz na asekurowaniu go w obliczu zagrożeń.

Analiza sytuacji dziecka w gminie Kołczygłowy została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych. Badania te pozwoliły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informację na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych.

Do analizy przedłożono ankiety – wypełnione przez pedagogów szkolnych lub dyrektorów – z następujących placówek oświatowych:

- Zespół Szkół w Kołczygłowach (liczba uczniów: 372),
- Zespół Szkół w Łubnie (liczba uczniów: 141).

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, że obie szkoły zatrudniają pedagoga i psychologa, natomiast żadna z placówek nie zatrudnia pielęgniarki, logopedy ani doradcy zawodowego. Obie placówki prowadzą dożywianie uczniów (potrzebujące dzieci – łącznie 77 – są objęte tą formą pomocy), a 1 z nich (ZS w Kołczygłowach) zgłosiła potrzebę zwiększenia o 12 liczby dzieci i młodzieży objętych tym rodzajem pomocy.

Obie placówki zapewniają uczniom dostęp do Internetu i dają możliwość korzystania z sali gimnastycznej. Tylko 1 ze szkół posiada klasy integracyjne (ZS w Kołczygłowach). Przedstawiciele żadnej z placówek nie zauważyli trudności z dojazdem uczniów na zajęcia. Obie placówki oferują dzieciom i młodzieży zajęcia dodatkowe. Najczęściej przyjmują one postać różnorodnych tematycznie kół zainteresowań (m.in. koła przedmiotowe, artystyczne, sportowe, projekty edukacyjne, wolontariat). Jednocześnie obie szkoły prowadzą zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wśród nich najczęściej organizowane są: zajęcia wyrównawcze (2 szkoły), korekcyjno-kompensacyjne (1), logopedyczne (2) oraz zajęcia w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej (1), zajęcia rewalidacyjne (1) i rehabilitacyjne (1).

Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny

Ankietowani identyfikowali problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, w dwojaki sposób, tj. odpowiadając na pytanie o charakterze otwartym oraz wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych obejmujący 14 zmiennych.

Określając problemy w odpowiedzi na pytanie otwarte, badani wskazywali głównie na bezrobocie, trudną sytuację materialną rodzin i brak czasu, który rodzice mogą poświęcić dzieciom, z powodu nienormowanego czasu pracy i systemu zmianowego. Brak pracy zmusza też niektórych rodziców do wyjazdu za granicę, co generuje problemy tzw. eurosieroctwa i braku oparcia emocjonalnego. Ankietowani zwracali również uwagę na dysfunkcje występujące w domu, odnoszące się do nadużywania alkoholu przez rodziców i przemocy w rodzinie.

Wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych, ankietowani stwierdzali ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym uczniów problemów społecznych zawierają poniższe tabele.

Tabela 47. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy uczęszczających do szkół podstawowych i gimnazjalnych

cechy patologii społecznej	obecność poszczególnych cech		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
sięganie po alkohol	1	3	1
sięganie po narkotyki	–	–	2
palenie papierosów	1	14	1
ucieczki z domu	–	–	2

kradzieże	–	–	2
agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	1	10	1
autoagresja	1	5	1
przestępczość ujawniona	–	–	2
niszczenie mienia szkolnego	–	–	2
udział w grupach negatywnych	–	–	2
problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego	–	–	2
przemoc w rodzinie	1	1	1
zaniedbanie przez dom	1	8	1
wykorzystywanie seksualne	–	–	2

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Do problemów najczęściej występujących w szkole i w domu rodzinnym dzieci i młodzieży ankietowani zaliczyli: sięganie przez uczniów po papierosy, stosowanie agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, zaniedbanie przez dom oraz przypadki autoagresji.

Obszary, w jakich należałoby przeprowadzić badania wśród dzieci, młodzieży i rodziców

Ankietowani identyfikowali również obszary, w jakich należałoby przeprowadzić badania wśród dzieci, młodzieży i rodziców. Najczęściej podkreślali potrzebę wnikliwego przyglądania się środowisku ucznia, a zwłaszcza jego sytuacji rodzinnej w zakresie potrzeb rodziców oraz wsparcia, którego oczekują ze strony szkoły. Zwracali także uwagę, iż należy zdiagnozować występujący wśród uczniów problem autoagresji. W opinii ankietowanych ważne jest także dokładniejsze zbadanie zainteresowań uczniów.

Działania profilaktyczne podejmowane w szkołach

W placówkach oświatowo-wychowawczych podejmowane są różnorodne działania wychowawcze i profilaktyczne. W trakcie zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych realizowane są programy i kampanie profilaktyczne związane m.in. z profilaktyką antyalkoholową, antynikotynową, antynarkotykową. Organizowane są pogadanki tematyczne, spotkania ze specjalistami, przedstawienia o tematyce profilaktycznej, konkursy profilaktyczne, jak również imprezy promujące zdrowy tryb i styl życia. Prowadzony jest też monitoring zachowania uczniów. W gminie działa również świetlica środowiskowa z programem socjoterapeutycznym.

Badania i działania profilaktyczne i naprawcze konieczne do przeprowadzenia

Określając działania profilaktyczne i naprawcze, które należałoby przeprowadzić w szkołach, badani wskazywali głównie na potrzebę organizowania i prowadzenia zajęć dla uczniów sprawiających problemy wychowawcze. Pedagodzy podkreślali również konieczność zacieśnienia współpracy pomiędzy szkołą a domem rodzinnym ucznia, między innymi organizowania dla nauczycieli i rodziców szkoleń dotyczących różnorodnych problemów dzieci i młodzieży. Za ważny uznali także udział w kampaniach społecznych.

Współpraca szkół z rodzicami uczniów

Przedstawiciele obu ankietowanych placówek uznali współpracę z rodzicami uczniów za zadowalającą. W jej ramach odbywają się spotkania indywidualne i grupowe. Rodzice reagują na sygnały przekazywane przez szkołę, dotyczące zachowania uczniów, wyników w nauce oraz pojawiających się problemów. Interesują się także życiem szkoły i aktywnie w nim uczestniczą, pomagając przy organizacji imprez szkolnych lub środowiskowych.

Współpraca szkół z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny

Podobnie jak w przypadku oceny współpracy szkół z rodzicami, przedstawiciele obu badanych placówek stwierdzili, że współpraca z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny jest zadowalająca. Do podmiotów tych zaliczyli: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Sąd Rejonowy, Policję oraz organizacje pozarządowe. Współpraca polega między innymi na pozyskiwaniu środków na dożywianie uczniów oraz pomocy rzeczowej dla rodzin najbardziej potrzebujących. Szkoły korzystają również z pomocy psychologicznej i pedagogicznej w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i edukacyjnych. Z fundacji pozyskiwane są środki finansowe na organizację turnusów rehabilitacyjnych i zakup sprzętu ortopedycznego. W celu zwiększenia wsparcia dla ucznia i jego rodziny, poza kontynuacją współpracy z ww. placówkami, szkoły chcą także nawiązywać współpracę z nowymi organizacjami i instytucjami.

Potrzeby dzieci i młodzieży

Wskazując najpilniejsze potrzeby dzieci i młodzieży, pedagodzy zwrócili uwagę na konieczność zapewnienia uczniom poczucia bezpieczeństwa zarówno w szkole, jak i w domu

rodzinnym. Wśród innych potrzeb ankietowani wskazali na konieczność dalszego wspierania materialnego dzieci pochodzących z rodzin ubogich.

Możliwości przyczynienia się szkół do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży

Zastanawiając się nad tym, w jaki sposób szkoła może się przyczynić do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży w gminie, pedagodzy wskazywali przede wszystkim na konieczność poszerzania wiedzy uczniów o otaczającym świecie, co motywowałoby ich do działania w celu poprawy warunków bytowych i życiowych. Respondenci zwracali także uwagę na potrzebę pracy wychowawczej skierowanej na zdobywanie przez uczniów umiejętności niezbędnych do funkcjonowania we współczesnym świecie. Ankietowani podkreślili także konieczność organizowania dla rodziców pogadanek i spotkań promujących zdrowy styl życia, a dla dzieci i młodzieży możliwość zapewnienia alternatywnych form spędzania czasu wolnego, między innymi konkursów, apeli, wyjazdów do kina, teatru itp.

19. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Planowanie działań mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych, zapewnianie im odpowiednich warunków życia oraz kontynuowania aktywności, wymaga zbadania liczebności i struktury tej grupy mieszkańców gminy. Jak wynika z danych demograficznych w latach 2011-2013 w gminie Kołczygłowy systematycznie z roku na rok wzrastała liczba mieszkańców w wieku 60 lat i więcej (od 632 w 2011 r. do 685 w 2013 r.). Jednocześnie wzrastał odsetek osób w wieku 60 i więcej lat w ogólnej liczbie mieszkańców gminy (od 14,77% w 2011 r. do 16,06% w 2013 r.) – postępowało zjawisko starzenia się społeczności lokalnej. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 48. Mieszkańcy gminy w wieku poprodukcyjnym w latach 2011-2013

	2011	2012	2013
ludność gminy ogółem	4.279	4.264	4.264
liczba osób w wieku 60 lat i więcej	632	666	685
udział osób w wieku 60 lat i więcej w ludności gminy	14,77%	15,62%	16,06%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Wśród mieszkańców gminy z analizowanej grupy wiekowej najwięcej było osób w wieku 60-64 lata (231 w 2011 r., 252 w 2012 r., 253 w 2013 r.), 65-69 lat (84 w 2011 r., 105 w 2012 r., 130 w 2013 r.) oraz 70-74 lata (102 w 2011 r., 96 w 2012 r., 93 w 2013 r.).

Należy zauważyć, że o ile grupa osób w wieku 60-64 i 65-69 lat była z roku na rok coraz liczniejsza, to grupa osób w wieku 70-74 lata systematycznie malała. W analizowanym okresie zmniejszały się także grupy osób w wieku 75-79 lat (98 w 2011 r., 94 w 2012 r., 91 w 2013 r.) i 80-84 lata (64 w 2011 r., 59 w 2012 r., 57 w 2013 r.). Z roku na rok wzrastała natomiast liczba osób w najstarszej grupie wiekowej 85 i więcej lat (53 w 2011 r., 60 w 2012 r., 61 w 2013 r.).

Największy odsetek kobiet występował w grupach wiekowych 85 lat i więcej oraz 80-84 lata. Przy tym udział kobiet w liczbie osób w wieku 80-84 lata ulegał wahaniom (65,63% w 2011 r., 69,49% w 2012 r., 68,42% w 2013 r.), a z roku na rok zmniejszał się udział kobiet w liczbie osób w wieku 85 i więcej lat (75,47% w 2011 r., 75,00% w 2012 r., 70,49% w 2013 r.). Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane na temat struktury wiekowej mieszkańców gminy w wieku 60 lat i więcej oraz ich podział według płci.

Tabela 49. Mieszkańcy gminy w wieku 60 lat i więcej według płci w latach 2011-2013

wiek w latach	mężczyźni	kobiety	ogółem	udział kobiet
2011 rok				
60-64	135	96	231	41,56%
65-69	35	49	84	58,33%
70-74	37	65	102	63,73%
75-79	34	64	98	65,31%
80-84	22	42	64	65,63%
85 i więcej	13	40	53	75,47%
2012 rok				
60-64	143	109	252	43,25%
65-69	53	52	105	49,52%
70-74	33	63	96	65,63%
75-79	34	60	94	63,83%
80-84	18	41	59	69,49%
85 i więcej	15	45	60	75,00%
2013 rok				
60-64	143	110	253	43,48%
65-69	70	60	130	46,15%
70-74	32	61	93	65,59%
75-79	32	59	91	64,84%
80-84	18	39	57	68,42%
85 i więcej	18	43	61	70,49%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Coraz liczniejszej grupie seniorów trzeba będzie udzielić stosownej pomocy materialnej i rzeczowej, ułatwić im korzystanie z usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego. W tym kontekście należy zauważyć, że w gminie brak jest wsparcia dla osób starszych w ramach małych form pomocy (klub seniora, dom dziennego pobytu).

Wśród beneficjentów pomocy społecznej udzielanej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołczygłowach w 2014 roku były 4 osoby w wieku powyżej 60 lat (wszystkie w wieku 61-70 lat). W analizowanym okresie GOPS udzielił pomocy 10 emerytom.

20. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Schorzeniami, które najczęściej przyczyniają się do niepełnosprawności, są choroby układu krążenia oraz dysfunkcje narządu ruchu. Z uwagi na to, że jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych, są narodowe spisy powszechne, w analizie sytuacji tej grupy ludności gminy Kołczygłowy uwzględniono dane z ostatniego opublikowanego spisu, który został przeprowadzony w 2002 roku. Wtedy w gminie Kołczygłowy mieszkały 584 osoby niepełnosprawne (284 mężczyzn i 300 kobiet), w tym 492 osoby niepełnosprawne prawnie i 92 osoby niepełnosprawne tylko biologicznie. Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle ludności gminy wynosił 13,8%. Poniższa tabela przedstawia strukturę wiekową osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku.

Tabela 50. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku

ekonomiczna grupa wieku	liczba osób	udział w ogóle osób niepełnosprawnych	udział w ogóle ludności w danej ekonomicznej grupie wieku
osoby w wieku przedprodukcyjnym	31	5,3%	2,3%
osoby w wieku produkcyjnym	335	57,4%	13,7%
osoby wieku poprodukcyjnym	218	37,3%	46,3%

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

W 2002 roku 335 osób niepełnosprawnych w gminie było w wieku produkcyjnym. Stanowiły one 13,7% ogółu ludności gminy będącej w tej ekonomicznej grupie wieku. Liczną

grupę reprezentowały osoby niepełnosprawne w wieku poprodukcyjnym (218 osób), których odsetek wśród osób starszych w gminie wynosił 46,3%.

Informacje, które w pewnym stopniu umożliwiają obserwację zachodzących w kolejnych latach zmian liczebności osób niepełnosprawnych w gminie oraz wskazanie trendu tych zmian, zawierają dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności oraz liczby wydanych w analizowanym okresie orzeczeń o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby rodzin w gminie, korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2012-2014 oraz liczbę osób w tych rodzinach i jej procentowy udział w ludności gminy.

Tabela 51. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba rodzin	59	70	68
liczba osób łącznie w rodzinach	200	231	219
udział liczby osób w rodzinach w ludności gminy	4,7%	5,4%	5,0%

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołczygłowach.

W 2012 roku z pomocy społecznej udzielonej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołczygłowach z powodu niepełnosprawności skorzystało 59 rodzin liczących 200 osób. Ponadto w 2012 roku wypłacono 512 świadczeń w postaci dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego. W 2013 roku z pomocy GOPS-u z powodu niepełnosprawności skorzystało 70 rodzin liczących 231 osób. W tym samym roku wypłacono 547 dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego. W 2014 roku z pomocy GOPS-u z powodu niepełnosprawności skorzystało 68 rodzin liczących 219 osób, wypłacono 444 dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego.

Kolejna tabela przedstawia liczbę orzeczeń wydanych mieszkańcom gminy w latach 2012-2014 przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bytowie.

Tabela 52. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom gminy w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dzieciom z gminy do lat 16	12	18	6
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy powyżej 16. roku życia	31	37	9

Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bytowie.

W latach 2012-2014 liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dzieciom do lat 16 z gminy Kołczygłowy, jak również liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy w wieku powyżej 16. roku życia ulegała wahaniom. W roku 2014 nastąpił znaczny spadek wydanych orzeczeń w porównaniu do roku poprzedniego.

W następnej tabeli przedstawiony jest podział wydanych mieszkańcom gminy Kołczygłowy (osoby powyżej 16. roku życia) orzeczeń według stopnia niepełnosprawności.

Tabela 53. Orzeczenia o niepełnosprawności wydane mieszkańcom gminy według stopnia niepełnosprawności.

	2012	2013	2014
lekki	10	6	2
umiarkowany	17	23	5
znaczny	31	37	9

Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bytowie.

Osoby niepełnosprawne zamieszkałe w gminie Kołczygłowy mogą korzystać ze wsparcia finansowego udzielanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie, które dysponuje środkami na dofinansowanie uczestnictwa, wraz z opiekunami, w turnusach rehabilitacyjnych, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, likwidacji barier architektonicznych, technicznych lub w komunikowaniu się.

Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie wynika, że z tego rodzaju wsparcia w latach 2012-2014 skorzystało 35 osób z gminy Kołczygłowy. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 54. Liczba osób niepełnosprawnych z gminy, które skorzystały z dofinansowania PCPR-u w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
uczestnictwo osób niepełnosprawnych i opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	4	0	4
dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze	12	2	6
likwidacja barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się	2	3	2
ogółem	18	5	12

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie.

Poza instytucjonalnymi jednostkami pomocy społecznej, wsparcie i opiekę osobom niepełnosprawnym świadczą także organizacje pozarządowe. Do tych organizacji, z których pomocy mogą korzystać osoby niepełnosprawne z gminy Kołczygłowy, zalicza się m.in.: Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych „Piętaszek” w Jezierzcu.

21. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego. Heurystyka (z greckiego *heurisko* – znajduję) to umiejętność wykrywania nowych faktów oraz znajdowania związków między nimi. Analityczne metody heurystyczne polegają na rozwiązywaniu problemów badawczych poprzez wyszukiwanie istotnych informacji w drodze dyskusji i porządkowanie ich w celu odnalezienia łączących je związków.

Analiza SWOT opiera się na wspólnym usystematyzowaniu posiadanych informacji z danego obszaru, poprzez przyporządkowanie ich do jednej z czterech grup (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia). Dzięki takiemu postępowaniu z całego posiadanego zasobu informacji zostają wyodrębnione i zidentyfikowane te, które są istotne strategicznie. W przypadku Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych analiza SWOT stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Przedstawiona na kolejnych stronach analiza SWOT została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, który jest podmiotem analizy, i obejmuje następujące obszary:

- bezrobocie i ubóstwo;
- rodzina, dziecko i młodzież;
- uzależnienia i przemoc w rodzinie;
- bezdomność;
- starość;
- niepełnosprawność;
- kapitał społeczny i ludzki.

Obszar BEZROBOCIE I UBÓSTWO	
mocne strony	słabe strony
• prowadzenie działań mających na celu ograniczenie zjawiska bezrobocia w gminie, w tym wśród kobiet • prowadzenie przez pracowników socjalnych działań służących aktywizacji osób bezrobotnych • upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach • rozpowszechnianie ofert pracy z zagranicy • pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) • prowadzenie działań mających na celu zachęcanie inwestorów do tworzenia nowych miejsc pracy	• brak działań służących aktywizacji osób bezrobotnych w wieku 45 lat i więcej • ograniczone działania zapobiegające zjawisku dziedziczenia bezrobocia • brak działań wpływających na dostosowywanie kierunków kształcenia w gminie do potrzeb rynku pracy • brak działań służących ograniczeniu zjawiska nielegalnego zatrudnienia • mała aktywność w przeciwdziałaniu zjawisku ubóstwa
szanse	zagrożenia
• malejący poziom bezrobocia • spadek poziomu bezrobocia wśród kobiet i osób w wieku 45 lat i więcej • niewzrastająca liczba osób bezrobotnych wymagających aktywizacji • wystarczająca wiedza osób bezrobotnych o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy • korzystanie przez osoby bezrobotne z dostępu do europejskich rynków pracy • możliwość ograniczania bezrobocia dzięki środkom finansowym z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) • możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież • zmniejszająca się skala ubóstwa wśród mieszkańców gminy	• występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia • niewystarczająca wiedza osób bezrobotnych o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach • niewzrastająca liczba nowych inwestorów tworzących miejsca pracy • wzrost poziomu nielegalnego zatrudnienia

Obszar RODZINA, DZIECKO, MŁODZIEŻ	
mocne strony	słabe strony
• prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin • prowadzenie efektywnej pracy socjalnej w obszarze wspierania rodzin, dzieci i młodzieży • działania związane z analizowaniem potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży • dostępność placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę przedszkolną • odpowiednia baza dydaktyczna zapewniająca właściwy rozwój uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach • oferowanie uczniom przez placówki oświatowe zajęć pozalekcyjnych • dostosowywanie do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferty spędzania czasu wolnego • możliwość skorzystania przez rodziny, dzieci i młodzież z oferty organizacji pozarządowych działających na ich rzecz • propagowanie wśród dzieci i młodzieży idei wolontariatu • prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia	• ograniczony dostęp do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • brak działań inicjujących powstawanie w gminie grup i ośrodków wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci i rodzin • brak koordynacji działań instytucji wspierających rodziny, dzieci i młodzież • niewystarczające możliwości rozwoju szkolnictwa ponadgimnazjalnego • słaba dostępność opieki medycznej dla mieszkańców
szanse	zagrożenia
• spadająca liczba rodzin dysfunkcyjnych w gminie • wystarczający zakres pracy socjalnej prowadzonej z rodzinami wymagającymi wsparcia • dostateczne rozpoznanie potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży • wystarczający dostęp do placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w gminie, umożliwiający skorzystanie z ich oferty wszystkim potrzebującym • dobry przepływ informacji między instytucjami wspierającymi rodziny, dzieci i młodzież • odpowiednia dostępność opieki przedszkolnej • dostateczne środki finansowe na utrzymanie i rozwój bazy dydaktycznej szkół podstawowych i gimnazjalnych • zaspokajanie potrzeb młodzieży w zakresie dostępu do szkolnictwa ponadgimnazjalnego • wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców	• niezaspokajanie potrzeb w zakresie poradnictwa specjalistycznego udzielanego rodzinom • nieadekwatna do potrzeb oferta grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci • niewystarczająca oferta zajęć pozalekcyjnych • niedostosowana do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego • słabe zaangażowanie dzieci i młodzieży w ideę wolontariatu • niewystarczający zakres świadczeń medycznych

Obszar UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
• zapewnianie dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom dotkniętym problemami uzależnień • kierowanie osób uzależnionych na leczenie odwykowe • prowadzenie wśród nauczycieli, rodziców i sprzedawców napojów alkoholowych działań edukacyjnych w zakresie uzależnień • diagnozowanie problemów spożywania alkoholu i zażywania narkotyków przez nieletnich • badanie problemu nielegalnego obrotu alkoholem • funkcjonowanie w gminie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych • pozyskiwanie kadry do pracy z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie • prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży • programowanie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • funkcjonowanie w gminie zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie • kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych	• nieprowadzenie w gminie działalności terapeutycznej i rehabilitacyjnej w obszarze uzależnień • niezapewnianie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia
szanse	zagrożenia
• możliwość skorzystania ze wsparcia psychospołecznego i prawnego przez wszystkie wymagające tego rodziny • zwiększająca się świadomość rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych co do zagrożeń uzależnieniami • zapewnienie pomocy grup i instytucji wsparcia wszystkim zainteresowanym osobom uzależnionym i współuzależnionym • wystarczająca kadra pracująca z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie • wzrastająca wśród dzieci i młodzieży świadomość zagrożenia uzależnieniami • realizowanie programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	• niezadowalające efekty działań podejmowanych w celu leczenia uzależnień • mała skuteczność leczenia odwykowego z uzależnień • sięganie przez nieletnich po alkohol i narkotyki • wzrost liczby osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych • wzrost liczby osób wymagających działań korekcyjno-edukacyjnych

• objęcie poradnictwem i interwencją z powodu przemocy w rodzinie wszystkich potrzebujących rodzin • niewzrastająca liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie wymagających umieszczenia w ośrodkach wsparcia	
---	--

Obszar BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
• diagnozowanie problemu bezdomności • informowanie bezdomnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • udzielanie wsparcia osobom bezdomnym przybywającym z innych gmin • zapewnianie wsparcia osobom wychodzącym z bezdomności	• brak działań zapobiegających bezdomności • brak standaryzacji usług świadczonych osobom bezdomnym • ograniczone możliwości zapewnienia osobom bezdomnym schronienia • brak działań na rzecz reintegracji zawodowej osób bezdomnych • nieprowadzenie działań uwrażliwiających mieszkańców na problemy osób bezdomnych
szanse	zagrożenia
• wystarczające rozpoznanie zjawiska bezdomności • niezwiększająca się liczba osób zagrożonych bezdomnością • posiadanie przez osoby bezdomne i zagrożone bezdomnością wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia • brak zjawiska dyskryminowania osób bezdomnych	• nieodpowiednia jakość usług świadczonych osobom bezdomnym • niewystarczające możliwości zapewnienia schronienia osobom bezdomnym • niezmnijeszające się bezrobocie wśród osób bezdomnych z powodu braku działań na rzecz ich reintegracji zawodowej • przybywanie osób bezdomnych z innych gmin • niewystarczające wsparcie udzielane osobom wychodzącym z bezdomności

Obszar STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
• analizowanie sytuacji demograficznej gminy z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców • wystarczająca liczba pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze • podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodzin w sprawowanie opieki nad osobami starszymi • kierowanie osób wymagających całodobowej opieki do domów pomocy społecznej • prowadzenie działań mających na celu poprawienie warunków codziennego funkcjonowania osób starszych • uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób starszych • prowadzenie działań mających na celu poprawę sfery technicznej ułatwiającej osobom starszym codzienne życie • funkcjonowanie wolontariatu na rzecz osób starszych	• nieprowadzenie działań na rzecz wzmacniania potencjału osób starszych • nieinformowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • brak grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób starszych • niezapewnianie osobom starszym wsparcia w ramach małych form pomocy (klub seniora, dom dziennego pobytu) • brak działań prozdrowotnych wśród osób starszych • niewystarczające działania umożliwiające osobom starszym kontynuowanie aktywności społecznej i zawodowej
szanse	zagrożenia
• posiadanie przez osoby starsze wiedzy o dostępnych formach pomocy • możliwość uzyskania przez osoby starsze pomocy ze strony rodziny • dobra dostępność domów pomocy społecznej • dostrzeganie problemów i potrzeb osób starszych	• wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności gminy • niewystarczające wzmacnianie potencjału osób starszych • wzrost liczby seniorów wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych • mała dostępność oferty grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób starszych • brak dostępu osób starszych do małych form pomocy (klub seniora, dom dziennego pobytu) • wymagające poprawy warunki codziennego funkcjonowania osób starszych • niewystarczająca dla zaspokojenia potrzeb osób starszych oferta działań prozdrowotnych • mała liczba osób starszych kontynuujących aktywność społeczną i zawodową • nieodpowiednia do potrzeb osób starszych infrastruktura techniczna • niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających seniorów w codziennym życiu

Obszar NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
• monitorowanie liczby orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom gminy • informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • współpraca z podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne osobom niepełnosprawnym • udział w likwidowaniu barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy • funkcjonowanie grup i klas integracyjnych w placówkach oświatowo-wychowawczych • uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób niepełnosprawnych • podejmowanie działań służących zwiększeniu społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych • możliwość skorzystania przez osoby niepełnosprawne z oferty organizacji pozarządowych działających na ich rzecz	• niewystarczająca liczba pracowników świadczących opiekę i wsparcie osobom niepełnosprawnym • brak specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi • brak działań inicjujących powstawanie w gminie grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych • brak działań inicjujących wolontariat na rzecz osób niepełnosprawnych
szanse	zagrożenia
• posiadanie przez osoby niepełnosprawne wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia • społeczna akceptacja dla likwidacji barier utrudniających osobom niepełnosprawnym codzienne życie • wystarczająca wiedza osób niepełnosprawnych o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy • zmniejszająca się liczba dzieci wymagających umieszczenia w grupach i klasach integracyjnych • brak zjawiska marginalizacji problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych • wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych	• zwiększająca się liczba mieszkańców gminy posiadających orzeczenie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności • niedostateczna liczebność kadry zapewniającej opiekę i wsparcie osobom niepełnosprawnym • niewystarczający dostęp do specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi • nieodpowiednia do potrzeb osób niepełnosprawnych oferta grup i instytucji wsparcia • niewystarczający dostęp do usług rehabilitacyjnych • niedostateczna wiedza społeczności lokalnej na temat problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych • niedostosowana do potrzeb oferta organizacji pozarządowych zajmujących się problemami osób niepełnosprawnych • niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby niepełnosprawne w codziennym życiu

Obszar KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
• podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego • prowadzenie działań zapobiegających wypaleniu zawodowemu pracowników pomocy społecznej • diagnozowanie problemów społecznych w gminie • informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia • możliwość wyrażania przez beneficjentów opinii na temat jakości obsługi • aktualizowanie bazy danych o instytucjach wsparcia i organizacjach pozarządowych mogących świadczyć pomoc mieszkańcom • pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz z przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych	• brak możliwości poszerzenia sieci placówek pomocy społecznej w gminie • brak wolontariatu w pomocy społecznej • brak działań mających na celu uświadamianie lokalnej społeczności o roli i potrzebach sektora pomocy społecznej
szanse	zagrożenia
• niezwiększająca się liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej przypadających na jednego pracownika socjalnego • wystarczające działania w celu podnoszenia kwalifikacji przez kadrę pomocy społecznej • skuteczność działań zapobiegających wypaleniu zawodowemu wśród pracowników pomocy społecznej • wystarczająca wiedza na temat problemów społecznych w gminie • posiadanie przez beneficjentów systemu pomocy społecznej dostatecznej wiedzy o dostępnych formach wsparcia • możliwości poprawy jakości obsługi klientów pomocy społecznej • wystarczająca do zaspokojenia potrzeb mieszkańców sieć placówek pomocy społecznej w gminie • posiadanie przez pracowników pomocy społecznej wiedzy na temat instytucji wsparcia i organizacji pozarządowych mogących świadczyć pomoc mieszkańcom • odpowiednie zabezpieczenie finansowe dla realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej • włączanie się przedstawicieli kościołów i związków wyznaniowych w działania pomocowe	• niewystarczająca liczba wolontariuszy świadczących pomoc osobom wymagającym wsparcia • mała świadomość społeczności lokalnej co do roli i potrzeb sektora pomocy społecznej • niewłączanie się organizacji pozarządowych w działania pomocowe

22. PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Diagnoza przeprowadzona w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kołczygłowy obejmowała kilkanaście zagadnień. Jej wyniki posłużyły, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, do opracowania założeń polityki społecznej gminy na lata 2015-2020. Zostały one przedstawione w części programowej strategii i zawierają działania, które powinny przyczynić się do zminimalizowania problemów społecznych występujących w gminie obecnie, jak i w najbliższych latach. Działania te są wyznaczone w następujących obszarach:

- 1. Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom poprzez:**
 - zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego,
 - wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz ograniczanie dyskryminacji ze względu na płeć w obszarze rynku pracy,
 - pomoc zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.
- 2. Wspieranie rodzin i wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży poprzez:**
 - pomoc rodzinom będącym w kryzysie; rozwijanie systemu wsparcia,
 - wzmacnianie rodzin oraz przyczynianie się do osłabienia istniejących nierówności płci,
 - wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.
- 3. Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym poprzez:**
 - promocję i wspieranie aktywności społecznej osób starszych oraz zapewnienie im właściwej opieki,
 - ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych.
- 4. Zapewnienie mieszkańcom równego dostępu do służby zdrowia oraz wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie poprzez:**
 - zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia,
 - profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
- 5. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego poprzez:**
 - przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich,
 - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

6. Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego poprzez:

- wzmacnianie kadry pomocy społecznej oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej,
- wyzwalanie aktywności obywatelskiej,
- rozwój współpracy z sektorem pozarządowym i podmiotami ekonomii społecznej, wspólne diagnozowanie problemów społecznych i potrzeb mieszkańców.

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misja samorządu, sformułowana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kołczygłowy na lata 2015-2020, jest następująca:

**Gmina Kołczygłowy zaspokaja potrzeby mieszkańców,
stwarza im możliwości rozwoju
i skutecznie przeciwdziała problemom społecznym.**

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań.

Cel strategiczny 1.:

Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom.

Cele operacyjne:

1. Zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego.
2. Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz ograniczanie dyskryminacji ze względu na płeć w obszarze rynku pracy.
3. Pomoc zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy.
2. Wsparcie osób ubogich pracą socjalną, w tym poprzez zawieranie kontraktów socjalnych.
3. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.
4. Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz osób i rodzin dotkniętych ubóstwem.
5. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich, m.in. poprzez organizowanie dla nich dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
6. Tworzenie mieszkań socjalnych.
7. Promowanie aktywnych postaw wśród zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego.
8. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów na rzecz zagrożonych i dotkniętych ubóstwem.
9. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz ubogich oraz z kościołami i związkami wyznaniowymi.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego (podjęcie działań w kierunku utworzenia w gminie punktu doradztwa zawodowego), szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego.
2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, w tym w oparciu o kontrakt socjalny.

3. Zmniejszanie skutków bezrobocia poprzez pomoc finansową udzielaną przez GOPS.
4. Promowanie w obszarze rynku pracy zasady równości płci, uwzględnianie równości płci w podejmowanych działaniach na rzecz osób bezrobotnych.
5. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji projektów i akcji informacyjnych na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć w obszarze rynku pracy.
6. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
7. Pozyskiwanie inwestorów, inicjowanie i wspieranie działalności w gminie podmiotów ekonomii społecznej (np. spółdzielni socjalnych), także o ponadgminnym obszarze działania.
8. Podejmowanie współpracy z działającymi na rzecz osób bezrobotnych organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami ekonomii społecznej o zasięgu ponadgminnym.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:

1. Zapewnianie osobom bezdomnym schronienia.
2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami zagrożonymi i dotkniętymi bezdomnością.
3. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością.
4. Podejmowanie współpracy z kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami pozarządowymi o zasięgu ponadgminnym, działającymi na rzecz osób bezdomnych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2015-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowy Urząd Pracy w Bytowie, szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, inwestorzy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska spoza gminy, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, kościoły i związki wyznaniowe, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa, bezrobocia i bezdomności,
- liczba osób ubogich, bezrobotnych i bezdomnych objętych pracą socjalną,
- liczba osób objętych kontraktami socjalnymi,
- liczba przeprowadzonych akcji charytatywnych,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba mieszkań socjalnych,
- liczba osób objętych programami wsparcia ubogich lub zagrożonych ubóstwem,
- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba działających w gminie podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba przedsięwzięć realizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie,
- liczba osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych objętych wsparciem,
- liczba opracowanych i realizowanych projektów oraz liczba osób nimi objętych.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- poprawy sytuacji osób i rodzin ubogich lub zagrożonych ubóstwem,
- wyrównania szans dzieci z rodzin ubogich,
- zwiększenia możliwości uzyskania mieszkania przez osoby o niskim statusie materialnym,
- zwiększenia liczby miejsc pracy,
- zwiększenia liczby osób zaktywizowanych,
- ograniczenie dyskryminacji ze względu na płeć w obszarze rynku pracy,
- poprawy dostępności usług świadczonych osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością.

Cel strategiczny 2.:

Wspieranie rodzin i wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

Cele operacyjne:

1. Pomoc rodzinom będącym w kryzysie; rozwijanie systemu wsparcia.
2. Wzmacnianie rodzin oraz przyczynianie się do osłabienia istniejących nierówności płci.
3. Wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-3.:

1. Udzielanie przez GOPS pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.
2. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.
3. Promowanie w gminie prawidłowego modelu rodziny oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn.
4. Edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. przez pracowników GOPS-u i placówek oświatowych.
5. Zwiększenie dostępności wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, socjalnego oraz prawnego dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci.
6. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z uwzględnieniem zasady równości płci.
7. Poprawa dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych, organizowanie wypoczynku.
8. Rozwijanie oferty wspólnego spędzania czasu wolnego przez rodziny poprzez organizowanie imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych.
9. Rozwijanie sieci i oferty świetlic prowadzących program socjoterapeutyczny.
10. Zwiększenie dostępności opieki pielęgniarstwa i lekarskiej, w tym stomatologicznej, w placówkach oświatowych.
11. Integrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i służby zdrowia, Sądu Rejonowego i kuratorów sądowych, Policji, organizacji pozarządowych, kościołów i związków wyznaniowych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2015-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki przedszkolne, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Miastku, specjaliści, szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, placówki służby zdrowia, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Policja, organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych,
- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba przedsięwzięć podjętych w celu wyrównania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z uwzględnieniem zasady równości płci,
- liczba prowadzonych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych oraz liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w tych zajęciach,
- liczba przedsięwzięć w zakresie organizowania wypoczynku dla dzieci i młodzieży oraz liczba dzieci i młodzieży korzystających z tej oferty,
- liczba adresowanych do rodzin imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych,

- liczba dzieci i młodzieży korzystających z oferty świetlic prowadzących program socjoterapeutyczny,
- liczba dzieci objętych w placówkach oświatowych opieką pielęgniarską i lekarską, w tym stomatologiczną.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- spadku liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- poszerzenia wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich,
- poszerzenia wiedzy w zakresie równości szans kobiet i mężczyzn,
- zwiększenia dostępności wsparcia, w tym dla osób samotnie wychowujących dzieci,
- podniesienia jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych,
- zróżnicowania form spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież i rodziny.

Cel strategiczny 3.:

Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym.

Cele operacyjne:

1. Promocja i wspieranie aktywności społecznej osób starszych oraz zapewnienie im właściwej opieki.
2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Monitorowanie liczby osób starszych i niepełnosprawnych potrzebujących wsparcia
2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi.
3. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej potrzebującym osobom starszym i niepełnosprawnym.
4. Zaspokajanie potrzeb społecznych, kulturalnych, rekreacyjnych i edukacyjnych osób starszych i niepełnosprawnych, np. poprzez organizowanie imprez integracyjnych.
5. Propagowanie współpracy międzypokoleniowej, zachęcanie osób starszych do aktywności społecznej w ramach inicjatywy lokalnej, wolontariatu i organizacji pozarządowych.
6. Rozwój środowiskowych form pomocy i samopomocy osób starszych, utworzenie w gminie klubu seniora lub domu dziennego pobytu.
7. Propagowanie zachowań prozdrowotnych, w tym aktywności fizycznej i zdrowego trybu życia wśród osób starszych.
8. Poprawa dostępności i jakości opieki zdrowotnej oraz rehabilitacji medycznej dla osób starszych i niepełnosprawnych.
9. Poprawa dostępności i jakości usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
10. Poprawa dostępności specjalistycznych usług opiekuńczych.
11. Podejmowanie współpracy z PCPR-em, PUP-em i PFRON-em w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy likwidacji barier architektonicznych, zapewnieniu dostępu do rehabilitacji i sprzętu rehabilitacyjnego oraz zdobyciu i utrzymaniu zatrudnienia.
12. Zwiększenie dostępności kształcenia integracyjnego w gminie.

13. Podejmowanie współpracy z podmiotami ekonomii społecznej, mogącymi tworzyć miejsca pracy dla osób niepełnosprawnych.
14. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych oraz z kościołami i związkami wyznaniowymi.
15. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2015-2020 (klubu seniora lub domu dziennego pobytu – 2016 rok).

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie, Powiatowy Urząd Pracy w Bytowie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Gdańsku, placówki służby zdrowia, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, kościoły i związki wyznaniowe, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób starszych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi,
- liczba przedsięwzięć podjętych w celu aktywizacji osób starszych,
- liczba osób objętych usługami rehabilitacyjnymi,
- liczba osób korzystających z oferty klubu seniora lub domu dziennego pobytu,

- liczba zlikwidowanych barier architektonicznych,
- liczba nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do klas integracyjnych,
- liczba wolontariuszy.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- zwiększenia udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym,
- podniesienia jakości świadczonych usług,
- podniesienia jakości funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania,
- zwiększenia liczby zaktywizowanych osób starszych i niepełnosprawnych,
- zwiększenia liczby zatrudnionych osób niepełnosprawnych,
- wzrostu społecznej akceptacji dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Cel strategiczny 4.:

Zapewnienie mieszkańcom równego dostępu do służby zdrowia oraz wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.

Cele operacyjne 1-2.:

1. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.
2. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.
2. Zabezpieczanie świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa, ginekologii i stomatologii, zgodnie z minimalnym planem zabezpieczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.
3. Zwiększenie dostępności w gminie usług medycznych na poziomie specjalistycznym.
4. Podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.
2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie szerszego dostępu do wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego.
4. Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej.
5. Kontynuowanie działalności Punktu Konsultacyjnego.
6. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
7. Zintensyfikowanie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie.
8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, działającymi na rzecz dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie oraz z kościołami i związkami wyznaniowymi.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2015-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Punkt Konsultacyjny, Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego.

Partnerzy w realizacji działań:

Placówki służby zdrowia, specjaliści, szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, placówki leczenia uzależnień i ośrodki wsparcia poza gminą, grupy samopomocowe, placówki służby zdrowia, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Policja, organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi,
- liczba opracowanych i realizowanych programów zdrowotnych,
- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej,
- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem Zespołu Interdyscyplinarnego,
- liczba osób korzystających ze wsparcia Punktu Konsultacyjnego.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- poprawy stanu zdrowia mieszkańców,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz zdrowego trybu życia,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień,
- zwiększenia dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych problemem przemocy w rodzinie,
- zmniejszenia skali przemocy w rodzinie.

Cel strategiczny 5.:

Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie.

Cele operacyjne:

1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Podejmowanie w gminie akcji edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom, a także mających na celu zachęcanie mieszkańców do włączania się w działania na rzecz ochrony przeciwpożarowej oraz zwalczania klęsk żywiołowych i innych miejscowych zagrożeń.
2. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych; włączanie w ich realizację policjantów i ochotniczej Straży Pożarnej.
3. Patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie.
4. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
5. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez inwestycje mające na celu zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze (m.in. remonty dróg i ulic, budowa chodników, przejść dla pieszych, oświetlenia ulicznego), organizację dowozu dzieci i młodzieży do szkół.
6. Podejmowanie przez jednostki gminne i jej mieszkańców współpracy z instytucjami o zasięgu ponadgminnym, Policją, Prokuraturą Rejonową, Sądem Rejonowym, kuratorami sądowymi, Ochotniczą Strażą Pożarną i innymi organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości oraz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2015-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerzy w realizacji działań:

Placówki ponadgimnazjalne w powiecie, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, społeczność lokalna, Ochotnicza Straż Pożarna i inne organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych,
- liczba opracowanych i realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze,
- liczba dzieci i młodzieży dowożonych do szkół,
- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- stopień poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie przestępczości i jej skutków,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie ochrony przeciwpożarowej oraz zwalczania klęsk żywiołowych i innych miejscowych zagrożeń,
- spadku przestępczości, w tym wśród nieletnich,
- zwiększenia bezpieczeństwa na drodze.

Cel strategiczny 6.:

Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie kadry pomocy społecznej oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.
2. Wyzwalanie aktywności obywatelskiej.
3. Rozwój współpracy z sektorem pozarządowym i podmiotami ekonomii społecznej, wspólne diagnozowanie problemów społecznych i potrzeb mieszkańców.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-3.

1. Doksztalcanie kadry pomocy społecznej oraz, w miarę potrzeb, rozwijanie infrastruktury pomocy społecznej w gminie.
2. Wspieranie inicjatyw społecznych, zachęcanie mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych.
3. Inicjowanie działalności w gminie podmiotów ekonomii społecznej oraz organizacji pozarządowych, aktywnych w obszarze polityki społecznej.
4. Wspieranie organizacji pozarządowych oraz podmiotów ekonomii społecznej poprzez promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania.
5. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi, podmiotami ekonomii społecznej oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego (także o zasięgu ponadgminnym).
6. Propagowanie i inicjowanie wolontariatu we współpracy z placówkami oświatowymi i organizacjami pozarządowymi (także o zasięgu ponadgminnym).

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2015-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego.

Partnerzy w realizacji działań:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Gdańsku, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, kościoły i związki wyznaniowe, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba szkoleń i konferencji, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba działających w gminie podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy inicjatyw społecznych,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba wolontariuszy.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- profesjonalizacji kadry pomocy społecznej,
- zwiększenia jakości świadczonych usług,
- zwiększenia aktywności mieszkańców, wzrostu liczby inicjatyw społecznych,
- zróżnicowania form i zwiększenia efektywności współpracy z sektorem pozarządowym oraz podmiotami ekonomii społecznej,
- rozwoju wolontariatu.

2. RAMY FINANSOWE

Ustawa o pomocy społecznej (Art. 16b ust. 2 pkt 3 podpunkt c) nakłada obligatoryjny wymóg określenia ram finansowych Strategii. Są one przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 55. Ramy finansowe Strategii w latach 2015-2020.*

szacunkowa wielkość wydatków (w złotych) w latach:					
2015	2016	2017	2018	2019	2020
2.795.983	2.914.135	3.088.933	3.274.322	3.503.525	3.748.722

*) środki finansowe zaplanowane na realizację zadań wskazanych w Strategii

3. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kołczygłowy na lata 2015-2020 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołczygłowach. Działania te będą podejmowane przez wskazane powyżej podmioty zgodnie ze szczegółowym harmonogramem, ujętym w opracowywanych corocznie planach działań.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez zespół oceniający strategię. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawiają się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany.

Zespół oceniający zostanie powołany zarządzeniem wójta, a w jego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Zasady działania zespołu zostaną określone zarządzeniem wójta.

Zespół oceniający strategię będzie ocenił poziom wdrożenia zapisów strategicznych raz na rok, a następnie przygotuje raport monitoringowy. Zawartą w nim ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w gminie przekaze wójtowi i Radzie Gminy, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane pod każdym celem strategicznym wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych instytucji i organizacji realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji. W przypadku części danych może zaistnieć potrzeba przeprowadzenia badań ankietowych wśród mieszkańców gminy oraz w kluczowych dla rozwiązywania lokalnych problemów społecznych podmiotach.

Przygotowany wykaz nie wyczerpuje wszystkich wskaźników, jakie mogą być zastosowane w procesie monitorowania realizacji strategii. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

4. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kołczygłowy będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające opracowanie i realizację programów i projektów zgodnych z przyjętymi w dokumencie działaniami.

Programy i projekty można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od ich charakteru. Mogą one być przyjmowane stosownymi uchwałami przez radę i powinny stanowić załączniki do niniejszej strategii.

4.1. PROGRAMY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kołczygłowy na lata 2015-2020 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Program Wspierania Rodziny,
- Program współpracy gminy Kołczygłowy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kołczygłowy.

4.2. PROJEKTY

Prezentowany poniżej projekt powstał w trakcie prac nad strategią. Jego autorami są przedstawiciele instytucji działających w gminie w obszarze polityki społecznej. Projekt stanowi „bank pomysłów”, tzn. jego realizacja jest wskazana, ale możliwa będzie dopiero wtedy, gdy wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

Projekt: „Dzienny opiekun dla mieszkańców gminy Kołczygłowy”

Wnioskodawca projektu: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej / Gmina Kołczygłowy,
ul. Słupska 56, 77-140 Kołczygłowy.

Cel główny projektu

Wspieranie rodzin w działaniach opiekuńczych nad małymi dziećmi.

Cele szczegółowe projektu

- umożliwienie rodzicom i opiekunom dzieci, w tym ludziom młodym, studentom, podjęcie aktywności zawodowej,
- stworzenie alternatywnej i innowacyjnej formy opieki nad małymi dziećmi,
- zapewnienie dzieciom odpowiedniego rozwoju oraz nabycia umiejętności w celu późniejszego podjęcia edukacji przedszkolnej.

Miejsce realizacji projektu

Obszar gminy Kołczygłowy, siedziba Urzędu Gminy i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Beneficjenci projektu

- dzieci do lat 3,
- rodzice dzieci do lat 3 nieaktywni zawodowo,
- samotni rodzice wychowujący dzieci,
- młode małżeństwa, rodzice będący w trakcie nabywania wykształcenia i kwalifikacji zawodowych,
- osoby dorabiające jako tzw. „niańki”.

Czas realizacji projektu

12 miesięcy.

IV. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kołczygłowy na lata 2015-2020 będą realizowane w ramach przyjętych działań w zależności od posiadanych przez samorząd gminy i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, w tym tych, które działają na wyższym szczeblu administracyjnym.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim tym, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów Strategii.